

Luk

Te Rono Tauareka Luk e taataa Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata *1.1—1.4*

Jisas laua ma Jon ku hannau iho *1.5—2.52*

Jon Baptis *3.1—3.20*

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan ki
tatakore Jisas *3.21—4.13*

Jisas i roto Galili *4.14—9.50*

Jisas i roto Galili, ia ku taapiri i Jerusalem *9.51
—19.27*

Jisas ku taapiri i Jerusalem *19.28—23.56*

Jisas ku ora muri *24.1—24.53*

Luk e taataa i te ora Jisas

¹ Tiofilus, te hakamaatua:

Tammaki na tama e hai na mahi laatou ma ki
tattaa ni launiu ki hakari atu na mee Jisas ni huri
mai taatou raa. ² Na tama raa e tattaa na mee
taatou ni llono na tama ni kkite na mee raa i te
kaamata raa roo, tena ki haere tattara na tattara
raa. ³ Maitaname anau ni too hakaraoi roo na
tiputipu nei hakaatoa i te kaamata roo, tena anau
e maanatu ma kame e tauareka anau te taataa
atu te launiu nei i akoe, ⁴ ki iroa akoe pera ma te
akoako akoe ni rono raa e hakamaoni.

Te ensel e tattara ake Sekaraia i te haanau iho Jon

⁵ He maatua i roto te hareakina Abiya raa e
noho te saaita Herot ni tuku i roto Judia raa, te
inoa aia raa ko Sekaraia. Tena te avana aia raa

ko Elisabet, he hine i roto te hareakina Aron raa. ⁶ Sekaraia laua ma Elisabet e tauttari tahi na tuua TeAtua raa, ia tokorua raa hoki e ttonu tahi i mua na karemata TeAtua. ⁷ Tokorua raa ku mattua hakaatoa, e meia laua se ki hai tamalliki roo e mee Elisabet e poka.

⁸ Teeraa he aho, na maatua raa e hirihiri Sekaraia ki too te lotu i roto te Hare Tapu te sao aia. Sekaraia e hehekau ma TeAtua pera ma he maatua. ⁹ Teenei he tiputipu na maatua raa, tena na maatua raa e ttahao na hatu no hirihiri Sekaraia ki haere no hakkaa te insens i aruna te olta raa. Kito Sekaraia ki haere i roto te Hare Tapu TeAtua raa, ¹⁰ tena te kanohenua i aho raa ku lotu te saaita Sakaraia ni haere no hakkaa te insens raa.

¹¹ Tena te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Sekaraia i te vahi laua te olta i te kina te insens raa e ura raa. ¹² Te saaita Sekaraia ni kite te ensel raa, aia ku oho roo no matakū. ¹³ Tena te ensel raa ki meake, “Sekaraia! Auu se matakū, TeAtua ku rono te lotu akoe raa, tena Elisabet te avana akoe raa e me ki haanau he tamariki tanata ma akoe, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jon. ¹⁴ Te saaita naa, akoe e me ki hihia roo, tena tammaki na tama e me ki hihia hoki te saaita te tamariki naa e haanau iho raa. ¹⁵ Jon e me ki hakanaaniu i mua na karemata TeAtua. Tama naa se lavaa te unu na wain ia ma na vai mmara. TeAnana Tapu e me ki noho i roto te tama naa kaamata te saaita aia e me ki haanau iho raa, ¹⁶ tena Jon e me ki hakattaki tammaki na tama Israel ki vakkai muri ake TeAtua, TeAriki laatou raa. ¹⁷ Jon e me ki haere i mua TeAriki ma na mahi hai mmahi pera ma ko profet Elaija. Tama naa e me ki hakapaa hakaraoi na tamana ia ma

na tamalliki laatou raa. Tena Jon e me ki poroporo na tama e hakatapanatta raa ki hakallono na tattara mattonu na tama e ttonu tahi raa. Ia tena aia e me ki poroporo te kanohenua TeAtua raa ki tanattana te hamai TeAriki.”

¹⁸ Tena Sekaraia ki meake te ensel raa, “Anau e me ki iroa peehee ma na tattara akoe naa e me ki hakamaoni? E mee anau ku matua, tena te avana anau raa hoki ku matua.”

¹⁹ Kito te ensel raa ki meake, “Anau ko Gabriel, tena anau e tuu i mua TeAtua te Tama e kauna ria iho anau ki tattara atu akoe na tattara taualleka nei. ²⁰ Emeia teenaa akoe se hakatina na tattara teeraa e me ki oo mai no hakamaoni he saaita raa, tena akoe e me ki se lavaa te tattara; te maihu akoe naa e me ki puni ki tae roo te saaita te tamariki naa e haanau iho raa.”

²¹ Te saaita naa, te kanohenua tera e hakattari Sakaraia ki hamai i mata hare raa ku mamannatu tammaki e mee te tama raa e nnahe roo te hakahura mai i aho. ²² Te saaita Sakaraia ni hakahura iho raa, aia ku se lavaa te tattara, tena na tama raa ku illoa pera ma te tama raa e isi te kite aia i roto te Hare Tapu. Tena Sekaraia ki auna ake na tama raa, e mee aia ku se lavaa te tattara.

²³ Te saaita Sekaraia ni oti na hehekau aia i roto te Hare Tapu raa, tena aia ki vaakai muri i hare.

²⁴ Ki oti roo Elisabet te avana aia raa ku hai tama, tena i roto e rima na marama, aia ku munimuni koi vaa hare, se hahaere vaa aho. ²⁵ Elisabet ku tattara ma, “Te saaita nei roo TeAtua ku tokonaki anau, tena Aia e tokea te napa anau ni isi i mua te kanohenua raa i taha.”

Ensel Gabriel e tattara ake Meri i te haanau iho Jisas

²⁶ ²⁷ Elisabet ku tae te hakaono na marama aia, tena TeAtua ki kauna ria iho ensel Gabriel ki tattara ake Meri, he taukupu e tonu tera e noho i Nasaret, he matakaina i roto Galili. Te taukupu raa e hakamattino ma te taupeara e hui ma ko Josep, he tama i roto te hareakina te tuku Devit raa. ²⁸ Te ensel raa e haere iho no meake Meri ma, “Te noho laoi ki noho ma akoe! TeAriki e hakatapu akoe, tena ki rorohi laoi akoe.”

²⁹ Meri ku tipuaina haeo roo i na tattara te ensel raa, tena aia ku maanatu ma te hakataakoto na tattara te ensel raa e mee maea. ³⁰ Tena kito te ensel raa ki meake, “Meri! Akoe se lavaa te maku, TeAtua e hakatapu akoe. ³¹ Akoe e me ki hai tama no haanau he tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas. ³² Tama naa e me ki hakanaaniu, tena Aia e me ki kanna ria ma, te Tamariki TeAtua i Aruna. TeAtua e me ki mee te Tama naa ki tuku pera ma Devit te tipuna Aia i mua raa. ³³ Tama naa e me ki hakamaatua i aruna te kaha Jekop raa na vahao hakaatoa, tena te Hakamaatua ana Aia raa se isi te hakaoti.”

³⁴ Tena kito Meri ki meake te ensel raa, “Anau he taukupu e tonu, ia se hai tama ni mmoe ma anau, kaa anau e me ki hai tama peehee?”

³⁵ Kito te ensel raa ki meake, “TeAnana Tapu e me ki noho ma akoe, tena na mahi TeAtua raa e me ki takoto i roto akoe. Tena i te hakataakoto nei koi te tamariki e tapu naa e mee ki taapa ma te Tamariki TeAtua. ³⁶ Maanatu te tinna akoe raa, Elisabet. Na tama e tattara ma te tama raa ku se lavaa te isi na tamalliki, e meia te saaita nei aia ku hai tama, tena teenei ko te hakaono na marama aia, niaina ma aia ku matua haeo

roo. ³⁷ Maitaname se isi roo te mee e hainattaa ma TeAtua te ppena.”

³⁸ Kito Meri ki meake, “Anau he taukupu e hehekau ma TeAtua, tena hea akoe ni tattara mai raa, tiaki peenaa ki kapihi mai anau pera ma akoe ni tattara mai raa.” Tena kito te ensel raa ki tiaki te hine raa no haere.

Meri ku haere no mmata Elisabet

³⁹ Se roroa i muri koi te ensel raa ni tattara ake raa, tena Meri ku haere i te hare Sekaraia i te matakaina tera e tuu i aruna na mouna i Judia raa. ⁴⁰ Meri ku tae atu i te hare raa, tena aia ki kannaa ake Elisabet, te avana Sekaraia raa.

⁴¹ Te saaita Elisabet ni rono te nnana Meri raa, te tamariki i roto aia raa ku hihia no tatahuki, tena TeAnana Tapu raa ku tau i roto Elisabet.

⁴² Tena aia ki tattara hakamaroa ake ma, “Ako e hakatapu ria TeAtua, e raka i aruna ma alaa taukupu. Tena TeAtua e me ki hakatapu te tamariki akoe e me ki haanau raa. ⁴³ Akoe ko te tinna taku Ariki, tena anau e maaharo e mee akoe e hamai no mmata anau. ⁴⁴ Te saaita anau ni rono te nnana akoe raa, te tamariki i roto te manava anau nei e hihia roo no tatahuki. ⁴⁵ Akoe e me ki hakatapu ria e mee akoe e hakatina pera ma na tattara TeAtua e tattara atu akoe raa e me ki oo mai no hakamaoni!”

Meri e hakammaha TeAtua

Magnificat

⁴⁶ Tena Meri ki tattara ma,
 “Taku hatu manava e hakammaha TeAtua,
⁴⁷ te anana anau e hihia i TeAtua taku Tokonaki,
⁴⁸ maitaname Aia e maanatu roo anau, te tama mouraro e hehekau Aia nei!

Kaamata te saaita nei na tama hakaatoa e me ki
tattara ma anau ku hakatapurua,

49 e mee na mee e llahi TeAtua Hai mahi raa ni
ppena i anau raa.

Te inoa Aia raa e tapu;

50 kaamata teeraa tautama haere no tae teeraa
tautama,

Aia e me ki huri ake te aroha Aia raa i na tama e
hakammaha Aia raa.

51 Aia e ssora iho te rima hai mahi Aia raa,
no hakatui na tama hai ahua e hai mannatu raa i
taha.

52 Aia e hakatuu na tuku hai mmahi raa i taha ma
na nohorana laatou raa,

tena ki ssau na tama mouraro raa ki hakananniu.

53 TeAtua e haanai na tama e hikkai raa no ppohu
ma na mee taualleka,

tena ki kauna na tama hai sileni raa i taha, se hai
mee e kou ake.

54 TeAtua e taohi mmau na tattara hakamaoni Aia
ni meake na tipuna taatou raa,

tena ki hamai no tokonaki Israel, te tama
hehekau Aia raa.

55 Aia e maanatu ma ki huri ake te laoi Aia raa iaa
Abraham,

ia ma na hai mokopuna aia raa na vahao hakaatoa.”

56 Meri e nnoho laaua ma Elisabet no ttae e
toru na marama, tena aia ki vaakai muri i te
matakaina aia raa.

Te mamaoha iho Jon Baptis

57 Elisabet ku tae te saaita aia ku mee ki
mamaoha, tena aia e haanau te tamariki tanata.

58 Na tama te kauhare raa ia ma na hareakina aia
raa ku llono pera ma TeAtua e aroha no tokonaki

Elisabet, tena na tama raa ku hihhia hakaatoa ma Elisabet.

⁵⁹ Te saaita te tamariki raa ku tae e varu na aho te matua aia, na tama hakamattua raa ku oo ake no ttuu te hakamaatino e tapu te tamariki raa, tena na tama raa ku mee ma ki hui te tamariki raa Sekaraia, te inoa te tamana te tamariki raa.

⁶⁰ Emeia Elisabet te tinna te tamariki raa e meake ma, “Seai! Te inoa te tamariki naa ko Jon.”

⁶¹ Kito na tama raa ki meake Elisabet, “Emeia se hai tama i roto te hareakina akoe raa e hui te inoa naa.” ⁶² Kito na tama raa ki auna ake te tamana te tamariki raa ma te tamariki raa e me ki hui aai.

⁶³ Tena Sekaraia ki auna ake ma ki kou ake he mee ki taataa, tena aia ki taataa na tattara nei, “Te inoa te tamariki nei ko Jon.” Tena na tama raa hakaatoa ku mahharo roo. ⁶⁴ Te saaita naa koi Sekaraia ku lavaa te tattara hakaraoi, tena aia ki hakammaha TeAtua. ⁶⁵ Na tama te matakaina raa ku mattaku, tena te rono raa ku paa no ttae alaa matakaina i aruna na mouna i roto Judia raa hakaatoa. ⁶⁶ Na tama e llono te rono raa ku mamannatu tammaki, tena ki tattara ma, “Te tamariki naa e me ki tipu peehee?” E mee ku matahua pera ma TeAtua e kou ake na mahi Aia raa i te tamariki raa.

Sekaraia e hakammaha TeAtua

⁶⁷ TeAnana Tapu raa ku tau i roto Sekaraia, te tamana Jon raa, tena Sekaraia ki tattara ake na tattara TeAtua nei,

⁶⁸ “Taatou ki hakammaha TeAtua, TeAriki na tama Israelraa!
Aia ni hamai ki tokonaki no hakattana te kanohenua Aia raa i taha ma na hai sara laatou raa.

- 69 TeAtua e kou mai te Tama hai mahi ki tokonaki taatou,
Tama raa he mokopuna Devit,
te tama hehekau Aia raa.
- 70 Aia ni tattara hakamaoni ake na profet e ttapu
Aia i mua raa
- 71 pera ma Aia e me ki hakattana taatou i taha ma
na tama e nohonoho haeo ma taatou raa,
ia i taha hoki ma na mahi na tama e kiri lloto
taatou raa.
- 72 Aia e tattara ma Aia e me ki huri ake te laoi Aia
raa i na tipuna taatou raa,
tena ku maanatu na tattara hakamaoni e ttapu
Aia raa.
- 73 74 TeAtua e tattara hakamaoni ake Abraham
te tipuna taatou raa pera ma Aia e me ki
hakattana taatou i taha ma na mahi na
tama e nohonoho haeo ma taatou raa,
ki se mattaku taatou te hehekau tahi ma Aia,
- 75 ia ki mee na ora taatou raa ki ttapu,
ia ki ttonu tahi hoki i mua na karemata TeAtua
na aho hakaatoa i roto na ora taatou.
- 76 Taku tama, akoe e me ki kanna ria pera ma he
profet TeAtua Hakanaaniu i Aruna.
Akoe e me ki haere i mua TeAriki,
no tanattana te mateara Aia ki hamai vaa aruna,
- 77 no hakailloa ake na kanohenua Aia raa pera ma
laatou e me ki ora,
kame laatou e ttike i taha na hai sara laatou.
- 78 TeAtua taatou raa he atua e manava aroha,
ia e laoi.
Aia e me ki mee te maahina te noho laoi raa ki
maahina mai i aruna taatou,
- 79 tena ku hakamaahina mai te vaelani raa i
aruna na tama e nnoho i raro te maru te
mate raa,

tena ku hakattaki taatou raa ki oo tonu i te mateara te noho laoi raa.”

⁸⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki. Tena aia e noho i te kina se hai tama e tuu maho raa no tae roo te saaita aia ni hakahura iho no tuu i mua na tama Israel raa.

2

Jisas ku haanau iho (*Matiu 1.18–25*)

¹ Te saaita naa, Ogastus te tuku hakanaaniu i Rom raa e hakamoe te tuua ma na tama i Rom raa hakaatoa ki oo i na matakaina laatou raa no hakamaumau na inoa laatou raa i roto na launiu te taumani i Rom raa. ² Te hakamaumau kaamata na inoa nei e kapihi mai te saaita Kwirinius ni hakamaatua i roto Siria. ³ Ia tena na tama hakaatoa ku oo no hakamaumau na inoa laatou raa i na matakaina na tipuna laatou raa ni nnoho mai i mua.

⁴ Josep ku tiaki Nasaret he matakaina i roto Galili no haere i Betlehem i roto Judia, te matakaina te tuku Devit raa ni haanau mai raa. Josep e haere i te matakaina raa, e mee aia e mamaoha iho i roto te hareakina Devit. ⁵ Josep e oo laua ma Meri, te taukupu e hakamattino ma ki avvana laua raa: tokorua raa e oo ma ki hakammau na inoa laua raa. Meri e hai tama, ⁶ tena te saaita tokorua raa koi nnoho koi i Betlehem, Meri ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha. ⁷ Meri ku haanau te arapou tanata kaamata aia raa, tena aia ki taapuru te tamariki raa na paamaro, tena ki hakamoe te tamariki raa i roto te kumete na manu raa e kaikkai. Tokorua raa e nnoho i roto te hare na manu raa,

maitaname na hare na tama e moemmoe i te matakaina raa ku kkapi hakaatoa.

Na tama lollohi na sipsip ia ma na ensel

⁸ Te poo naa, e isi na tama lollohi na manu e nnoho i roto na paupaku tappiri ake i Betlehem raa no lollohi na sipsip laatou raa. ⁹ Te ensel TeAtua raa e tuu ake i na tama raa, tena na mahi TeAtua raa ku hakamaahina ake na tama raa. Na tama raa ku mattaku haeo roo, ¹⁰ e meia te ensel raa e meake na tama raa ma, “Kootou ki se mattaku, maitaname anau e hamai ma te Rono Tauareka tera e me ki kou atu te hihia e rahi roo i na tama hakaatoa. ¹¹ Te aho nei i roto te matakaina Devit i Betlehem, Krais TeAriki, te Tokonaki kootou raa ku haanau iho. ¹² Te mee nei e me ki huri atu te hakamaoni i na tattara anau nei: kootou e me ki kkite te tamariki e taapuru na paamaro e moe i roto te kumete na manu e kaikkai.”

¹³ Tena te saaita naa koi tammaki na ensel i te vaelani ku hukui ake ma te ensel raa no hakammaha TeAtua ma,

¹⁴ “Hakammaha TeAtua i te vaelani i aruna, ia ki nnoho laoi na tama i te maarama nei tera Akoe e hihia na tiputipu laatou raa.”

¹⁵ Te saaita na ensel raa ni vakkai muri i te vaelani, na tama e lollohi na manu raa ku tattara hokolaatou ma, “Taatou ki oo i Betlehem no mmata na mee TeAtua e meake na ensel Aia raa ki tattara mai taatou raa.”

¹⁶ Kito na tama raa ki hai taruaru no oo no kkite Meri laua ma Josep, tena ki kkite hoki te tamariki raa e moe i roto te kumete na manu e kaikkai raa. ¹⁷ Te saaita na tama lollohi na manu raa ni kkite te tamariki raa, na tama raa ku tattara ake na tama i te matakaina raa na

tattara te ensel raa ni tattara ake laatou i te vahi te tamariki raa. ¹⁸ Na tama hakaatoa ni lloho na tattara na tama lollohi na manu raa ku mahharo roo. ¹⁹ Tena Meri e maanatu na mee raa hakaatoa, tena ki kkumi hemuu na tattara raa i roto te hatu manava aia. ²⁰ Na tama lollohi na manu raa ku vakkai, tena ki huhua na rue no hakammaha ake TeAtua, maitaname hea laatou ni lloho ia ma hea laatou ni kkite raa, e ssau roo pera ma hea te ensel raa ni tattara ake laatou raa.

Te tamariki raa ku hui Jisas

²¹ I muri e varu na aho, te saaita te tamariki raa ku mee ki ttuu te hakamaatino e tapu raa, na tama raa ku hui te tamariki raa Jisas, te inoa te ensel raa ni meake i mua Meri ni hai tama raa.

Josep laaua ma Meri ku kkave Jisas i te Hare Tapu

²² Ia te saaita ki mee Meri ki matahua pera ma na tuua Moses e tattara raa ku tae. Tena tokorua raa ki too hoki Jisas no oo ma laaua i te Hare Tapu ma ki hoki ake te tamariki raa iaa TeAtua ²³ pera ma hea e mmou i roto na tuua TeAtua raa ma: “Na arapou taanata hakaatoa e me ki ttapu i na karemata TeAriki.”

²⁴ Tokorua raa e oo ma ki hoki ake e rua na rupe, kaa seai e rua na reia pera ma hea e mmou i roto na tuua TeAtua raa.

Simion ku kite Jisas

²⁵ He tama e hui ma ko Simion e noho i Jerusalem te saaita naa. Te tama raa e tonu tahi, ia he tama hoki e hakatina, tena aia e noho no ttari te saaita TeAtua e me ki tokonaki na tama Israel raa ki ora. TeAnana Tapu raa ku tau i roto Simion, ²⁶ tena TeAnana Tapu raa ni tattara

ake Simion pera ma aia e me ki kite te Mesaia TeAtua ni tattara ma Aia e me ki kou mai raa i mua Simion e mate. ²⁷ Kito TeAnana Tapu raa ki hakattaki Simion i roto te Hare Tapu raa. Meri laaua ma Josep e too Jisas no kkave i te Hare Tapu raa ma ki ppena hea e mmau na tuua raa, ²⁸ tena Simion ku kapake no ssau te tamariki raa, tena ki hakammaha ake TeAtua peenei,

Nunc Dimittis

²⁹ “TeAtua, Akoe e ttaohi mmau roo na tattara Akoe raa no tae roo te saaita nei, tena tiaki te tama hehekau Akoe nei ki haere ma te noho laoi,

³⁰ e mee Anau ku kite roo ma na karemata anau te Tama e me ki tokonaki maatou ki ora raa,

³¹ te Tama Akoe ni tanattana i mua na karemata na tama hakaatoa:

³² Aia ko te maahina tera e me ki huri ake hea Akoe e hihai raa ki illoa na tama seai ma ni Jiu raa,

tena ku kou ake na mahi Akoe raa i na tama Israel raa.”

³³ Josep laaua ma Meri ku mahharo haeo roo i na tattara Simion e tattara i te vahi Jisas raa. ³⁴ Tena kito Simion ki hakatapu te hai maatua raa, tena aia ki meake Meri, “TeAtua e hirihiri te tamariki nei ma ki seu na tama se hakattina raa, tena ku kou ake te nnoho laoi i na tama Israel raa. Te Tamariki nei e me ki mee pera ma he hakkatu TeAtua tera tammaki na tama e me ki tattara hakameeme i te tamariki nei ³⁵ tena te tamariki nei e me ki hakari na hakataakoto na tama raa, tena te aroha akoe raa e me ki ssau pera ma he paraamo e taaro i roto te hatu manava akoe.”

Ana ku kite Jisas

³⁶ ³⁷ He tautukaha hine ku matua roo e noho i te kina raa, tena aia he profet hoki. Te tamana aia raa ko Fanuel, he tama i roto te hareakina Aser. Aia ni noho ma te tanata aia raa e hitu koi na hetau, tena te avana aia raa ku mate, tena te saaita nei aia ku tae tipu varu ma haa na hetau te matua aia. Te hine raa e haere tahi i te Hare Tapu, tena te ao ma te poo aia e hakammaha TeAtua, tena ki hakamaatapu tahi, ia e lotu tahi hoki. ³⁸ Te paa saaita naa koi, Ana ku tae ake hoki no hakammaha TeAtua, tena ki tattara ake i te vahi te tamariki raa i na tama tera e nnoho no hakattari ma TeAtua e me ki hakattana na tama Jerusalem raa.

Josep laua ma Meri ku vakkai muri i te matakaina laatou

³⁹ Josep laua ma Meri e ppena no oti roo hea e mmau i roto na tuua TeAtua raa, tena tokorua raa ki vakkai i Nasaret, te matakaina laatou i roto Galili raa. ⁴⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki, maitaname TeAtua e hihia te Tamariki raa, tena ki hakatapu Tama raa.

Jisas i roto te Hare Tapu

⁴¹ Na hetau hakaatoa, na maatua Jisas raa e oo i Jerusalem ki kkai te Kai te Pasova raa. ⁴² Jisas te saaita naa ku tae sanahuru ma rua na hetau te matua Aia, tena laatou hai maatua ku oo i te Kai te Pasova raa pera ma laatou ni hahaere tahi na hetau hakaatoa raa. ⁴³ Te kai raa ku oti, tena laatou ku vakkai muri i te matakaina laatou raa, e meia Jisas e noho koi i Jerusalem. Na maatua Aia raa se illoa ma Jisas ni se oo laatou. ⁴⁴ Tokorua raa e mannatu ma Jisas e hahaere ma

te kautana laatou e oo raa, tena ki oo te aho naa hakaatoa. Te hiahi tokorua raa ku seseen, tena ki vahihhiri ake na llave ana ia ma na soa laoi laaua raa ma Jisas i hee. ⁴⁵ Tokorua raa ku se lave Tama raa, tena laaua ki vakkai i Jerusalem ma ki ssee Jisas.

⁴⁶ Te aho tana hakatoru tokorua raa ku lave Jisas i roto te Hare Tapu, e noho ma na tisa na Jiu raa no hakalollono, tena ki vahihhiri ake na vahiri i na tama raa. ⁴⁷ Na tama hakaatoa ni llono te Tamariki raa e sui muri ake na vahiri laatou raa ku mahharo roo i te mattonu te Tamariki raa. ⁴⁸ Na maatua Jisas raa ku oho hoki te saaita laaua ni kkite te Tamariki raa, tena te tinna Aia raa ki meake, “Taku tama, aiea Akoe e mee peenaa i maaua naea? Maaua ku mmate roo te seseen Akoe.”

⁴⁹ Tena kito Jisas ki meake, “Aiea koorua e seseen Anau naea? Koorua se illoa pera ma Anau e me ki noho i roto te hare te Tamana Anau nei?”

⁵⁰ Emeia tokorua raa se illoa hea Jisas e tattara ake raa.

⁵¹ Kito Jisas ki vakkai muri ma na maatua Aia raa i Nasaret, tena Aia e hakarono roo tokorua raa. Meri e kkumi hemuu na tattara hakaatoa te Tamariki raa i roto te hatu manava aia. ⁵² Tena Jisas e matua vave, ia e atamai hoki. Te Atua e hihia i na tiputipu te Tamariki raa, e ssau hoki pera ma te kanohenua raa hakaatoa.

3

Jon Baptis ku takutaku

(Matiu 3.1–12; Mak 1.1–8; Jon 1.19–28)

¹ Teenei ko te hakasehui ma rima na hetau Taiberias e tuku i Rom, tena Pontius Pailat e

hakamaatua i roto Judia, tena Herot e hakamaatua i roto Galili. Filip te taina Herot raa e hakamaatua i roto Ituria laaua ma Trakonitis, ia tena Lisantias e hakamaatua i roto Abilene.
² Tena Anas laaua ma Kaiafas ko na pohouru hakananniu na maatua raa.

Te saaita naa, na tattara TeAtua raa ku ttiri Jon te taupeara Sekaraia raa i roto te kina e tuu mahoa raa. ³ Tena Jon ku haere vaa roto na kina hakaatoa tappiri te riva Jordan raa no takutaku ake ma, “Ttike i taha ma na hai sara kootou raa, tena anau ku hakoukou tapu kootou. TeAtua e me ki ssoro na hai sara kootou raa i taha.” ⁴ E ssau pera ma profet Aisaia ni taataa mai i roto te launiu aia ma,

“He tama e takutaku i te kina e tuu mahoa ma, Tanattana te mateara TeAriki* ki hamai vaa aruna.

Tena ku hakatonu te mateara Aia raa ki tonu.

⁵ Tanu na kina notonoto raa ki mmore.

Tena ku ssari na mouna ia ma na tutu raa ki hakanatahi.

Hakatonu na mateara e ppiko raa ki ttonu, tena ku hakamoremore na kina papapa haeo raa ki pappapa laoi.

⁶ Tena na tama roo hakaatoa e me ki kkite TeAtua e tokonaki laatou ki ora.”

⁷ Tena tammaki na tama ku oo ake Jon ma tama raa ki hakoukou tapu laatou. Kito Jon ki meake na tama raa, “Kootou ni laponu. Koai te tama e meatu ma kootou e lavaa te hakassao i taha ma na hakalono lihu TeAtua e me ki kou atu kootou raa? ⁸ Ppena na mee taualleka ki huri

---

* **3:4** 3.4 TeAriki: Na tattara nei e mmou i roto Aisaia 40.3. I roto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

ake pera ma kootou ku ttike i taha ma na hai sara kootou. Tena auu se ahu ma Abraham he tipuna kootou. Anau e meatu kootou pera ma TeAtua e lavaa te huri na hatu nei ki mee peeraa ma ni mokopuna Abraham. ⁹ Te taku TeAtua raa ku tanatana ki ttuu na patiaka na laakau raa; na laakau hakaatoa se hhua na hua taualleka raa e me ki tuutia ki hina, tena kulletu i roto te ahi.”

¹⁰ Kito te kanohenua raa ki meake Jon, “Maatou e me ki mee peehee?”

¹¹ Tena Jon ki meake, “Te tama e isi e rua na kaukahu raa ki kou ake he kaukahu hokotahi ma te tama se isi raa. Tena te tama e isi na kai raa ki vvae na kai aia raa ma alaa tama.”

¹² Na tama e aoao na takis te taumani raa e hihhai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou. Tena na tama raa ki meake, “Rabai, hea maatou e me ki ppena?”

¹³ Tena Jon ki meake na tama raa, “Kootou ki se too na sileni ki raka i aruna ma hea na tama hakamattua raa e meatu kootou ki too raa.”

¹⁴ Tena na soldia raa ki meake Jon, “Kaa maatou? Hea maatou e me ki ppena?”

Kito Jon ki meake na tama raa, “Auu se malliu no too na sileni te kanohenua raa ki raka ma te kooina kootou e tau te too raa. Kootou ki hihhia koi ma na sui kootou raa.”

¹⁵ Te kanohenua raa e nnoho ma te hakattina pera ma te Mesaia raa e me ki hamai, tena laatou ku mamannatu ma Jon kame ko te Mesaia raa. ¹⁶ Tena Jon ki tattara ake te kanohenua raa hakaatoa ma, “Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai, e meia e isi te tama e me ki hamai i muri anau tera e hakanaaniu roo i aruna anau. Anau se tau hoki te vvete na maea na taka Aia e uru

raa. Tama raa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi. ¹⁷ Tama raa ku tuu ma te tahitahi Aia raa ki vvae na hua raa i taha ma na penu na hua raa, tena ku hakutu na hua raa i roto te hare Aia raa, tena ku ttuni na penu na hua raa.”

¹⁸ E tammaki roo na ara tera Jon e takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i na kanohenua raa, tena aia ki meake hoki na tama raa ki peesia na tiputipu sakkino laatou raa.

¹⁹ Tena Jon ki hai ake Herot, te tama e haka-maataua i roto Judia raa, e mee Herot e avana Herodias te avana te taina roo aia raa, tena ki ppena hoki tammaki na mee se ttonu. ²⁰ Tena Herot ki ppena te mee sakkino roo no ppono Jon i roto te hare karapusi.

Jon e hakoukou tapu Jisas
(*Matiu 3.13–17; Mak 1.9–11*)

²¹ Na tama raa ku oti te hakoukou tapu ria hakaatoa, tena Jon ki hakoukou tapu hoki Jisas. Te vaelani raa ku taaraki te saaita Jisas ni lotu raa, ²² tena TeAnana Tapu raa kullee iho i aruna Jisas pera ma he rupe. Tena TeAtua ki tattara iho i te vaelani ma, “Akoe he Tamariki hakamaoni roo Anau. Anau e hihia roo i Akoe.”

Te manava Jisas
(*Matiu 1.1–17*)

²³ Te saaita Jisas ni kaamata na hehekau Aia raa, Aia ku taapiri ki tae tipu toru na hetau te matua Aia. Tena Jisas ko te Tama te kanohenua raa e mannatu ma he tamariki Josep raa.

Tena Josep he tama Heli.

24 Heli he tama Matat.
Matat he tama Livai.
Livai he tama Melki.
Melki he tama Janai.
Janai he tama Josep.

25 Josep he tama Matatias.
Matatias he tama Amos.
Amos he tama Nahum.
Nahum he tama Esli.
Esli he tama Nagai.

26 Nagai he tama Mat.
Mat he tama Matatias.
Matatias he tama Semein.
Semein he tama Josek.
Josek he tama Joda.

27 Joda he tama Joanan.
Joanan he tama Resa.
Resa he tama Serubabel.
Serubabel he tama Sealtiel.
Sealtiel he tama Neri.

28 Neri he tama Melki.
Melki he tama Adi.
Adi he tama Kosam.
Kosam he tama Elmadam.
Elmadam he tama Er.

29 Er he tama Josua.
Josua he tama Elieser.
Elieser he tama Jorim.
Jorim he tama Matat.

Matat he tama Livai.
30 Livai he tama Simeon.
Simeon he tama Juda.
Juda he tama Josep.

Josep he tama Jonam.
Jonam he tama Eliakim.
31 Eliakim he tama Melea.

Melea he tama Mena.
Mena he tama Matata.
Matata he tama Natan.
Natan he tama Devit.
³² Devit he tama Jesi.
Jesi he tama Obet.
Obet he tama Boas.
Boas he tama Salmon.
Salmon he tama Nason.
³³ Nason he tama Aminadap.
Aminadap he tama Atmin.
Atmin he tama Hesron.
Hesron he tama Peres.
Peres he tama Juda.
³⁴ Juda he tama Jekop.
Jekop he tama Aisak.
Aisak he tama Abraham.
Abraham he tama Tera.
Tera he tama Nahor.
³⁵ Nahor he tama Seruk.
Seruk he tama Reu.
Reu he tama Pelek.
Pelek he tama Eber.
Eber he tama Sela.
³⁶ Sela he tama Kainan.
Kainan he tama Arpaksat.
Arpaksat he tama Siem.
Siem he tama Noa.
Noa he tama Lamek.
³⁷ Lamek he tama Metusela.
Metusela he tama Enok.
Enok he tama Jaret.
Jaret he tama Mahalalel.
Mahalalel he tama Kenan.
³⁸ Kenan he tama Enos.
Enos he tama Set.
Set he tama Adam.

Adam he tama TeAtua.

4

Satan e tatakore Jisas

(Matiu 4.1–11; Mak 1.12–13)

¹ TeAnana Tapu raa ku tau i roto Jisas, tena Aia ki haere i taha ma te riva Jordan raa. Kito TeAnana Tapu raa ki hakattaki Jisas i te kina se hai tama e tuu mahoa raa, ² tena Satan ku tatakore Jisas i roto tipu haa na aho. I roto na aho naa hakaatoa Jisas se hai mee e kai, tena i te aho hakaoti raa Aia ku hikai roo.

³ Kito Satan ki meake Jisas, “Kame Akoe he tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake te hatu nei ki huri mo haraoa.”

⁴ Tena Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Te tama se mee ma e ora koi i te haraoa.’”

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i te kina e palluna raa, tena ki hakkite ake paa saaita koi na henua roo hakaatoa i te maarama nei raa iaa Jisas.

⁶ Tena Satan ki meake Jisas, “Anau e me ki kou atu na mahi nei ia ma na mee taualleka nei iaa Akoe, maitaname anau ku ttino na mee nei hakaatoa, tena anau e me ki kou ake na mee nei he tama peehee anau e hihai ki kou ake. ⁷ Tena kame Akoe e lotu mai anau, anau e me ki kou atu na mee nei hakaatoa ma Akoe.”

⁸ Kito Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Lotu ake TeAriki TeAtua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa.’”

⁹ Tena Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i te Hare Tapu raa, tena aia ki meake, “Kame Akoe he

Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku lee i raro, ¹⁰ maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai pera ma, “TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki lollohi hakaraoi Akoe.’ ¹¹ Ia e mmahu hoki ma, ‘Na ensel raa e me ki ttaohi Akoe ma na rima laatou ki se lavaa na vae akoe raa te paku na hatu.’”

¹² Tena Jisas ki meake, “te Launiu Tapu raa e tattara mai hoki pera ma, ‘Akoe se lavaa te hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.’”

¹³ Satan ku oti roo na hahaaite hakaatoa aia iaa Jisas raa, tena aia ki tiaki Tama raa no haere kaa i taha.

*Jisas e kaamata no akoako i Galili
(Matiu 4.12–17; Mak 1.14–15)*

¹⁴ Jisas ku vaakai i Galili, tena na mahi TeAnana Tapu raa ku tau i roto Aia. Te rono Jisas raa ku tere i na matakaina hakaatoa roo i roto Galili. ¹⁵ Jisas e akoako i roto na hare lotu na Jiu raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakammaha i Aia.

*Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas
(Matiu 13.53–58; Mak 6.1–6)*

¹⁶ Jisas ku haere i Nasaret, te matakaina Aia ni matua mai raa. Jisas ku haere i te hare lotu i te aho te Sabat pera ma Aia ni hahaaere i mua raa. Tena Jisas ki tuu i mua te kanohenua raa ma ki ppau ake te Launiu Tapu raa, ¹⁷ tena te tama e rorohi te hare lotu raa ki kou ake te launiu profet Aisaia raa iaa Jisas. Tena Jisas ki taaraki te launiu raa no tae i te kina e taataa ma,

¹⁸ “TeAnana Tapu TeAtua raa e tau i roto Anau,

maitaname TeAtua ni hirihiri Anau ki kkave te Rono Tauareka raa i na tama e hakaalloha raa.

TeAtua e kauna ria iho Anau ki tattara ake na kanohenua hakaatoa pera ma Aia e me ki hakattana na tama karapusi raa,

tena ku mee na tama karemata sseni raa ki kkite, tena ku hakattana na tama hakaalloha raa i taha ma na mahi na tama hakatannata raa,

¹⁹ tena ku tattara ake pera ma te saaita hakamaoni raa ku tae mai,

te saaita TeAriki e me ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora.”

²⁰ Kito Jisas ki ppui te launiu raa, tena ki kou ake muri i te tama e rorohi te hare lotu raa, tena ki noho i raro. Na tama i roto te hare lotu raa hakaatoa ku kkira ake iaa Jisas, ²¹ tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara i roto te Launiu Tapu kootou ni llono raa ku hakamaoni te aho nei.”

²² Te kanohenua raa ku hakammaha roo iaa Jisas ia ma na tattara taualleka Aia raa. Na tama raa e tattara ma, “Teenei he tamariki Josep, kaa seai?”

²³ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e iroa pera ma kootou e me ki mee mai Anau te tattara ma, ‘Dokta, tokonaki akoe Hokkoe ki tauareka.’ Kootou e me ki mee mai hoki Anau ki ppena i te matakaina Anau nei na mee tera kootou e llono Anau ni ppena i Kaperneam raa.” ²⁴ Tena Jisas ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni, na kanohenua hakaatoa e me ki se hihhai te profet i te matakaina roo aia raa.

²⁵ “Hakallono mai Anau: te mee nei e hakamaoni pera ma na tautukaha hhine ni nnoho

i roto Israel te saaita Elaija raa e tammaki, ia teenaa ko te saaita ni se hai reurehu roo hokotahi ni lleku i roto e toru toe na hetau raa, tena te henua naa hakaatoa hoki ni ttiri te one e haeroo. ²⁶ Ia TeAtua ni se kauna Elaija ki haere he tama peeraa hoki, e meia Elaija e haere i te tautukaha hine e noho i Sarefat, he matakaina i roto Saidon.

²⁷ “Tena e tammaki hoki na tama e kaina te manumanu haero e nnoho i roto Israel te saaita profet Elisa, e meia se hai tama na tama raa ni tokonaki ria no taualleka. Elisa e tokonaki koi Naman te tama i Siria raa.”

²⁸ Te saaita na tama i roto te hare lotu raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku lloto haeroo. ²⁹ Tena na tama raa ku mahhike i aruna no horo Jisas i taha ma te matakaina raa. Te matakaina raa e tuu i aruna te mouna palluna. Tena na tama raa ku mee ma ki taohi Jisas no lletu i raro i te vahi te mouna raa, ³⁰ e meia Jisas e haere uru koi vaa roto te kanohenua raa no haere i taha.

*Jisas e hakaise te tipua sakkino i taha
(Mak 1.21–28)*

³¹ Kito Jisas ki haere i te matakaina Kaperneam i roto Galili raa. Tena i te aho te Sabat, Jisas ku akoako ake te kanohenua raa. ³² Na tama raa ku mahharo roo i na akoako Jisas raa, maitaname Tama raa e akoako ma na mahi Aia.

³³ He tama i roto te hare lotu raa e isi te tipua sakkino i roto aia. Tena te tama raa ki kannaa ake hakamaroa ma, ³⁴ “Jisas, te Tama i Nasaret, hea Akoe e me ki ppena i maatou? Akoe e hamai ma ki seu maatou? Anau e iroa koai Akoe. Akoe ko te Tama e Tapu TeAtua tera e hakatae na tattara Aia raa!”

³⁵ Kito Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, “Se vaa, tena ku oo i taha ma te tama naa!” Kito te tipua raa ki lletu te tama raa i raro, tena ki tere i taha se hai mee sakkino e ppena i te taupearara raa.

³⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo, tena ki tattara hokolaatou ma, “Teenei he akoako peehee? Tama nei e tattara ake na tipua raa ma na mahi, tena na tipua raa ku huro iho i taha.”

³⁷ Tena te rono Jisas raa ku paa i na kina vaa raa hakaatoa.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka
(Matiu 8.14–17; Mak 1.29–34)*

³⁸ Tena Jisas ku haere i taha ma te hare lotu raa no haere i te hare Saimon raa. Te hinaona hine Saimon raa e laavea, te vvela aia raa e hai mahi roo. Tena na tama i te hare raa ku meake ma Jisas ki tokonaki te hine raa. ³⁹ Jisas e tuu i te vahi te hine raa no hai ake te maahana raa ki tiaki te hine raa. Te saaita naa koi, te hine raa ku mahike i aruna no tanattana na kai na tama raa ki kkai.

⁴⁰ Te saaita te laa raa ku mee ki huru, te kanohenua raa ku kou ake na tama lavvea na maahana roo hakaatoa raa iaa Jisas, tena Tama raa ki hakapiri na rima Aia raa i aruna na tama raa hakaatoa no taualleka. ⁴¹ Tammaki na tipua sakkino ku huro i taha ma na tama. Tena na tipua raa e kanna ake hakamaroa ma, “Ako ko te Tamariki TeAtua.”

Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ki se tattara, maitaname na tipua raa e illoa pera ma Aia ko te Mesaia.

*Jisas ku takutaku i Judia
(Mak 1.35–39)*

⁴² Tena te tahata roo Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere i te kina se hai tama e nnoho raa. Te kanohenua raa ku kaamata no sесеe Jisas, tena te saaita laatou ni lave Tama raa, na tama raa ku mee ma ki ttaohi Tama raa ki se haere i taha ma laatou. ⁴³ Emeia Jisas e meake na tama raa, “Anau e me ki takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i alaa matakaina hoki, maitaname teenei hea TeAtua ni kauna ria mai Anau raa.”

⁴⁴ Tena Jisas ki haere no takutaku i roto na hare lotu i Judia raa.

5

Jisas e kanna tokohaa na disaipol kaamata Aia (Matiu 4.18–22; Mak 1.16–20)

¹ Teeraa he aho Jisas e tuu i tai te Namu Gene-saret, tena te kanohenua raa ku muimui ake iaa Jisas ma ki hakallono Tama raa e takutaku na tattara TeAtua raa. ² Jisas e kite e rua na vaka e hakauu te taunatai, tena na tama meemee ika raa ku ttiho i raro no huihui na kupena laatou raa. ³ Jisas ku kake i roto te vaka hokotahi, ia teenaa ko te vaka Saimon, tena Aia ki meake Saimon ki unuki te vaka raa i taha ma te taunatai raa. Tena Jisas ki noho i roto te vaka raa no akoako ake te kanohenua raa.

⁴ Jisas e akoako ake te kanohenua raa no oti, tena Aia ki meake Saimon, “Hakanuu te vaka nei i te kina e nnoto raa, tena ku ppehi te kupena akoe raa ki mmau ni ika.”

⁵ Kito Saimon ki meake, “TeAriki, te poo raa hakaatoa maatou e puipui ma ki mmau ni ika, e meia maatou se hai ika roo hokotahi ni mmau.

Emeia, teenaa Akoe e mee mai ma ki ppehi te kupena nei, tena anau e me ki ppehi.”

⁶ Na tama raa e ppehi te kupena laatou raa no mmau tammaki roo na ika, tena te kupena raa ku taapiri ki masae. ⁷ Kito na tama raa ki auna ake na soa laatou i roto teeraa vaka raa ma ki oo ake no tokonaki laatou. Tena na tama raa ki oo ake no uta e rua na vaka raa no tappiri roo ki appuru na ika.

⁸ Te saaita koi Saimon Pita ni kite te kooina na ika raa hakaatoa, aia ku tteiho i raro no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki, haere i taha ma anau! Anau he tama hai sara!”

⁹ Pita ia ma na soa aia raa ku mahharo i te kooina na ika laatou ni ppui raa hakaatoa.

¹⁰ Tena Jems laaua ma Jon na tama Sebedi raa ku mahharo hoki peeraa ma Pita raa. Kito Jisas ki meake Pita, “Auu se matakū! Te saaita nei akoe e me ki hahanota na tama.”

¹¹ Kito na tama raa ki horo na vaka laatou raa i uta, tena ki tiaki na mee raa hakaatoa no tauttari Jisas.

*Jisas e tokonaki te tama laavea
(Matiu 8.1–4; Mak 1.40–45)*

¹² Jisas e noho i roto te matakaina tera e isi te tama e kaina te manumanu haeo. Te tinotama te tama raa e hai saanuku roo hakaatoa. Te saaita tama raa ni kite Jisas, aia ku tteiho no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki! Kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki matahua.”

¹³ Tena Jisas ki haaro ake te rima Aia raa no ttaohi tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe ki tauareka.” Te saaita naa koi, te tinotama te tama raa ku mmore hakaatoa.

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Auu se tattara ake ni tama, e meia haere tahi roo i te maatua raa, tena ku meake aia ki mmata te tinotama akoe raa, ki huri ake te kanohenua raa te hakamaoni pera ma akoe ku tauareka, tena akoe ku hoki ake te hoki tera Moses ni meatu raa.”

¹⁵ Emeia te rono Jisas raa ku paa na kina roo hakaatoa, tena tammaki na tama ku oo ake no hakallono Tama raa, ia tammaki hoki na tama e lavvea na maahana raa ku taualleka ma na maahana laatou. ¹⁶ Emeia tammaki na vahao Jisas e tiaki na tama raa no haere i na kina se hai tama raa no lotu.

*Te tama na vae e mmate
(Matiu 9.1–8; Mak 2.1–12)*

¹⁷ He aho hokotahi Jisas e akoako ake te kanohenua raa, tena e isi na Farisi laatou ma na tama e poroporo na tuaa e nnoho i te kina raa hoki. Na tama raa e oo mai i na matakaina hakaatoa i roto Galili, Judia ia ma Jerusalem. Na mahi TeAtua raa e mmoe i roto Jisas ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka. ¹⁸ E isi na tama e ssau ake te tama na vae e mmate i aruna te kakkake. Tena na tama raa ku hahaivi ma ki ssau ake te tama raa i roto hare ma ki hakamoe i mua Jisas. ¹⁹ Emeia na tama raa ku se ssao te uru i hare, e mee te kanohenua raa e tammaki roo. Kito na tama raa ki kkkake i aruna na inaki raa no hakahotu te inaki hokotahi, tena ki hakatere iho te tama na vae e mmate raa i aruna te kakkake raa no hakamoe i mua Jisas. ²⁰ Jisas e kite na hakattina na tama raa, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa, “Taku soa! Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha.”

²¹ Tena na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku tattara hokolaatou ma, “Koai te Tama e tattara hakameeme TeAtua nei? TeAtua Hokoia koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!”

²² Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, “Aiea kootou e too na mannatu peenaa naea? ²³ Te tattara hee e hainauhie, te tattara ma, ‘Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha,’ ma te tattara ma, ‘Tuu i aruna no haere?’ ²⁴ Anau e me ki huri atu kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi Aia i te maarama nei ki ssoro na hai sara i taha.” Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, “Anau e meatu akoe, tuu i aruna no too te kakkake akoe naa no haere i hare.”

²⁵ Te saaita naa koi, te tama raa ku mahike i aruna i mua te kanohenua raa hakaatoa, tena ki too te kakkake aia ni moe raa no haere i hare, tena ki hakammaha TeAtua. ²⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo roo! Na tama raa ku mattaku, tena ki hakammaha hoki TeAtua ma, “Maatou ku kkite na mee taualleka i te aho nei.”

*Jisas e kanna ake Livai ki tautari Aia
(Matiu 9.9–13; Mak 2.13–17)*

²⁷ Tena Jisas ki haere i taha ma te hare raa no kite te tama e aoao na takis te taumani e hui ma ko Livai. Te tama raa e noho i te kina e aoao na takis raa, tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.” ²⁸ Tena Livai ki mahike i aruna no tiaki na mee roo hakaatoa, tena ki tautari Jisas.

²⁹ Kito Livai ki pena te kai e rahi i roto te hare aia raa, tena tammaki na tama e aoao na takis ia ma alaa tama hoki e nnoho i te kina raa no kkai.

³⁰ Tena na Farisi ia ma na tama e poroporo na

tuaa raa ku hai ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea kootou e kkai ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara naea?”

³¹ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tama se lavvea raa se lavaa te oo no mmata te dokta, aanaa ko na tama koi e lavvea raa e me ki oo no mmata te dokta. ³² Anau se hamai no kanna na tama e mannatu ma laatou e ttonu raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou, e meia Anau e hamai no kanna na tama hai ssara raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa.”

*Te vahiri i te hakamamaatapu
(Matiu 9.14–17; Mak 2.18–22)*

³³ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Na disaipol Jon raa e hakamaatapu, ia e lotu tahi hoki, e ssau hoki pera ma na disaipol na Farisi raa, e meia na disaipol Akoe raa e kkai, ia e unu koi.”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Eaa! Na soa te tama e avana raa e me ki se lavaa te kkai te saaita te tama e avana raa e nnoho ma laatou? Seai! ³⁵ Emeia e isi te aho te tama e avana raa e me ki haere i taha ma na soa Aia raa, tena na tama raa e me ki hakamaatapu.”

³⁶ Tena Jisas ki tattara ake hoki na tama raa te tattara hurihuri nei, “Se hai tama e lavaa te ssae te paamaro vahao nei raa no hakapuni te paamaro tuai e masae raa, maitaname te muri maro raa e me ki masae i taha ma te paamaro tuai raa, e mee te paamaro tuai raa ku se mmau.

³⁷ “Se hai tama e utu te wain vahao nei i roto te kiri tuai na sipsip raa, maitaname te wain vahao nei raa e me ki pia no ssaa te kiri te sipsip raa, tena te wain vahao nei raa ku manini puamu, ia te kiri te sipsip raa hoki e me ki haeo. ³⁸ Emeia

na wain vahao nei raa e tau te utu i roto te kiri te sipsip vahao nei. ³⁹ Kame he tama e unu te wain e mmara, te tama naa e me ki se lavaa te hiunu te wain e marie raa. Tama raa e me ki mee ma, “Te wain kaamata raa e tauareka.”

6

Jisas ko TeAriki te Sabat

(Matiu 12.1–8; Mak 2.23–28)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e hhomo na wit raa i te aho te Sabat. Na disaipol raa e kotikoti na wit raa no murumuru ma na rima laatou raa, tena ki kkai na hua raa.

² Kito na Farisi raa ki meake, “Hea kootou e ppena i te aho te Sabat nei raa se tonu ma hea e mmau i roto na tuua te aho nei raa.”

³ Tena Jisas ki meake na Farisi raa, “Kootou ni mee raa se ppau hea Devit ni ppena te saaita aia ma na tama tauttari aia raa ni hikkai? ⁴ Devit e haere i te Hare Tapu TeAtua raa no too na haraoa ku oti te hakatapu raa no kai, tena ki kou ake hoki na haraoa raa i na tama tauttari aia raa no kkai. Ia se tonu ma na tuua ma te tama vare ki kai na haraoa raa, na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa.”

⁵ Tena kito Jisas ki meake na Farisi raa, “Te Tamariki te Tama nei ko TeAriki te Sabat.”

Te tama te rima e piko

(Matiu 12.9–14; Mak 3.1–6)

⁶ Teeraa Sabat, Jisas ku haere i te hare lotu na Jiu raa no akoako. He tama te rima laaua aia raa e mate e noho i te kina raa. ⁷ Na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e hihhai ma ki kkite Jisas e ppena he mee e sara ma ki lavaa laatou

te mmau tattara iaa Jisas, tena na tama raa ku kirakira hakamattonu roo ma ka oti Jisas ku tokonaki te tama raa i te aho te Sabat raa. ⁸ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake te tama te rima e mate raa, “Tuu i aruna no hamai i mua.” Tena te tama raa ki mahike no haere ake no tuu i mua te kanohenua raa. ⁹ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e vahiri atu kootou: hea na tuaa taatou raa e mee mai ma taatou ki ppena i te aho te Sabat? Ki tokonaki te tama ma ki mee te tama ki hakalono llihu? Ki tokonaki te ora te tama ma ki ssepe te ora te tama?” ¹⁰ Jisas e kkira hakataka ake na tama raa hakaatoa, tena Aia ki meake te tama raa, “Ssora te rima akoe naa.” Kito te tama raa ki ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi.

¹¹ Na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuaa raa ku lloto haeo roo, tena ki kaamata no tattara hokolaatou ma hea laatou e me ki ppena iaa Jisas.

*Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na disaipol Aia
(Matiu 10.1–4; Mak 3.13–19)*

¹² Te saaita naa Jisas ku haere i aruna te mouna raa no lotu, tena ki noho te poo naa hakaatoa no lotu ake TeAtua. ¹³ Te tahata Aia ku kanna ake na disaipol Aia raa hakaatoa, tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kanna na tama raa ma ni aposol. Aanei na inoa na tama raa:

¹⁴ Saimon tera Jisas e hui ma ko Pita raa,
tena Andru te taina Pita raa,
Jems, te taina Jon raa,
tena Jon,

Filip,
 Bartolomyu,
¹⁵ Matiu,
 Tomas,
 Jems, te tama Alfius raa,
 tena Saimon, te tama se hihai ma Rom ki rorohi
 Israel raa,
¹⁶ Judas, te tama Jems raa,
 tena Judas Iskariot te tama e me ki hakari ake
 Jisas i na tama hakamattua raa.

*Jisas e akoako, tena ki tokonaki na tama lavvea
 (Matiu 4.23–25)*

¹⁷ Jisas ma na aposol Aia raa ku oo mai i raro
 ma te mouna raa, tena Aia ki haere no tuu i te
 kina e mmore raa ma na disaipol tammaki Aia
 raa. He kanohenua e rahi roo e ttuu i te kina raa,
 na tama i Judia, na tama i Jerusalem ia ma na
 tama na matakaina vaa tai Taia laaua ma Saidon
 raa. ¹⁸ Na tama raa e oo ake ma ki hakallono Jisas,
 tena ma ku meake Tama raa ki tokonaki laatou ki
 taualleka. Na tama e isi na tipua sakkino raa e oo
 ake hoki ma Jisas ki tokonaki laatou. ¹⁹ Na tama
 raa hakaatoa e hahaivi ma ki ttaohi Jisas, e mee
 na mahi TeAtua e takoto i roto Jisas raa e tokonaki
 na tama raa hakaatoa no taualleka.

*Te tauareka ia ma te haeo
 (Matiu 5.1–12)*

²⁰ Jisas e kkira ake na disaipol Aia raa, tena ki
 meake,
 “Kootou na tama hakaalloha raa e me ki hakat-
 apu ria,
 e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina
 kootou!

21 Kootou na tama e hikkai vahao nei raa e me ki hakatapu ria,

kootou e me ki ppohu!

Kootou na tama e tanittani vahao nei raa e me ki hakatapu ria,

kootou e me ki katakata!

22 Kootou e me ki hakatapu ria te saaita na tama e kiri lloto kootou, ia ku se hihhai kootou, ku hai na hao kootou, tena ki tattara sakkino kootou, e mee kootou e tauttari te Tamariki te Tama nei!

23 Kootou ki hihhia te saaita na mee nei e kapihi atu kootou. Kootou ki hihhia roo, maitaname na tuhana e llahi kootou raa e mmoe i te vaelani. Na tipuna na tamana taatou i mua raa hoki e kou ake na hakalono llihu i na profet TeAtua i mua raa.

24 Ia tena kootou na tama e tutuu laoi te saaita nei raa e me ki hao roo;

e mee te saaita te hihhia kootou raa ku oti!

25 Kootou na tama e kkai no ppohu te saaita nei raa e me ki hao roo;

maitaname kootou e me ki hikkai i muri!

Kootou na tama e maihu kkata te saaita nei e me ki hao roo;

kootou e me ki ppari no tanittani!

26 Ia se isi te tauareka te saaita te kanohenua raa e tattara hakatauareka akoe, e mee na tipuna laatou raa ni tattara hakamamaha na tama seai ma ni profet TeAtua hakamaoni raa.

*Laoi na tama e hao ma kootou raa
(Matiu 5.38–48; 7.12a)*

27 “Emeia Anau e meatu kootou na tama e llono Anau raa: Laoi na tama e hao kootou raa, tena ku ppena hakatauareka na tama e kiri lloto kootou raa, 28 tena ku lotu ake TeAtua ki hakatapu na tama e hai hao kootou raa, tena

ku lotu ake hoki TeAtua ki tokonaki na tama e tattara llihu kootou raa. ²⁹ Kame he tama e ppaa te patikauvae akoe raa, tena meake aia ki ppaa teeraa patikauvae hoki. Kame he tama e too te kaukahu matoru akoe raa, tena tiaki aia ki too hoki te kaukahu mannihi akoe raa. ³⁰ Kou ake niaa na tama e kainno atu akoe raa, tena kame he tama e too hea akoe e ttino raa, tena auu se meake ki kou atu muri.

³¹ “Ppena i alaa tama pera ma hea akoe e hihai ma na tama raa kippena i akoe raa.

³² “Kame kootou e laoi koi na tama tera e laoi kootou raa, kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e laoi koi na tama e laoi laatou raa. ³³ Kame kootou e taualleka koi na tama tera e taualleka kootou raa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e taualleka koi na tama e taualleka laatou raa. ³⁴ Ia tena kame kootou e hoki ake na mee i na tama tera kootou e illoa ma kootou e lavaa te too muri na mee raa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e hoki ake na mee i na tama hai ssara raa ma ki lavaa laatou te too muri te kooina laatou ni hoki raa.

³⁵ “Emeia kootou ki laoi na tama e hao kootou raa, tena ku ppena hakatauareka na tama raa; hoki, tena auu se hakataakoto ma ki too muri he mee. Tena kootou e me ki isi na tuhana e llahi. Kootou e me ki mee pera ma ni tamalliki TeAtua Hakanaaniu. TeAtua e laoi na tama sakkino ia ma na tama hai ssara. ³⁶ Kootou ki manava alloha e ssau pera ma te Tamana taatou raa e manava aroha.

*Auu se tattara te hai sara te tama
(Matiu 7.1–5)*

³⁷ “Auu se tattara te hai sara te tama te maanatu koi akoe, tena TeAtua e me ki se lavaa te hakatonutonu kootou. Auu se tamoā haeo alaa tama, ka oti alaa tama ku tamoā haeo kootou. Ssirihia na hai sara alaa tama, tena TeAtua e me ki ssirihia na hai sara kootou raa. ³⁸ Hoki ake alaa tama, tena TeAtua e me ki hoki atu kootou. Hakamaoni, kootou e me ki too te kooina e rahi roo. Te tokonaki e rahi raa e me ki moe i na rima kootou tera kootou e me ki se lavaa te ttaohi. Te kooina kootou e hoki ake alaa tama raa, TeAtua e me ki kou atu te kooina naa hoki.”

³⁹ Tena Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Te tama karemata sseni raa se lavaa te hakattaki teeraa tama karemata sseni. Kame aia e hakattaki, tena laaua hakaatoa e me ki tteiho i roto te rua e nnoto. ⁴⁰ Se hai tamalliki skul e raka i aruna te tisa laatou raa, e meia na tamalliki skul hakaatoa e me ki ssau pera ma te tisa laatou raa te saaita laatou ku oti na skul laatou raa.

⁴¹ “Aiea akoe e kkira ake te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa, kaa akoe se anana peehee te laakau e mmau te karemata akoe raa?

⁴² Akoe e lavaa peehee te meake te taina akoe raa, ma, ‘Taina, hamai ki ppisi te kerekere e mmau te karemata akoe naa,’ te saaita akoe hokkoe se kite te laakau e mmau te karemata akoe raa? Akoe e tattara uhiuhi koi. Akoe e tau te tokea te laakau e mmau te karemata akoe raa i mua, tena akoe e me ki kite laoi no ppisi te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa.

*Na laakau ia ma na hua
(Matiu 7.16–20; 12.33–35)*

⁴³ “Te laakau tauareka se lavaa te hua na hua sakkino. Tena te laakau sakkino se lavaa te hua

na hua taualleka. ⁴⁴ Na hua raa e huri mai na tipu te laakau raa. Se lavaa he tama te haki te natu i te purukavuhu. Tena se lavaa he tama te haki te hui te hara i te paaku. ⁴⁵ Na tama taualleka raa e ppena na mee taualleka: tauttari na tiputipu taualleka na hatu manava laatou raa. Tena na tama sakkino raa e pena na mee sakkino: tauttari na tiputipu sakkino na ora laatou raa. Te maihu raa e tattara iho na mee tera e kkapi i roto na hatu manava laatou raa.

*Tokorua na tama hakatuutuu hare
(Matiu 7.24–27)*

⁴⁶ “Aiea kootou e kanna mai Anau ma ‘TeAriki, TeAriki,’ e meia kaa kootou se ppena hea Anau ni meatu raea? ⁴⁷ Kame he tama e hamai Anau no rono na tattara Anau raa, tena ki tautari na tattara raa, Anau e me ki huri ake na tiputipu taualleka i te tama naa. ⁴⁸ Tama naa e ssau pera ma he tama e keru na pou te hare aia raa ki hakatuu i aruna te hatu paa. Tena te hua peau raa ku lohia no paku te hare raa, e meia te hare raa se lavaa roo te naue, maitaname te hare raa e ppena hakatauareka roo. ⁴⁹ Emeia kame he tama e rono na tattara Anau raa, tena ki se tautari na tattara Anau raa, tena te tama naa e ssau pera ma he tama e hakatuu te hare aia raa i aruna te kerekere vare koi, tena te saaita te hua peau raa e ppaku te hare raa, te hare raa e me ki hina no ppaku hakamaroa roo i raro.”

7

Jisas e tokonaki te tama hehekau te purepure

hakamaatua
(*Matiu 8.5–13*)

¹ Jisas ku oti roo te tattara ake na tattara Aia raa hakaatoa i te kanohenua raa, tena Aia ki haere i Kaperneam. ² Teeraa he purepure hakamaatua, tena aia e isi te tama hehekau tera aia e hihai mahi roo, te tama hehekau aia raa e laavea no taapiri ki mate. ³ Te purepure hakamaatua raa e rono na mahi Jisas raa, tena aia ki kauna na tama hakamattua na Jiu raa ki oo no meake Jisas ki haere ake no tokonaki te tama hehekau aia raa ki tauareka. ⁴ Na tama raa e oo ake no ttiri Jisas, tena ki tattara hakaaroha ake ma, “Te tama nei e tau roo Akoe ki tokonaki aia. ⁵ Te purepure hakamaatua nei e laoi roo maatou, tena aia e hakatuu hoki te hare lotu maatou raa.”

⁶ Kito Jisas ki oo ma na tama raa. Jisas ku taapiri i te hare raa, tena te purepure hakamaatua raa ki kauna na soa laoi aia raa ki meake Jisas ma, “TeAriki, ka oti Akoe ku naena. Anau e maanatu ma Akoe se tau te hamai i roto te hare anau nei, ⁷ tena anau hokonnau e maanatu ma anau se tau hoki te haere atu no mmata akoe. Akoe ki ppehi koi he tattara ki tauareka te tama hehekau anau nei. ⁸ Anau hoki he tama e noho i raro na mahi na tama hakamattua, tena anau e isi na purepure e hehekau i raro anau. Kame anau e meake te tama raa ma, ‘Haere!’ tena te tama naa e me ki haere. Kame anau e meake te tama raa ma, ‘Hamai!’ te tama naa e me ki hamai. Kame anau e meake te tama hehekau anau raa ma, ‘Ppena te mee nei!’ tena te tama naa e me ki ppena koi.”

⁹ Jisas e oho te saaita Aia ni rono na tattara te tama raa, tena Aia ki hakatike no meake te

kanohenua e tauttari Aia raa, “Anau e meatu kootou, Anau se hai vahao roo e ttiri te tama e hakatina peenei, niaina ma i roto roo Israel!”

¹⁰ Na tama ni oo ma na tattara raa ku vakkai i te hare te purepure hakamaatua raa no kkite ma te tama hehekau raa ku tauareka.

Jisas e hakaora te tamariki tanata te tautukaha hine

¹¹ Teeraa aho Jisas ku haere i te matakaina Nain ma na disaipol Aia raa, tena he kanohenua e rahi roo ku oo laatou. ¹² Te saaita koi Jisas ni tae i te totoka te matakaina raa, na tama te matakaina raa ku ssau ake te tama e mate. Te tama e mate raa ko te tautahi tama koi te tautukaha hine raa, tena tammaki na tama e oo iho ma te hine raa i taha ma te matakaina raa ma ki tanu te tama raa. ¹³ Te saaita TeAriki ni kite te hine raa, Aia ku aroha roo i te hine raa, tena Aia ki meake ma, “Auu se tani.”

¹⁴ Tena Aia ki haere atu no ttaohi te moena te tama e mate raa, tena na taanata e ssau raa ku hakamau. Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu akoe! Taupeara! Mahike i aruna!” ¹⁵ Te tama e mate raa ku mahike no noho i aruna, tena ki kaamata no tattara. Tena Jisas ki hoki muri ake te taupeara raa i te tinna aia raa.

¹⁶ Na tama raa hakaatoa ku mahharo, tena ki hakammaha TeAtua. Na tama raa e tattara ma, “Te profet hakanaaniu raa ku tae mai. TeAtua ku hamai ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora!”

¹⁷ Tena te rono Jisas raa ku paa vaa roto Judia ia ma na kina tappiri ake te matakaina raa.

*Jisas laaua ma Jon Baptis
(Matiu 11.2–19)*

18 Na disaipol Jon Baptis raa ku tattara ake Jon i te rono Jisas raa, tena Jon ki kanna ake tokorua na tama, 19 tena ki kauna tokorua raa ki oo no vahiri ake Jisas ma, “Akoē ko te Tama tera Jon ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?”

20 Tokorua raa e oo no ttae iaa Jisas, tena tokorua raa ki meake, “Jon Baptis e kauna ria mai maaua ki vahiri atu ma Akoē ko te Tama aia ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?”

21 Ia te saaita naa hoki Jisas e tokonaki tammaki na tama lavvea ia ma na tama e hakalono llihu i na maahana ia ma na tama e ttau ria na tipua sakkino eaa, tena Aia ki mee tammaki na tama karemata sseni raa no kkite.

22 Tena Jisas ki meake tokorua na disaipol Jon raa ma, “Vakkai hakaraoi no meake Jon hea koorua ni kkite ia ma hea koorua ni llono raa: Na tama karemata sseni raa ku kkite, na tama na vae e mmate raa ku hahaere, na tama e kaina te manumanu haeo raa ku taualleka, na tama katarina tturi raa ku llono, na tama e mate raa ku ora hakaraoi, tena na tama hakaalloha raa ku llono te Rono Tauareka TeAtua raa.

23 Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakatapu ria.”

24 Na disaipol Jon raa ku vakkai, tena Jisas ku kaamata no tattara ake te kanohenua raa i te vahi Aia, “Te saaita kootou ni oo iaa Jon i te kina se hai tama e tuu mahoa raa, hea kootou e mannatu ma kootou e me ki kkite raa? He laumea te veve e ino atu te matani? 25 Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama e uru na hekau taualleka e

sui mmaha? Na tama e uru na hekau peenei raa e nnoho i na ora e hainauhie, ia e nnoho hoki i roto na hare na tuku. ²⁶ Kootou ki mee mai, hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, e meia Anau e meatu pera ma Jon e raka roo i aruna na profet raa hakaatoa. ²⁷ E mee Jon ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma: TeAtua e mee ma,

‘Anau e me ki kauna te tama hakatae na tattara Anau raa i mua Akoe ki taaraki te mateara raa ma Akoe.’”

²⁸ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Anau e meatu kootou, se hai tama ni haanau iho i roto te maarama nei e hakanaaniu i aruna Jon. Emeia te tama tera e mouraro i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakanaaniu roo i aruna Jon.”

²⁹ Hakaatoa e llono na tattara Jisas raa, tena te kanohenua raa; taohi mua na tama e aoao na takis tera ni tauttari roo hea TeAtua ni meake, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa. ³⁰ Emeia na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa e ui i taha ma te hakataakoto tera TeAtua e hihai ma laatou ki ppena raa, tena na tama raa ku se hihhai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou.

³¹ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Kaa Anau e me ki tattara peehee i na tama te maarama nei raa? Na tama raa e ssau pera ma niaa? ³² Na tama raa e ssau pera ma ni tamalliki e nnoho i roto marae, tena teeraa kuturana ku vava ake teeraa kuturana ma, ‘Maatou e hakattani na hula, e meia kootou se hihhai ki llue! Maatou e huhua na huatana, e meia kootou se hihhai ki ttani!’

³³ “Jon Baptis e hamai, tena aia e hakamaatapu, ia se unu na wain, tena kootou ku tattara ma,

‘Tama raa e isi te tipua i roto aia!’ ³⁴ Te Tamariki te Tama nei ku oti te hamai, tena Aia e kai, ia e unu, tena kootou ku tattara ma, ‘Kira ake te Tama raa! Tama raa e kaikai vware ia e unu tahi, tena Aia e ssoa laoi ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara raa!’ ³⁵ Te atamai TeAtua raa e huri ake i roto na tama tera e tauttari hea Aia e hihai raa.”

Jisas ku tae i te hare Saimon te Farisi

³⁶ He Farisi e hakkoro Jisas ma ki kkai laaua te poo naa, tena Jisas ki haere i te hare te tama raa no noho i raro ma ki kai. ³⁷ Tena i roto te matakaina naa e isi te hine te ora aia raa e pii roo na hai sara. Te hine raa e rono pera ma Jisas e kai i te hare te Farisi raa, tena aia ki too te lloo manoni e sui mmaha raa no haere ake ma aia, ³⁸ tena aia ki haere no tuu i muri Jisas, taapiri na vae Tama raa no tani, tena na vae Jisas raa ku ssuu i na vai karemata te hine raa. Kito te hine raa ki hakapakupaku na vae Jisas raa ma te rouru aia, tena ki mohoni na vae Tama raa, tena ki nnini te lloo manoni raa i aruna na vae Jisas. ³⁹ Te saaita te Farisi raa ni kite te mee nei, aia ku tattara hokoia ma, “Kame te Tama nei he profet hakamaoni, Aia e me ki iroa na tiputipu te hine tera e tataohi Aia raa; Aia e lavaa te iroa te ora sakkino te hine nei e isi raa.”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake te Farisi raa, “Saimon, Anau e isi te mee e me ki meatu akoe.”

Tena Saimon ki meake, “Rabai! Tattara mai, anau e hakarono atu.”

⁴¹ Kito Jisas ki kaamata ake ma, “E isi tokorua na tama e taoni na sileni te tama hai sileni hokotahi. Teeraa tama e taoni huitarau na siliva, tena teeraa tama e taoni tipu rima na siliva. ⁴² Tena

tokorua raa hakaatoa ku se lavaa te ppehi na taoni laaua raa, kito te tama hai sileni raa ki ssoro na taoni tokorua raa hakaatoa i taha. Koai te tama tokorua nei e me ki laoi mahi roo te tama hai sileni raa?”

⁴³ Tena Saimon ki meake, “Anau e tini kame ko te tama tera e isi te taoni e rahi raa.”

Tena Jisas ki meake, “Noo, akoe e tonu.” ⁴⁴ Kito Jisas ki hakatike ake te hine raa, tena Aia ki meake Saimon, “Akoe e kite te hine nei? Anau e hamai i roto te hare akoe nei, tena akoe se kou mai ni vai ki huhui na vae Anau, e meia te hine nei e huhui na vae Anau raa ma na vai karemata aia raa, tena ki hakapakupaku na vae Anau raa ma te rouru aia. ⁴⁵ Akoe se mohoni Anau te saaita Anau ni hamai i roto te hare akoe nei, e meia te hine nei se hakamotu te momohoni na vae Anau kaamata roo te saaita Anau ni hamai raa. ⁴⁶ Akoe se hai sunu na oliv ni kou mai ma ki amuhi te pohouru Anau, e meia te hine nei e amuhi na vae Anau raa ma te lloo manoni aia raa. ⁴⁷ Anau e meatu akoe, te laoi te hine nei e huri mai Anau raa e huri mai te hakamaoni pera ma na hai sara tammaki aia raa ku oti te ssorohia i taha. Emeia kame TeAtua e ssoro na hai sara moisi te tama, tena te laoi te tama naa i Anau raa se lavaa te hai mahi.”

⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha.”

⁴⁹ Na tama e nnoho i te kina raa ku tattara hokolaatou ma, “Koai te Tama nei, Aia e lavaa hoki te ssoro na hai sara i taha?”

⁵⁰ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Te hakatina akoe raa e tokonaki akoe ki ora, haere ma te noho laoi.”

8

Na h hine tera e hahere ma Jisas

¹ Tena i muri Jisas ku haere vaa roto na matakaina e Ilahi ia ma na matakaina pammeeraa no takutaku te Rono Tauareka i te Haka-maatura ana i te Vaelani raa. Te sanahuru ma rua na disaipol raa e oo hoki ma Jisas, ² tena e isi hoki na h hine tera Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua sakkino i taha raa ia ma na h hine tera Jisas ni tokonaki laatou no taualleka ma na maahana laatou raa: Meri te tama e hui ma ko Makdala raa, te tama Jisas ni hakaise e hitu na tipua i taha raa, ³ tena Joana, te tanata aia raa ko Kusa, he tama hehekau ma Herot, tena Susana ia ma alaa h hine hoki tera e hai na mahi laatou ma ki tokonaki Jisas ma na disaipol Aia raa.

Te tattara hurihuri te tama haere lletu na hua (Matiu 13.1–9; Mak 4.1–9)

⁴ Tammaki na tama e oo mai i na matakaina hakaatoa no muimui ake iaa Jisas, tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei te saaita te kanohenua raa ni hakkutu ake roo hakaatoa raa:

⁵ “Teeraa he tama e haere lletu na hua ma ki h homo. Te saaita te tama raa ni haere lletu na hua raa, alaa hua ku maoha i aruna te mateara, tena na tama ku hahere lakalaka koi na hua raa, tena na manu raa hoki e kkai na hua raa.

⁶ Alaa hua ku maoha i te kina e hatu, tena te saaita na hua raa ni h homo raa, na hua raa e h homo ake koi no mmate, e mee te kerekere raa e pakupaku. ⁷ Alaa hua ku maoha i te kina na veve tutuia. Tena na veve tutuia raa ku h homo no uhi na hua raa. ⁸ Alaa hua ku maoha i aruna te kina te kerekere tauareka, tena na hua raa ku

hhomo no llahi no hhua, tena te laakau hokotahi e tae huitarau na hua.”

Kito Jisas ki hakaoti ake ma, “Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

Te hakataakoto na tattara hurihuri nei
(*Matiu 13.10–17; Mak 4.10–12*)

⁹ Na disaipol Jisas raa e vahiri ake Tama raa ma te hakataakoto te tattara hurihuri raa e mee maea. ¹⁰ Tena Jisas ki meake, “TeAtua e hihai kootou ki illoa na mee i te Hakamaatua ana Aia raa, tena Aia e tattara ake alaa tama na tattara hurihuri ma niaina na tama raa e matamata, e meia na tama raa se lavaa te kkite, ia niaina ma na tama raa e llono, e meia na tama raa se lavaa te illoa.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua
(*Matiu 13.18–23; Mak 4.13–20*)

¹¹ “Teenei te hakataakoto te tattara hurihuri nei: Na hua raa ko na tattara TeAtua. ¹² Na hua e maoha i te mateara raa ko na tama tera e llono na tattara TeAtua raa, tena Satan ku haere ake no too na tattara TeAtua raa i taha ma na hatu manava na tama raa ma ki ppui na tama raa ki se hakattina ma ki se lavaa TeAtua te tokonaki na tama raa. ¹³ Na hua e maoha i te kina e hatu raa ko na tama e llono na tattara TeAtua raa, tena ki hihhia no too na tattara raa. Emeia na tattara raa se mmoe roroa i roto na tama raa; na tama raa e hakattina paa saaita koi, tena te saaita laatou ku ttiri na haahaite raa, na tama raa ku tiaki koi na hakattina laatou raa. ¹⁴ Na hua e maoha i te kina na veve tutuia raa ko na tama e llono na tattara TeAtua raa, e meia na hakataakoto i te vahi na sileni ia ma te ora te maarama nei raa e mee na hakattina na tama raa no se hai mmahi, tena na

hua laatou e hhua raa ku se lavaa te lleu. ¹⁵ Na hua e maoha i te kina te kerekere tauareka raa ko na tama e llono na tattara TeAtua raa, tena ki ttaohi mmau na tattara raa i roto na hatu manava laatou, tena ki tuu mmau no hhua na hua.

Te ahi i raro te kumete
(Mak 4.21–25)

¹⁶ “Se hai tama e hakaaura te lamu, tena ku uhi i raro te kumete ia ma ku tuku i raro te sea. Emeia te tama raa e me ki hakatuu te lamu raa i aruna te kina e hakatuutuu te lamu raa ki lavaa na tama te kkite te maahina te saaita laatou e oo mai i hare.”

¹⁷ “Na mee hakaatoa e huuna ria raa e me ki hura ake i mua na tama. Tena na mee tera e uhi ria raa e me ki laavea ria.

¹⁸ “Kootou ki hakamattonu te saaita kootou e hakallono, maitaname TeAtua e me ki hakapaa ake alaa mee i aruna na mee akoe e isi raa, e meia kame akoe se isi, tena akoe se hihai hoki te too, tena na mee raa e me ki too ria i taha ma akoe.”

Te tinna ia ma na taina Jisas
(Matiu 12.46–50; Mak 3.31–35)

¹⁹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa e oo ake ma ki mmata Tama raa, e meia laatou ku se lavaa te oo hakataapiri ake, maitaname te kanohenua raa e muimui areha roo Jisas. ²⁰ Tena he tama ki meake Jisas, “Te tinna ia ma na taina Akoe raa e ttuu i aho, tena laatou e hihhai ma ki mmata Akoe.”

²¹ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Te tinna ia ma na taina Anau raa ko na tama tera e llono na tattara TeAtua, tena ki ppena tauttari na tattara raa.”

Jisas e tinai te matani
(Matiu 8.23–27; Mak 4.35–41)

²² Teeraa he aho, Jisas ma na disaipol Aia raa e kakke i roto te vaka. Tena Jisas ki meake na tama raa, “Taatou ki tere i teeraa vahi te namo nei.” Kito na tama raa ki uhu no tere. ²³ Te saaita laatou koi tere, Jisas ku moe heiroa. Te saaita naa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, tena te vaka raa ku utu ria na peau no taapiri ki apuru. ²⁴ Kito na disaipol raa ki huro no hano Jisas, tena ki meake, “TeAriki, TeAriki, taatou kaa malle mo no mmate!”

Jisas ku maahuru, tena ki tattara ake te matani ia ma na peau raa. Tena te matani raa ma na peau raa ku tteiho no marino kkii roo. ²⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Na hee na hakatina kootou?”

Emeia na disaipol raa e mahharo, ia e mattaku hoki, tena laatou ki vahihhiri hokolaatou ma, “Te Tama nei he tama peehee? Aia e tattara ake te matani ma na peau raa, tena na mee raa e hakallono hoki Aia.”

Jisas e tokonaki te tama e isi na tipua.

(Matu 8.28–34; Mak 5.1–20)

²⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku tere no tae teeraa vahi te namo Galili raa i te kina na tama i Gerasa. ²⁷ Te saaita Jisas ni tiho i uta, he tama i te matakaina raa e isi na tipua sakkino ku haere ake no ttiri Tama raa. Saaita roroa roo te tama raa se isi na hekau, tena aia se noho i te hare aia raa, e meia te tama raa e noho i roto na rua na tama e mmate raa e mmoe. ²⁸ Te saaita aia ni kite Jisas, te tama raa ku tteiho no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki kanna ake, “Jisas te Tamariki TeAtua Hakanaaniu i Aruna! Hea Akoe e hihai i anau? Anau e kainno atu Akoe, auu se

mee anau ki hakalono llihu!” ²⁹ Te tanata raa e tattara peenei, maitaname Jisas ku oti te hakaise te tipua raa i taha ma aia. Tammaki na vahao aia ni hakapiki ria, ia niaina ma na vae ia ma na rima aia raa e haihai ria na seni, e meia te tama raa e me ki mmosi koi na seni raa, tena te tipua raa ku too aia no kkave i te kina e tuu maho raa.

³⁰ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, “Koai te inoa akoe?”

Tena te tama raa ki meake, “Te inoa anau raa ko ‘He kautana,’” maitaname tammaki na tipua e nnoho i roto te tama raa. ³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma ki se lavaa te kkave laatou i te kina te rua e nnoto raa ki ttae roo te saaita laatou e too na hakalono llihu hakaoti laatou raa.

³² E isi na piki tammaki roo e kaikkai i te vahi te mouna raa. Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma ki tiaki laatou ki huro i roto na piki raa, tena Aia ki meake na tipua raa ki oo. ³³ Na tipua raa e huro i taha ma te tama raa no uru i roto na piki raa. Tena na piki raa hakaatoa ku huro i te vahi te mouna e motu hua raa no tteiho i roto te moana raa no mallemo.

³⁴ Na tama e lollohi na piki raa e kkite hea ni kapihi ake i na piki raa, tena na tama raa ki huro no paa te rono raa i na matakaina ia ma na kina vaa raa. ³⁵ Tena na tama raa hakaatoa ku oo ake no mmata ma hea ni kapihi ake i te kina raa, tena te saaita na tama raa ni oo ake no ttiri Jisas raa, na tama raa ku kkite hoki te tama tera ni noho ria na tipua raa ku noho i te kina na vae Jisas raa. Te tama raa ku uru na hekau, tena te hakataakoto aia raa ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku.

³⁶ Na tama ni kkite raa ku tattara ake te kanohenua raa pera ma Jisas ni tokonaki te tama raa. ³⁷ Tena na tama te matakaina raa hakaatoa ku mattaku, tena laatou ki meake Jisas ki haere i taha. Kito Jisas ki kake te vaka raa no tere. ³⁸ Tena te tama Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua i taha raa ku meake Jisas, “Tiaki anau ki hahaere ma Akoe.”

Emeia Jisas e kauna te tama raa ki haere, tena ki meake, ³⁹ “Haere i hare, tena ku tattara ake na tama pera ma TeAtua e tokonaki akoe.”

Tena te tama raa ki haere vaa roto na matakaina raa hakaatoa no tattara ake pera ma Jisas e tokonaki aia.

Te tamariki hine e mate ia ma te hine ni ttaohi na hekau Jisas

(Matiu 9.18–26; Mak 5.21–43)

⁴⁰ Te saaita Jisas ni vaakai i Galili raa, te kanohenua raa ku too hakaraoi te Tama raa, e mee laatou hakaatoa ni hakattari Tama raa ki haere ake. ⁴¹ Tena he tama e rorohi te hare lotu; te inoa aia raa ko Jairus. Aia e tteiho no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki kainno ake Tama raa ma ki oo laaua i te hare aia raa, ⁴² e mee te tamariki hine aia raa ku mee ki mate, te tamariki raa ku tae sanahuru ma rua na hetau, ia teenaa ko te tautahi koi aia.

Te saaita Jisas ni haere, te kanohenua raa ku muimui ake roo Tama raa. ⁴³ Tena i roto te kanohenua raa, e isi te hine te toto aia raa e tettere koi peenaa, te hine raa e hakalono llihu roo i roto sanahuru ma rua na hetau. Na sileni te hine raa ku oti te suisui na dokta ma ki tokonaki aia, e meia se hai tama e lavaa te tokonaki aia.

⁴⁴ Kito te hine raa ki hamai vaa muri Jisas no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa, ia te saaita naa koi te toto raa ku hakamotu. ⁴⁵ Tena Jisas ki vahiri ake, “Koai te tama ni ttaohi Anau raa?”

Tena te kanohenua raa hakaatoa e kore pera ma laatou se hai tama ni taohi Jisas. Kito Pita ki meake, “TeAriki, te kanohenua nei hakaatoa e muimui areha roo Akoe.”

⁴⁶ Emeia Jisas e meake ma, “E isi te tama ni taohi Anau, Anau e iroa maitaname e isi na mahi ni oo i taha ma Anau.” ⁴⁷ Te hine raa ku iroa pera ma aia ku laavea ria, tena aia ku porepore te matakū, kito te hine raa ki haere atu no tuturi i mua na vae Jisas. Te hine raa e tattara ake Jisas te hakataakoto tera aia ni ttaohi na hekau Tama raa ia ma te maatara te tinotama aia raa i mua te kanohenua raa hakaatoa. ⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Taku tama, te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka. Haere ma te noho laoi.”

⁴⁹ Jisas koi tattara koi, tena he tama i te hare Jairus raa ku haere ake no meake tama raa ma, “Te tamariki hine akoe raa ku mate, tena tiaki koi te Rabai naa.”

⁵⁰ Emeia Jisas e rono na tattara raa, tena Aia ki meake Jairus, “Auu se matakū; akoe ki hakatina koi, tena te tamariki naa e me ki tauareka.”

⁵¹ Jisas ku tae i te hare Jairus raa, tena Aia ki ppui ki se hai tama hoki e haere ma Aia i hare, tena Aia ki too koi Pita, Jems, Jon ia ma na maatua te tamariki raa. ⁵² Na tama i roto te hare raa hakaatoa ku tanittani i te tamariki hine raa. Tena Jisas ki meake, “Auu se ttani, te tamariki naa se mate; te tamariki naa e moe koi.”

⁵³ Na tama raa ku tataussua Jisas, e mee laatou e illoa pera ma te tamariki raa ku mate. ⁵⁴ Jisas e ttaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, “Taku tama, mahike i aruna.” ⁵⁵ Te tamariki raa ku ora hakaraoi, tena ki mahike no noho i aruna, tena Jisas ki meake na tama raa ki kou ake ni kai ki kai te tamariki raa. ⁵⁶ Na maatua te tamariki raa ku mahharo roo, tena Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake alaa tama hea Aia ni ppena raa.

9

Jisas e kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.5–15; Mak 6.7–13)

¹ Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ki hakkutu ake hakaatoa, tena Aia ki kou ake na tama raa na mahi ki hakaise na tipua sakkino, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa. ² Tena Jisas ki kauna na tama raa ki oo no takutaku i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa ki taualleka. ³ Jisas ku oti te tattara ake na tama raa ma, “Kootou se lavaa te too ni mee te saaita kootou e oo raa, ia se too ni laakau hahaere, ia se too ni muri kopu, ia se too ni kai, ia se too ni sileni, ia se too hoki he kaukahu. ⁴ Kootou ki nnoho koi i te hare hokotahi i roto te matakaina tera e too hakaraoi kootou raa, ki ttæ roo te saaita kootou e oo i taha ma te matakaina naa. ⁵ Kame he matakaina se hihai ki too kootou, tena kootou ku tiaki te matakaina naa, tena ku ttahi na kerekere e mmau na muri vae kootou raa ki illoa laatou pera ma teenaa he hakkatu haeo.”

⁶ Tena na disaipol raa ki oo i na matakaina hakaatoa no takutaku ake te Rono Tauareka raa, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea i na kina roo hakaatoa.

*Herot ku vvare ia Jisas
(Matiu 14.1–12; Mak 6.14–29)*

⁷ Te saaita Herot, te tuku i Galili raa ni rono na mee Jisas ni ppena raa, aia ku vvare hakaoti roo, maitaname alaa tama e tattara ma Jon Baptis ku ora muri. ⁸ Tena alaa tama e tattara ma Elaija ku vaakai mai muri, tena alaa tama hoki e tattara ma teeraa he profet na profet TeAtua i mua tera ku ora muri. ⁹ Tena Herot ki meake, “Anau ni meake na soldia anau raa ki ssepe te uaa Jon raa ki hopo. Kaa teenei koai te tama anau e rono e ppena na mee e llahi nei?” Tena Herot ku hahaiivi ma ki kite aia Jisas.

*Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo
(Matiu 14.13–21; Mak 6.30–44; Jon 6.1–14)*

¹⁰ Tena na aposol raa ku vakkai ake no tattara ake Jisas na mee hakaatoa laatou ni ppena raa. Jisas ku too na tama raa, tena laatou ki oo hoko-laato i te matakaina Betsaida raa. ¹¹ Te saaita te kanohenua raa ni llono ma Jisas ku haere ma na aposol Aia raa, na tama raa ku tauttari Tama raa. Jisas e hihia i na tama raa, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama tera e hihhai ma laatou ki taualleka raa.

¹² Te saaita te laa raa ku hakatootoo ma ki huru, te sanahuru ma rua na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Meake te kanohenua nei ki oo i na matakaina ia ma na kina tappiri mai raa no

ssee ni kai ia ma ni kina ki mmoe, e mee teenei he kina se hai tama.”

¹³ Emeia Jisas e meake na tama raa ma, “Kootou ki kou ake ni kai ma te kanohenua nei ki kkai.”

Kito na disaipol raa ki meake, “Maatou e isi koi e rima na haraoa ia ma e rua na ika. Akoe e hihai ma maatou ki oo no sui ni kai ma te kanohenua nei hakaatoa?” ¹⁴ (Te kooina na taanata hakaatoa i te kina raa kame e ttae rima simata.)

Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Meake te kanohenua raa ki nnoho i na kuturana ki ttae tipu rima na tama.”

¹⁵ Kito na disaipol raa ki meake te kanohenua raa hakaatoa ki nnoho i raro. ¹⁶ Tena Jisas ki too e rima na haraoa ia ma e rua na ika raa, tena ki kkira i aruna i te vaelani no lotu ake TeAtua, tena ki ttohi na haraoa raa, tena ki kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake i te kanohenua raa. ¹⁷ Te kanohenua raa hakaatoa e kkai no ppohe, tena na disaipol raa ki haere saosao na muri haraoa ia ma na punnohi e ttoe raa no ppii sanahuru ma rua na kete.

*Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13–19; Mak 8.27–29)*

¹⁸ E isi te aho Jisas e lotu Hokoia, tena na disaipol Aia raa ki oo ake. Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?”

¹⁹ Kito na tama raa ki meake, “E isi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama hoki e tattara ma Akoe he profet i mua tera ku ora muri.”

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa ma, “Kaa kootou e mee ma Anau koai?”

Kito Pita ki meake, “Akoe ko te Mesaia TeAtua.”

Jisas e tattara ake i te hakalono lihu ia ma te mate Aia

(Matiu 16.20–28; Mak 8.30—9.1)

²¹ Tena Jisas ki tattara hakamataku ake na disaipol raa ki se tattara ake ni tama. ²² Jisas e tattara ake hoki na disaipol raa ma, “Te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono lihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama e poroporo na tuua raa e me ki se hihhai te Tama raa. Tama raa e me ki taia ria no mate, e meia e toru na aho i muri Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

²³ Tena Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Kame he tama e hihai ki tautari Anau, te tama naa ki tiaki na mee hakaatoa aia e hihai raa, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau.

²⁴ Kame he tama e maanatu te ora aia, te tama naa e me ki se lavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame he tama e hoki mai te ora aia raa ki tautari Anau, tena aia e me ki too te ora hakamaoni. ²⁵ Hea akoe e me ki too kame akoe e ttino na mee i te maarama nei raa hakaatoa, e meia i roto roo te ora akoe raa e haeo roo? Se hai mee akoe e me ki too.

²⁶ “Kame akoe e napa Anau ia ma na akoako Anau raa, tena te Tamariki te Tama nei e me ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma na mahi Aia ia ma na mahi te Tamana ia ma na ensel e ttapu Aia raa. ²⁷ Anau e meatu te hakamaoni pera ma alaa tama kootou e ora vahao nei raa e me ki se lavaa te mmate ki tae te saaita laatou e kkite te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

TeAtua e huri ake na mahi Aia i te tinotama Jisas

(Matiu 17.1–8; Mak 9.2–8)

²⁸ He latapu hakaatoa ku raka te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol raa, tena Aia ki too Pita, Jems, tena Jon no haere ma Aia, tena laatou e oo i aruna te mouna raa ma ki lotu. ²⁹ Jisas koi lotu, tena na maihu Aia raa ku haere no maahina roo, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo. ³⁰ Te saaita naa koi tokorua na tama ku ttuu ake no tattara laatou ma Jisas. Tokorua raa ko Moses laaua ma Elaija, ³¹ tokorua raa ni hakahura ake ma na mahi i te vaelani no tattara laatou ma Jisas i te vahi Aia e me ki mate i Jerusalem ki kotia te hakataakoto TeAtua raa. ³² Pita ma teeraa tokorua ku mmoe heilloa roo, e meia laatou ku mahuru no kkite na mahi Jisas ia ma teeraa tokorua na taanata ku ttuu laatou ma Jisas raa. ³³ Moses laaua ma Elaija ku mee ma ki tiaki Jisas, tena Pita ki meake Tama raa, “TeAriki, e tauareka roo e mee maatou i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare; te hare Akoe, te hare Moses, tena te hare Elaija.” (Pita se iroa roo hea aia e tattara raa.)

³⁴ Pita koi tattara koi, tena te pukureurehu raa ku haere iho no uhi na tama raa hakaatoa, tena tokotoru na disaipol raa ku mattaku roo. ³⁵ Tena te reo raa ku tattara iho i roto te pukureurehu raa ma, “Teenei he Tama roo Anau tera Anau ni hirihiri, tena kootou ki hakallono te Tama nei.”

³⁶ Te reo raa e tattara no oti, tena tokotoru raa ku kkite Jisas ku tuu koi Hokoia. Na disaipol raa e kkumi hemuu na mee raa hakaatoa, tena laatou

se hai tama e tattara ake te saaita naa i na mee laatou ni kkite raa.

*Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara
(Matiu 17.14–18; Mak 9.14–27)*

³⁷ Tena te aho taiao raa na tama raa ku oo iho i raro ma te mouna raa no ttiri te kanohenua e tammaki roo. ³⁸ Teeraa he tama e kanna ake i roto te kanohenua raa ma, “Rabai, hamai no mmata te taupeara anau nei. Teenei ko te tautahi koi anau. ³⁹ Tammaki na vahao te tipua raa e noho i roto te tama nei, tena aia e me ki hakateki no kapihi te varo aia raa no ppore, tena te araara raa ku koo i te maihu aia. Te tipua raa e mee roo te tama nei ki hakalono llihu, tena aia ku se lavaa roo te tiaki te tama nei no haere i taha. ⁴⁰ Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha ma te tama nei, e meia na tama nei se lavaa.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Kootou ni tama se hakattina, ia ni tama haeo! E hia na vahao Anau e me ki nnoho ma kootou? E hia na vahao Anau e me ki tattara atu kootou?” Tena Aia ki meake te tamana te tamariki raa, “Kou mai te tamariki naa i te kina nei.”

⁴² Te saaita te tamariki raa ni haere ake, te tipua raa ku lletu te tamariki raa i raro, tena te tamariki raa ku kaamata no ppore. Kito Jisas ki hakaise te tipua raa i taha ma te tamariki raa. Teena koi te tamariki raa ku tauareka, tena Jisas ki kou ake muri te tamariki raa i te tamana aia raa. ⁴³ Na tama raa hakaatoa ku mahharo i na mahi hai mmahi TeAtua raa.

*Jisas ku tattara ake hakaraoi i te mate Aia
(Matiu 17.22–23; Mak 9.30–32)*

Te kanohenua raa koi mamahharo roo i na mee hakaatoa Jisas ni ppena raa, te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa ma, ⁴⁴ “Kootou ki se ssiri hea Anau ni tattara atu kootou raa! Te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama i te maarama nei.” ⁴⁵ Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na tattara raa. TeAtua e mee na hakataakoto na tama raa no pouri ki se lavaa na tama raa te illoa, tena na disaipol raa e mattaku hoki te vahiri ake te hakataakoto na tattara raa.

*Koi te tama e me ki hakanaaniu
(Matiu 18.1–5; Mak 9.33–37)*

⁴⁶ Tena na disaipol Jisas raa ku hakatauttau hokolaatou ma koi te tama laatou e me ki hakanaaniu. ⁴⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki too te tamariki raa no hakatuu i te vahi Aia, ⁴⁸ tena Aia ki meake na tama raa, “Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa, e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama e too hakaraoi Anau raa e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa. E mee te tama e mouraro kootou hakaatoa raa ko te tama e hakanaaniu.”

*Te tama se hakataukaa ma kootou raa he tama
kootou
(Mak 9.38–40)*

⁴⁹ Tena Jon ki meake, “TeAriki, maatou e kkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe, tena maatou ki ppui te tama raa, maitaname te tama raa seai ma he tama i roto te kuturana taatou nei.”

⁵⁰ Tena Jisas ki meake Jon ma alaa disaipol ma, “Auu se ppui te tama naa, maitaname te

tama se hakataukaa ma kootou raa he tama i roto kootou.”

Te matakaina i Samaria raa ku se hihhai ki too Jisas

⁵¹ Te saaita Jisas ku mee ki too ria no kkave i te vaelani raa ku taapiri, tena Aia ku maanatu ma ki haere i Jerusalem. ⁵² Jisas e kauna na tama raa ma na tattara Aia raa ki oo i mua Aia i te matakaina i Samaria raa no tanattana na mee hakaatoa ki ttae atu Aia. ⁵³ Emeia na tama te matakaina raa se hihhai ki too Jisas, e mee laatou e illoa koi ma Tama raa e mee ki haere i Jerusalem. ⁵⁴ Jems laua ma Jon e kkite ma na tama raa ku se hihhai ki too Jisas, tena tokorua raa ki oo no meake Jisas ma, “TeAriki, Akoe e hihai ma maaua ki kanna he ahi i te vaelani ki haere iho no seu na tama te matakaina nei?”

⁵⁵ Tena Jisas ki hakatike no hai ake tokorua raa [ma, “Koorua se illoa ma he anana peehee koorua e isi; e mee te Tamariki te Tama nei se hamai ma ki seu na ora na tama, e meia Aia e hamai ki tokonaki na ora na tama.”] ⁵⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo i teeraa matakaina.

*Na tama e hihhai ki tauttari Jisas
(Matu 8.19–22)*

⁵⁷ Na tama raa koi oo koi vaa aruna te mateara, tena he tama ki meake Jisas ma, “Anau e me ki tautari Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

⁵⁸ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Na manu vaa roto raa e isi na rua e moemmoe, tena na manu lellee raa e isi na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isi te kina e me ki moe no hamaroro.”

⁵⁹ Kito Jisas ki meake teeraa tama, “Tautari mai Anau.” Emeia te tama raa e meake ma, “TeAriki, hakattari ki haere anau no tanu te tamana anau raa i mua.”

⁶⁰ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tiaki na tama ku mmate raa ki tanu na tama laatou e mmate raa, tena akoe ku haere no takutaku ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama.”

⁶¹ Tena kito teeraa tama ki meake, “TeAriki, anau e me ki tautari Akoe, e meia hakattari ki haere anau no hakaalloha ma na hareakina anau raa i mua.”

⁶² Tena Jisas ki meake te tama raa, “Kame he tama e kaamata no tautari Anau, e meia aia e mamaanatu na tiputipu aia i mua raa, te tama naa se lavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

10

Jisas e kauna tipu hitu ma rua na tama

¹ Tena i muri, Jisas ku hirihiri tipu hitu ma rua na tama, tena ki kauna na tama raa taki tokorua ki oo i mua Aia i na matakaina tera Aia e me ki oti ku haere raa. ² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na laakau raa e huhhui roo, e meia na tama e me ki oo no haki raa e moisi. Lotu ake te Tama Hakamaatua te huata raa ki kauna ria mai ni tama hehekau ki oo no haki na hua raa. ³ Anau e kauna kootou pera ma ni punua sipsip ki oo i na poi kai ttama raa. ⁴ Auu se too ni muri kopu na sileni ia ma ni punakete, ia se too hoki ni taka. Auu se ttuu no tattara ma na tama i te mateara.

⁵ “Te saaita kootou e uru i roto te hare, kootou ki meake i mua ma, ‘Te noho laoi ki nnoho ma kootou.’ ⁶ Kame te tama e noho te hare naa e

laoi kootou, tena tiaki te tauareka kootou e oo atu ma kootou raa ki noho ma te tama naa, ia kame seai kootou ku too muri te tauareka naa. ⁷ Nnoho i roto te hare hokotahi koi, tena ku kkai, ia unu hea na tama naa e kou atu kootou, maitaname na tama hehekau raa e tau te too na sui laatou. Kootou ki se haere uru huri na hare. ⁸ He saaita peehee kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama raa ku too hakaraoi kootou, tena kkai hea na tama naa e kou atu kootou ki kkai raa, ⁹ tena ku tokonaki na tama lavvea i roto te matakaina naa, tena ku meake hoki te kanohenua naa pera ma, ‘Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu i kootou.’

¹⁰ “Emeia kame kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama te matakaina naa se hihhai kootou, tena kootou ku oo vaa roto na mateara raa hakaatoa no tattara ake na tama raa pera ma, ¹¹ ‘Maatou e me ki ttahi na kkere te matakaina nei e mmau na vae maatou raa ki illoa kootou pera ma kootou e ssara. Kootou ki mannatu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku hamai no taapiri atu i kootou!’

¹² “Anau e meatu kootou pera ma te Aho te Hakatonutonu raa, TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Sodom, ia seai ma na tama te matakaina naa.

*Na matakaina tera se hakattina
(Matiu 11.20–24)*

¹³ “Na tama i Korasin raa, kootou e me ki hakalono llihu haeo roo. Na tama i Betsaida, kootou e me ki hakalono llihu hoki. Peeraa maatou ki ppena na mirakol maatou ni ppena i roto na matakaina nei raa i Taia laaua ma Saidon, na tama na matakaina seai ma ni Jiu raa peeraa

ko na ppari avare no too na rehu raa no muru-
muru na tinotama laatou raa ki huri ake pera
ma laatou ku ttike i taha ma na hai sara laatou
raa! ¹⁴ TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e
rahi roo i na tama i Taia laaua ma Saidon i te
Aho te Hakatonutonu raa, ia seai ma kootou.
¹⁵ Tena kootou na tama i Kaperneam raa! Kootou
e hihhai ki ssau kootou hokkootou ki ttae i te
vaelani? Kootou e me ki lettua ria i te kina te ahi
raa.”

¹⁶ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma,
“Te tama e hakarono na tattara kootou raa, e me
ki hakarono hoki na tattara Anau raa, ia te tama
se hihai kootou raa, e me ki se hihhai hoki Anau,
tena te tama se hihai Anau raa, e me ki se hihai
hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa.”

Tipu hitu ma rua na disaipol raa ku vakkai ake

¹⁷ Tena te tipu hitu ma rua na tama Jisas ni
kauna raa ku vakkai muri ake, tena ku hihhia roo.
Kito na tama raa ki meake, “TeAriki, na tipua raa
e hakallono maatou te saaita maatou e hakaise
laatou i te inoa Akoe!”

¹⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e kite
Satan e tteiho i taha ma te vaelani pera ma he
uila. ¹⁹ Hakallono! Anau e kou atu kootou na
mahi ki hakahiti vaa aruna na laponu haeo ia ma
na kahana, tena ku hakahiti hoki vaa aruna na
mahi Satan, ia se hai mee e lavaa te mee kootou
ki hakalono llihu. ²⁰ Tena kootou ki se hihhia e
mee na tipua haeo raa e hakallono kootou; e meia
kootou ki hihhia e mee na inoa kootou raa ku
mmau i te vaelani.”

Jisas ku hihia

(Matiu 11.25–27; 13.16–17)

²¹ Te saaita naa TeAnana Tapu raa ku mee Jisas no hihia roo, tena Aia ki meake, “Tamana, Akoe ko TeAriki i te vaelani ia ma te maarama nei! Anau e hakammaha Akoe, maitaname Akoe e hakari ake na tama se illoa raa na mee tera Akoe e huu i taha ma na tama e atamai raa. Haka-maoni Tamana, teenei hea Akoe e hihai ma na mee nei ki kapihi mai peenei.”

²² Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te Tamana Anau raa e kou mai na mee nei hakaatoa i Anau. Se hai tama e iroa te Tamariki nei, te Tamana Hokoia koi e iroa, ia se hai tama e iroa te Tamana, te Tamariki nei koi ia ma na tama Aia ni hirihiri raa e illoa te Tama raa.”

²³ Tena Jisas ki hakatike no meake hemuu na disaipol Aia raa ma, “Kootou e hakatapu ria TeAtua, maitaname kootou e kkite na mee e llahi kootou ni kkite raa. ²⁴ Anau e meatu kootou pera ma tammaki na profet ia ma na tuku e hihhai ki kkite na mee kootou ni kkite raa, e meia laatou se lavaa te kkite. Na tama raa e hihhai ki llono hea kootou ni llono raa, e meia laatou se lavaa te llono.”

Te tama i Samaria e manava aroha

²⁵ He tama poroporo na tuua e mahike i aruna no vahiri ake te vahiri e hainattaa roo iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa. Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, hea anau e me ki ppena ki too te ora e ora tahi raa?”

²⁶ Tena kito Jisas ki meake te tama raa, “Te Launiu Tapu raa e tattara maea? Te hakataakoto akoe i te vahi na tuua raa e mee peehee?”

²⁷ Kito te tama raa ki meake, “Laoi TeAriki TeAtua akoe raa ma te hatu manava akoe, te ora akoe, na mahi ia ma te hakataakoto akoe. Ia hoki,

akoe ki laoi alaa tama pera ma akoe e laoi akoe hokkoe raa.”

²⁸ Tena Jisas ki meake, “Akoe e tonu, tautari na tuaa naa, tena akoe e me ki ora.”

²⁹ Emeia te tama e poroporo na tuaa raa e hihai ki mee pera ma aia e mattonu, tena aia ki vahiri ake hoki Jisas ma, “Koai te tama anau e me ki laoi naa?”

³⁰ Tena Jisas ki meake, “E isi te tama e tiaki Jerusalem no haere i Jeriko, tena na tama kailal-lao raa ki hakaoho ake no too na hekau te tama raa hakaatoa, tena ki taa tama raa no taapiri ki mate. ³¹ Tena he maatua na Jiu raa ku haere atu te mateara naa hoki, e meia te saaita aia ni kite te tama raa, te maatua raa ku taa no haere teeraa vahi te mateara raa. ³² Tena ki oti te tama hehekau te hare lotu raa ku hamai te mateara naa hoki, tena ki haere atu no mmata te tama raa, tena ki hakaraka no haere teeraa vahi te mateara raa hoki. ³³ Emeia he tama i Samaria e haere ake te mateara naa hoki no ttiri te tama raa. Te saaita aia ni kite te tama raa, aia ku aroha haeo roo. ³⁴ Tena aia ki haere ake no nnini na sunu ia ma na wain raa i aruna na saanuku te tama raa, tena ki haihai na saanuku raa. Tena aia ki ssau te tama raa no hakapiri i aruna te donki aia raa, tena ki too te tama raa no kkave i te hare na tama e moemmoe raa, tena aia ki rorohi te tama raa. ³⁵ Te aho taiao raa, te tama i Samaria raa ku kou ake e rua na siliva ki sui ake te tama hakamaatua te hare raa, tena aia ki meake, ‘Rorohi ake te tama nei, te saaita anau e vaakai mai peenei raa, anau e me ki sui atu hea hoki akoe ni sui ki tokonaki te tama nei raa.’”

³⁶ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “I te hakataakoto akoe, koai te tama na tama e toru

nei e huri ake te laoi aia i te tama e taia ria na tama kailallao raa?”

³⁷ Kito te tama e poroporo na tuua raa ki meake, “Te tama e aroha te tanata raa.”

Tena Jisas ki meake te tama raa, “Ia haere, tena akoe ku ppena peeraa hoki.”

Jisas ku haere no mmata Meri laaua ma Marta

³⁸ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttae he matakaina, tena he hine te inoa aia raa ko Marta e hakkoro na tama raa. ³⁹ Marta e isi te taina e hui ma ko Meri, tena Meri e noho taipiri na vae Jisas raa no hakarono Tama raa e akoako. ⁴⁰ Tena Marta ku mamaanatu tammaki e mee aia e tammaki na mee e me ki ppena, tena aia ki haere ake no meake, “TeAriki, Akoe se hakataakoto pera ma te taina anau raa e tiaki mai na uata raa hakaatoa ki ppena anau hokonnau? Meake aia ki hamai no tokonaki anau.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Marta, Marta! Akoe e mamaanatu tammaki, tena ku kapitia roo tammaki na mee, ⁴² e meia he mee hokotahi e hakamaatua. Meri e hirihiri ki ppena te mee e hakamaatua, tena Anau selavaa te tokea te mee raa i taha ma aia.”

11

Jisas e akoako i te vahi te lotulotu

(Matiu 6.9–13; 7.7–11)

¹ E isi te aho Jisas e noho he kina no lotu. Te saaita Aia ku oti te lotu, tena he tama na disaipol Aia raa ku meake Tama raa ma, “TeAriki, akoako mai maatou ki lotu pera ma Jon ni akoako ake na disaipol aia raa.”

² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te saaita kootou e lotu raa, tena kootou ku lotu peenei:

‘Tamana:

Te inoa e tapu Akoe naa ki hakammaha ria;

tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai.

³ Kou mai ni kai ma maatou te aho ma te aho.

⁴ Ssirihia niaa maatou e ssara,

pera ma maatou e ssirihia niaa na tama e ssara i maatou raa.

Auu se kou mai na hahaaite e hainattaa i maatou.’”

⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kame he tama kootou e haere te tuapoo no meake te soa aia raa ma, ‘Na soa, kou mai e toru na haraoa, tena i muri anau ku sui muri atu.

⁶ Anau e isi te soa e horau mai i te kina e mmaroo no tae mai vahao nei koi i hare, e meia anau

se isi na kai ki kai te tama raa!’ ⁷ Tena kame te soa akoe raa e tattara iho i roto hare ma, ‘Auu

se mee hoki anau ki naena! Te totoka raa ku oti te hakkapi, tena anau ma na tamalliki anau

raa ku mmoe. Anau ku se lavaa hoki te mahike no kou atu ni kai.’ ⁸ Tena kaa ku mee peehee?

Anau e meatu, niaina ma te soa akoe raa e kkarote mahike no kou atu ni kai ma e mee koorua e

ssoa laoi, e meia aia e me ki mahike no kou atu niaa akoe e kainno ake raa, e mee akoe se napa

te kainno hakatau.

⁹ “Ia tena Anau e meatu kootou: Kainno, tena akoe e me ki too hea akoe e kainno raa; seseen,

tena akoe e me ki llave hea akoe e seseen raa; papaku te totoka, tena te totoka raa e me ki

taaraki atu akoe. ¹⁰ Maitaname na tama e kainno raa e me ki too hea laatou e kainno raa; na tama e

seseen raa e me ki llave hea laatou e seseen raa, tena te totoka raa e me ki taaraki atu kootou na tama

tera e papaku te totoka raa. ¹¹ Kame akoe he tamana, eaa akoe e me ki kou ake he laponu kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he ika? ¹² Kaa seai akoe e me ki kou ake he kahana kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he hua*? ¹³ Niaina ma akoe he tama haeo, e meia akoe e iroa te kou ake na mee taualleka i na tamalliki kootou raa. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelani raa e me ki kou ake TeAnana Tapu raa i na tama e kainno ake Aia raa!”

Jisas ma Belsebul

(Matiu 12.22–30; Mak 3.20–27)

¹⁴ Jisas e hakaise te tipua tera e mee te tama raa no se lavaa te tattara raa, tena te saaita te tipua raa ni haere i taha raa, tena te tama raa ku lavaa te tattara. Te kanohenua raa ku mahharo roo, ¹⁵ e meia alaa tama e tattara ma, “Teena ko Belsebul, te tipua hakamaatua na tipua raa e kou ake na mahi Tama raa ki hakaise na tipua raa i taha.”

¹⁶ Alaa tama e hihhai ki taaiki Jisas, tena laatou ki meake Tama raa ki ppena he mirakol ki huri ake pera ma TeAtua ni kauna ria iho Tama raa hakamaoni. ¹⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, “Kame na tama he henua e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te henua naa e me ki se lavaa te ttae teeraa saaita hoki. Tena kame he hai maatua e vaevae hokolaatou, tena na tama naa e me ki nnoho maseuseu. ¹⁸ Tena kame na tipua Satan raa e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, tena kaa te nohorana aia raa e me ki tauareka peehee? Kootou e tattara pera ma

---

* **11:12** 11.12 “scorpion”: he kahana e mee aia e ssau pera ma na kahana e hamaumau na katarina

Anau e hakaise na tipua raa, e mee Belsebul e kou mai na mahi Anau ki ppena na mee raa. ¹⁹ Kame Anau e hakaise na tipua raa i na mahi Belsebul, kaa na tama tauttari kootou raa e hakaise na tipua raa i taha peehee? Na tama tauttari kootou raa e huri atu pera ma kootou e ssara. ²⁰ Emeia Anau e hakaise na tipua raa i taha i na mahi TeAtua, tena na mee nei e huri atu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku oti te tae atu i kootou.

²¹ “Kame he tama e ivi e rorohi te hare aia raa ma na hana aia, tena na hekau aia raa e me ki mmoe taualleka roo. ²² Emeia kame he tama e ivi i aruna te tama raa e haere ake no taa te tama raa, tena ku too na hana te tama raa e tuunaki raa no haere ma aia, tena ki vaevae na mee aia ni kairarao raa.

²³ “Te tama se tuu i te vahi Anau raa e hakataukaa ma Anau, tena te tama se tokonaki Anau ki hakkutu mai na tama raa e hakatui na tama raa i taha ma Anau.

*Na tipua ku vakkai ake
(Matiu 12.43–45)*

²⁴ “Kame he tipua e haere i taha ma te tama, te tipua naa e me ki haere vaa aruna na kina pakupaku raa no sesee he kina ki noho. Emeia kame aia se hai kina e lave, aia e me ki tattara hokoia ma, ‘Anau e me ki vaakai muri i te hare anau raa.’ ²⁵ Tena te tipua naa e me ki vaakai no kite te hare raa ku matahua, ia ku oti hoki te tukutuku hakaraoi. ²⁶ Tena te tipua raa e me ki haere no hakattaki ake e hitu na tipua e sakkino roo i aruna aia, tena laatou e me ki oo no uru i roto te tama raa. Te saaita na tipua raa ku oti te

uru hakaatoa, te tama naa e me ki haeroo, ia ku raka hoki ma te saaita i mua raa.”

Te hihia hakamaoni

²⁷ Jisas e tattara no oti, tena he hine i roto te kanohenua raa ku meake Jisas ma, “Te hine ni haanau, tena ki rorohi Akoe raa e me ki hakatapu ria roo peehee!”

²⁸ Kito Jisas ki meake, “Kaa na tama e llono na tattara TeAtua raa, tena ki tauttari na tattara raa e me ki hakatapu ria roo peehee?”

Te kanohenua raa e kainno ake Jisas ki huri ake he mirakol

(Matiu 12.38–42)

²⁹ Te kanohenua raa e muimui ake Jisas, tena Jisas ki meake, “Na tama te aho nei raa ni tama roo e haero! Na tama raa e kainno mai ma Anau ki huri ake he mirakol, e meia Anau se lavaa te huri ake he mirakol, te mirakol koi profet Jona raa e me ki akoako ake laatou. ³⁰ E me ki ssau koi, profet Jona ko te hakkatu na tama Ninive, tena te Tamariki te Tama nei ko te hakkatu na tama te aho nei. ³¹ I te Aho te Hakatonutonu raa te tuku hine i Seba raa e me ki tuu i aruna no hai ake na tama te aho nei raa na sara laatou raa, maitaname aia ni horau mai roo i te kina e mmao ma ki hakarono na tattara mattonu te Tuku Solomon raa. Tena Anau e me ki meatu pera ma e isi te mee i te kina nei e hakanaanu roo i aruna Solomon.

³² “I te Aho te Hakatonutonu raa, na tama i Ninive raa e me ki mahhike i aruna no hai atu na ssara kootou raa, maitaname laatou ni ttike i taha ma na hai sara laatou raa te saaita laatou ni llono na takutaku Jona raa; ia tena Anau e

meatu kootou pera ma e isi te mee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Jona!

Te maahina te tinotama
(*Matiu 5.15; 6.22–23*)

³³ “Se hai tama e hakaura te lamu, tena ku uhi te lamu raa, [ia ma ku tuku te lamu raa i raro te kumete]. Emeia te tama raa e me ki hakapiri te lamu raa i te kina te lamu raa e tuutuu raa ki kkite na tama hakaatoa te maahina te saaita laatou e uru mai i hare raa. ³⁴ Na karemata kootou naa e ssau pera ma ni lamu i na tinotama kootou. Te saaita na karemata kootou raa e taualleka, tena na tinotama kootou raa e maahina hakaatoa; e meia te saaita na karemata kootou raa ku haeo, tena na tinotama kootou raa ku pouri. ³⁵ Lollohi hakamattonu i te maahina i roto akoe naa ki seai ma he pouri. ³⁶ Kame te tinotama akoe naa e maarama hakaatoa se hai kina roo e pouri, tena te tinotama akoe naa e me ki maarama hakaatoa e ssau pera ma te lamu raa e hakamaahina atu akoe ma te maahina aia raa.”

Jisas e hai ake na Farisi
(*Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40*)

³⁷ Te saaita Jisas ku oti roo te tattara, tena he Farisi ku haere ake no hakkoro Jisas ma ki oo lauaa no kkai i te hare aia raa, tena Jisas ki haere no noho i raro ma ki kai. ³⁸ Te Farisi raa ku oho te saaita aia ni kite ma Jisas e kai se ssoro na rima Aia raa i mua. ³⁹ Tena Jisas ki meake te Farisi raa, “Kootou na Farisi raa e ssoro koi na vahi i aho na kapu ia ma na parete kootou raa, e meia i roto roo kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na tiputipu se ttonu. ⁴⁰ Kootou ni vvare! Aiea TeAtua se pena te tinotama ia ma te

anana? ⁴¹ Tena kou ake hea i roto na kapu ma na parete kootou raa i na tama hakaalloha raa, tena na ora kootou raa hakaatoa e me ki matahua hakamaoni.

⁴² “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou e hoki ake TeAtua na hua pammee pera ma na mint raa, na rue raa ia ma alaa hua hoki, e meia kootou e ssiri ki tauttari, ia ki laoi TeAtua. Kootou e ttonu te hoki ake na mee raa i TeAtua, ia tena auu se ssiri ki ppena na mee raa.

⁴³ “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono llihu haeo roo, e mee kootou e hihhai ki nnoho na sea na tama hakananniu raa e nonnoho i roto na hare lotu na Jiu raa ia ma na tama hoki ki hakammaha kootou i na kina e kkapi na tama raa. ⁴⁴ Kootou e me ki hakalono llihu haeo roo! Kootou e ssau pera ma ni taruma se isi na hakamattino, tena na tama ku hahaere vaa aruna se illoa ma teeraa ni taruma.”

Jisas e hai ake na tama poroporo na tuaa

⁴⁵ He tama na tama poroporo na tuaa raa ku meake Jisas ma, “Rabai, te saaita Akoe e tattara peenei raa; Akoe e hai hoki na haeo maatou!”

⁴⁶ Kito Jisas ki meake, “Kootou na tama e poroporo na tuaa raa e me ki hakalono llihu hoki! Kootou e hakapiri i aruna na panaua na tama raa na mee e mmaha te amo raa, e meia kootou hokkootou se lavaa te ssora na rima kootou raa no tokonaki na tama raa. ⁴⁷ Kootou e me ki hakalono llihu haeo roo! Kootou e hakatuu na hatu taualleka raa i na taruma na profet TeAtua raa. Teenaa ko na profet na tipuna kootou raa ni taa no mmate. ⁴⁸ Kootou hokkootou e huri mai pera ma hea na tipuna kootou raa ni ppena raa

e hakamaoni; na tama raa e taa na profet raa no mmate, tena vahao nei kootou ku hakatuu na hatu na taruma na tama raa. ⁴⁹ Teenei hea te Atamai TeAtua raa e tattara mai ma, ‘Anau e me ki kauna na profet ia ma na tama hakataetae na tattara raa ki oo i na tama naa, tena na tama naa e me ki taa alaa tama no mmate, tena ku kou ake na hakalono llihu i alaa tama.’ ⁵⁰ Tena na tama te saaita nei raa e me ki hakalono llihu i te taaiaria na profet raa hakaatoa no mmate kaamata mai roo te saaita te maarama nei ni tipu ake raa, ⁵¹ tena kaamata mai te mate Abel raa haere no tae te mate Sekaraia te tama tera ni taia ria no mate i lottonu te olta ia ma te Kina e Tapu raa. Hakamaoni na tama te tautama nei raa e me ki hakalono llihu e mee na sara nei hakaatoa.

⁵² “Kootou na tama poroporo na tuua raa e me ki hakalono llihu haeo roo! Kootou se poroporo ake na kanohenua raa ki illoa na tiputipu TeAtua, tena kootou hokkootou se illoa na tiputipu Tama raa, ia kootou e ppui hoki na tama tera e hai na mahi laatou ma ki illoa raa.”

⁵³ Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere, tena na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa ku kaamata no tamoia haeo Jisas, tena ki vahihhiri ake Tama raa tammaki na mee, ⁵⁴ ma ki lave laatou he mee e sara i na tattara Tama raa, tena ma laatou ku hakapiki Tama raa.

12

Se tauttari na tiputipu na Farisi (Matiu 10.26–27)

¹ Tammaki roo na simata na tama e muimui ake ia Jisas, tena na tama raa e haere lakalaka

koi na vae alaa tama. Jisas e meake kaamata na disaipol Aia raa ma, “Lollohi hakamattonu i na ist na Farisi raa. Anau e tattara atu i na tattara uhiuhi na tama raa. ² Hea e huuna ria e me ki huri ake, tena na hakataakoto na tama e hai hemuu raa e me ki laavea ria. ³ Ni tattara peehee kootou e tattara hemuu i te poo, tena na tama hakaatoa e me ki llono na tattara naa i te ao, ia hea kootou e ppisi hemuu i roto na hare kootou te saaita na totoka raa e ppui raa; na tama e me ki tattara iho hakamaroa na tattara naa i aruna na tauhuhu na hare.

*Te tama taatou e tau te mattaku
(Matiu 10.28–31)*

⁴ “Anau e meatu kootou Aku taina, kootou ki se mattaku na tama tera e taa koi te tinotama raa no mate, tena i muri ku se lavaa te ppena teeraa mee e haeo roo i aruna ma hea laatou ni ppena raa. ⁵ Anau e me ki huri atu te tama kootou e me ki mattaku aa: kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa te taa te tama ki mate, tena i muri ku lletu te tama raa i roto te ahi e ura tahi. Kootou ki hakattina Anau, teenei ko te Tama kootou e tau te mattaku!

⁶ “Eaa, e rima na rupe kame se lavaa te sui e rua na sileni? Emeia TeAtua se lavaa te ssiri he rupe hokotahi. ⁷ Tena na rouru na pohouru kootou raa hakaatoa ku oti te ppau ria. Ia tena kootou ki se mattaku, e mee kootou e hakananniu roo i aruna tammaki na rupe.

*Kootou ki se nnapa i te vahi Jisas
(Matiu 10.32–33; 12.32; 10.19–20)*

⁸ “Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma koai te tama e tattara i na kina e tammaki na tama

ma aia he tama e tautari Anau, tena te Tamariki te Tama nei e me ki ppena peeraa hoki i mua na ensel TeAtua raa. ⁹ Emeia na tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma laatou se hihhai Anau raa; te Tamariki te Tama nei e me ki tattara i te se hihai Aia i na tama raa hoki i mua na ensel TeAtua raa.

¹⁰ “Te tama e ppehi te tattara haeo i te Tamariki te Tama nei raa, TeAtua e lavaa te ssirihia te sara te tama naa, e meia na tama e hai na haeo TeAnana Tapu raa, tena TeAtua se lavaa roo te ssirihia te sara na tama naa.

¹¹ “Kame ni tama e too kootou no kkave i na hare lotu na Jiu raa ma na tama hakanan-niu ia ma na tama hakamattua raa ki lahulahu kootou, tena kootou ki se mamannatu tammaki ma kootou e me ki tattara peehee ki tokonaki kootou. ¹² E mee TeAnana Tapu raa e me ki poroporo atu kootou na tattara tera kootou e me ki tattara raa.”

Te tama hai sileni se atamai

¹³ Teeraa he tama i roto te kanohenua raa e meake Jisas ma, “Rabai, meake te taina anau raa ki vvae ma maaua na hekau te tamana maaua raa.”

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Koai te tama e kou mai na mahi Anau ki vvae i lottonu ma koorua na hekau te tamana koorua raa?”

¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa ma, “Lollohi hakamattonu, ka oti kootou ku mannako na mee hakaatoa, maitaname na ora hakamaoni kootou raa se mmoe i roto na mee kootou e ttino raa, niaina ma kootou e hai hekau peehee.”

¹⁶ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, “Teeraa he tama e isi tammaki na kerekere

tera e hhomō tammaki na kai taualleka. ¹⁷ Tena te tama raa ku noho no mamaanatu hokoia ma, ‘Anau se isi te hare ki hakatau na kai anau nei hakaatoa. Hea anau e me ki ppena?’ ¹⁸ Te tama raa e tattara hokoia ma, ‘Anau e iroa hea anau e me ki ppena. Anau e me ki seu na hare pamme e hakatautau na kai raa, tena ku hakatuu ni hare e llahi ki hakatautau na kai ia ma alaa mee hoki. ¹⁹ Tena anau ku tattara hokonnau ma anau ku isi na mee hakaatoa! Anau ku isi tammaki na mee tera e me ki mmoe tammaki na hetau. Anau e me ki noho koi no kai, unu, tena ku hihia!’ ²⁰ Emeia TeAtua e meake te tama raa ma, ‘Akoē he vvare roo! Te poo nei koi akoē e me ki mate, tena kaa koai te tama e me ki too na mee roo hakaatoa akoē e hakatautau ma akoē raa?’”

²¹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Teinei hea e me ki kapihi ake i te tama e hakatautau ma ki tammaki aia na mee raa, e meia aia e tutuu haeo roo i na karemata TeAtua.”

*Too TeAtua ki hakamaatua na ora kootou
(Matiu 6.25–34)*

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Tena Anau e meatu kootou ki se mamannatu tammaki na kai kootou e me ki kkai ki ora kootou raa ia ma na hekau kootou e me ki leulleu raa. ²³ Te ora te tama e hakamaatua i aruna na kai, tena te tinotama raa e hakamaatua i aruna na hekau. ²⁴ Kira ake na lakia raa: na manu raa se ttori na kai, ia se hakatautau na kai, na manu raa se isi na hare hakatautau na kai; TeAtua e haanai na manu raa! Na ora kootou raa e hakananniu roo i aruna na manu raa. ²⁵ E isi te tama e lavaa te hakanuu te ora aia raa no roroa kame aia e mamaanatu tammaki te ora aia? ²⁶ Kootou se lavaa roo te ppena na mee e hainauhie raia,

kootou ki mamannatu tammaki alaa mee hoki?
²⁷ Kootou ki kira ake na kaute e hhomo huri raa: na kaute raa se uata, ia se ppena na hekau laatou hokolaatou. Emeia Anau e meatu pera ma na hekau te Tuku Solomon raa ia ma na hekau aia raa hakaatoa se isi na hekau e hai lakkei taualleka roo pera ma na kaute nei. ²⁸ TeAtua ko te Tama e hakalaakei na kaute raa. Na kaute raa e hura ake te aho nei koi, tena taiao ku seai, ku vvela ria i roto te ahi. Aiea kaa TeAtua se lavaa hoki te kou atu ni hekau ma kootou? Na hakattina kootou raa e pammee roo!

²⁹ “Tena kootou ki se mamannatu tammaki ma hea kootou e me ki kkai ia ma hea kootou e me ki unu raa. ³⁰ E mee na tama e nnoho pouri te maarama nei raa e mamannatu tahi na mee nei. Te Tamana kootou raa e iroa pera ma kootou e hihhai na mee nei. ³¹ Emeia kootou ki mamannatu tahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena Aia e me ki kou atu na mee nei hakaatoa.

*Na mee taualleka i te vaelani.
 (Matiu 6.19–21)*

³² “Kootou ki se mattaku, niaina ma kootou e moisi, maitaname TeAtua e hihai ki kou atu te Hakamaatua ana Aia raa ma kootou. ³³ Kou ake na hekau kootou raa ki ssui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake i na tama hakaalloha raa. Too na muri kopu e pono pono na sileni e mmau raa no hakatau na mee hakaatoa e taualleka kootou raa i te vaelani, i te kina na mee raa se lavaa roo te haere moisi, e mee na tama kailallao raa se lavaa te ttae no too na mee raa, tena na lollona raa hoki se lavaa te kkai na mee raa. ³⁴ E mee na hakataakoto kootou raa e me ki mmoe tahi koi i te kina na hekau kootou raa e mmoe.

Na tama hehekau e tanattana tahi

³⁵ “Kootou ki tanattana i na mee tera e me ki oo mai raa, ia uruuru hakaoti na hekau kootou raa ki ppuhu, tena ku hakaaura na lamu kootou raa ki ura ³⁶ pera ma na tama hehekau raa e nnoho no hakattari te tama hakamaatua raa ki vaakai mai i te kai te avana aia ni haere raa. Te tama raa e hamai koi no papaku te totoka raa, tena na tama raa ku taaraki vave koi te totoka raa. ³⁷ Na tama hehekau raa e me ki hihhia roo te saaita te tama hakamaatua raa e vaakai mai no kite ma laatou e ara koi! Anau e meatu te hakamaoni pera ma te tama raa e me ki ui te kaukahu matoru aia raa, tena ku meake na tama raa ki nnoho i raro, tena aia ku kou ake na kai na tama raa ki kkai. ³⁸ Na tama raa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa e hamai no kite ma laatou e tanattana, niaina te tama raa e hamai te tuapoo ia ma i muri te tuapoo. ³⁹ Tena kootou e lavaa te illoa pera ma kame te tama hakamaatua te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, te tama naa e me ki se lavaa te tiaki te tama kairarao raa ki uru ake i te hare aia raa. ⁴⁰ Ia tena kootou ki tanattana peeraa hoki, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai te saaita kootou se tanattana ma Aia e me ki vaakai mai raa.”

Te tama hakamaoni ia ma te tama se hakamaoni te hehekau
(*Matiu 24.45–51*)

⁴¹ Tena Pita ki meake, “TeAriki, te tattara hurihuri nei, e tattara koi maatou ma Akoe e tattara na tama roo hakaatoa?”

⁴² Kito Jisas ki meake, “Kaa koai te tama hakamaoni i na hehekau aia tera e atamai naa? Teenaa ko te tama tera te tama hakamaatua raa e

tuku ki hakamaatua, ki mmata na mee hakaatoa i roto te hare, tena ku vaevae ake na kai na tama hehekau raa na saaita hakaatoa e kkai raa. ⁴³ Te tama hehekau naa e me ki hihia roo kame te tama hakamaatua raa e vaakai mai i hare no kite ma aia e ppena na uata aia raa! ⁴⁴ Hakamaoni roo, Anau e meatu kootou, te tama hakamaatua raa e me ki tuku te tama raa ki hakamaatua na mee roo hakaatoa aia e ttino raa. ⁴⁵ Emeia kame te tama hehekau naa e hakataakoto hokoia pera ma te tama hakamaatua raa e me ki nnahe roo te vaakai mai, tena aia ku kaamata no riki alaa taanata ia ma na hhine hehekau raa, tena ku tauhano te kai, ia e unu tahi no vvare, ⁴⁶ tena te tama hakamaatua raa ku vaakai mai i te aho te tama hehekau raa se iroa ma te tama hakamaatua raa e me ki vaakai mai raa. Tena te tama hakamaatua raa e me ki tuutuu maruu te tinotama te tama raa no lletu i aho ki iroa te tama raa pera ma aia se hakarono na tattara.

⁴⁷ “Te tama hehekau e iroa hea te tama hakamaatua aia raa e hihai aia ki ppena raa, e meia aia se tanattana ki pena te mee raa, tena te tama naa e me ki riki ria hakahaeo roo. ⁴⁸ Emeia te tama hehekau tera se iroa hea te tama hakamaatua raa e hihai aia ki ppena raa, e pena te mee e sara tera e tau aia te hakalono lihu, tena te tama naa se lavaa te riki ria hakahaeo roo. Ia na tama e me ki kainno ake tammaki na mee i te tamae too tammaki na mee raa, ia hoki na tama e me ka kainno ake tammaki roo na mee i te tama e too tammaki roo na mee raa.”

*Jisas e kou mai te nohonnoho haeo
(Matiu 10.34–36)*

⁴⁹ Tena Jisas ki meake, “Anau e hamai no hakaura te maarama nei ki ura, tena Anau e

hihai roo kame te ahi raa ku oti te kaamata ki ura.
⁵⁰ Anau e isi te hakoukou tapu e me ki too, tena te hakalono lihu i roto Anau nei e me ki moe roo ki oti te mee nei!

⁵¹ “Kootou e kkahu ma Anau e hamai ki tokonaki te maarama nei ki nonnoho laoi? Seai, Anau se hamai ma te noho laoi, e meia Anau e hamai ki vaevae. ⁵² Tokorima na tama i roto te hai matua hokotahi e me ki nonnoho haeo hokolaatou, tena tokotoru na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokorua na tama, tena tokorua na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokotoru. ⁵³ Na tamana e me ki nonnoho haeo ma na tama tane laatou, tena na tama tane raa e me ki nonnoho haeo ma na tamana laatou raa. Na tinna e me ki nonnoho haeo ma na tama hhine laatou raa, tena na tama hhine raa e me ki nonnoho haeo ma na tinna laatou. Na hinaona hhine e me ki nonnoho haeo ma na hinaona laatou, tena na tama hhine raa e me ki nonnoho haeo ma na hinaona hhine laatou raa.”

*Kootou ki illoa na hakataakoto na mee tera
Jisas ni ppena raa
(Matiu 16.2–3)*

⁵⁴ Kito Jisas ki tattara ake hoki te kanohenua raa ma, “Te saaita kootou e kkite te pukureurehu e hamai i te laki, tena kootou e me ki tattara ma te mee raa e me ki lleku, tena te mee raa ku lleku hakamaoni. ⁵⁵ Ia te saaita kootou e kkite ma te matani raa ku aniani mai i te kupu, tena kootou e me ki tattara ma te mee raa e me ki vvela, tena te mee raa ku vvela hakamaoni. ⁵⁶ Kootou ni tama e tattara uhiuhi! Kootou e lavaa te kira ake te vaelani raa, tena ku mannatu ma te mee raa e me ki tauareka ma e mee ki haeo. Kaa kootou se illoa

peehee na hakkatu na mee e huri atu vahao nei raa?

Nnoho hakaraoi ma na tama e haeo ma kootou raa

(Matiu 5.25–26)

⁵⁷ “Aiea kootou se hakatonutonu hokkootou na mee e tonu kootou e tau te ppena raea? ⁵⁸ Kame he tama e ppono akoe i te kot e mee akoe e seu te tuaa, tena akoe ki haere no tattara hakaraoi koorua i mua koorua e oo i te kot. Kame akoe se haere no tattara hakaraoi koorua, tena akoe e me ki huutia ria i mua na tama te kot raa, tena na tama raa e me ki kou ake akoe i na rima na polis raa ki ppono i roto te hare karapusi. ⁵⁹ Tena Anau e meatu, akoe e me ki noho i roto te hare karapusi raa ki tae roo te saaita akoe e ppehi te paini akoe raa hakaatoa.”

13

Te tama se tike i taha ma na hai sara aia raa e me ki mate

¹ Te saaita naa e isi na tama i te kina raa e oo ake no meake Jisas i te vahi na tama i Galili tera Pailat ni taa no mmate te saaita na tama raa ni hoki ake na hoki laatou i TeAtua raa. ² Tena Jisas ki meake na tama raa, “E mee na tama i Galili raa ni taaria no mmate peeraa, tena kootou ku mannatu ma te mee raa e huri ake te hakamaoni pera ma na hai sara na tama raa e raka i aruna ma alaa tama i roto Galili? ³ Seai! Tena Anau e meatu pera ma kame kootou se ttike i taha ma na hai sara kootou, tena kootou e me ki mmate peeraa hoki ⁴ Kaa te sanahuru ma varu na tama i Siloam tera ni mmate te saaita te hare palluna raa ni

teiho no taaona laatou raa? Kootou e mannatu ma te mmate na tama raa e huri ake pera ma na tama raa e pii na hai sara e raka i aruna ma na tama e nnoho i Jerusalem raa? ⁵ Seai! Tena Anau e meatu, kame kootou se ttike i taha ma hai sara kootou, tena kootou e me ki mmate peeraa hoki.”

Te tattara hurihuri te laakau se hua na hua

⁶ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Teeraa he tama e isi te laakau fik e homo i roto te paupaku aia. Tama raa e haere ake no mmata ma te laakau raa e isi na hua e mmau, e meia aia se hai hua e kite. ⁷ Kito te tama raa ki meake te tama e rorohi te paupaku raa, ‘Kira ake! E toru roo na hetau anau e hamai no matamata ma e isi na hua e mmau te laakau nei, e meia anau se hai hua e kite. Tena tuu te laakau nei i raro. Aiea te laakau nei ki tiaki roo ki tuu no kai na kai i roto te kerekere?’ ⁸ Tena te tama e rorohi te paupaku raa ki meake, ‘Te tama hakamaatua, tiaki te laakau naa ki tuu he hetau hokotahi, tena anau e me ki mmuru ni muruna no uhi hakatike te purapura te laakau naa. ⁹ Tena kame te hetau i muri raa te laakau nei ku hua, tena ku tauareka, kaa seai, tena akoe ku ttuu te laakau nei ki hina.’”

Jisas e tokonaki te hine i te aho te Sabat

¹⁰ Jisas e akoako i roto te hare lotu raa i te aho te Sabat. ¹¹ Tena he hine i roto te matakaina raa e isi te tipua sakkino e mee te hine raa no lalavea i roto sanahuru ma varu na hetau; te hine raa ku hahaere piko roo, ia tena ku se lavaa roo te tuu tonu. ¹² Jisas e kite te hine raa, tena Aia ki kannaa ake ma, “Taku tama, akoe ku tauareka ma te maahana akoe naa.” ¹³ Kito Jisas ki hakapiri na rima Aia raa i aruna te hine raa, tena te saaita naa

koi te hine raa ku hamatakkau hokoia koi no tuu tonu, tena ki hakammaha ake TeAtua.

¹⁴ Tena te tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa ku roto e mee Jisas e tokonaki te hine raa no tauareka i te aho te Sabat raa, kito te tama hakamaatua raa ki tattara ake te kanohenua raa ma, “Taatou e isi e ono na aho ki hehekau, tena kootou ki oo mai i roto na aho naa ki tokonaki ria kootou ki taualleka. Kootou se lavaa te oo mai te aho te Sabat.”

¹⁵ Tena TeAriki ki meake, “Kootou e tattara uhiuhi koi. Kootou e nnoho mai naa e me ki vvete koi na manu kootou raa no hakattaki i taha ma na paa hare laatou raa no haunu na vai i te aho te Sabat. ¹⁶ Ia te hine nei he mokopuna Abraham tera Satan ni haihai no karapusi i roto sanahuru ma varu na hetau. Eaa kaa te hine nei ku se lavaa roo te tokonaki ria ki tauareka i te aho te Sabat nei?” ¹⁷ Na tattara Aia raa e mee na tama e kiri llotu Aia raa no nnapa hokolaatou, tena te kanohenua raa ku hihhia roo i na mee taualleka Jisas e ppena raa.

Te hua e paamee roo

(Matiu 13.31–32; Mak 4.30–32)

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? He mee peehee Anau e lavaa te hakapaa tera e ssau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa? ¹⁹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te hua te mastet te tama e ttori i roto te paupaku aia raa. Te hua raa e homo no rahi roo, tena na manu raa ku ppena na hohana laatou raa i aruna te laakau raa.”

Te tattara hurihuri te ist

(Matiu 13.33)

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake hakaraoi, “He mee peehee Anau e lavaa te hakapaa tera e ssau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa? ²¹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te ist te hine raa e hilo i roto na haraoa, tena ki hakamoe te haraoa raa no hhuta.”

Te totoka e kkao roo
(*Matiu 7.13–14,21–23*)

²² Jisas e tuui sara pera i Jerusalem no haere vaa roto na matakaina e llahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku ake na kanohenua raa.

²³ E isi te tama e vahiri ake Jisas ma, “TeAriki, na tama e me ki tokonaki ria ki ora raa e moisi koi?”

Kito Jisas ki meake na tama raa ma, ²⁴ “Hai na mahi kootou ki lavaa kootou te uru i roto te totoka e kkao raa; maitaname tammaki na tama e me ki hahaivi ki uru i roto hare, e meia laatou e me ki se lavaa. ²⁵ Te tama hakamaatua te hare raa e me ki mahike no ppui te totoka raa, tena te saaita kootou e ttuu i aho no papaku te totoka raa, tena ku tattara ake ma, ‘TeAriki, taaraki te totoka raa ki uru atu maatou!’ Tena te Tama raa e me ki meatu ma, ‘Anau se iroa kootou e oo mai i hee!’ ²⁶ Tena kootou e me ki meake ma, ‘Maatou e kkai, ia e unu ma Akoe. Akoe ni akoako mai maatou i roto na matakaina maatou raa.’ ²⁷ Emeia te Tama raa e me ki meatu hoki ma, ‘Anau se iroa kootou e oo mai i hee. Oo i taha ma Anau, kootou hakaatoa ni tama e hai ssara.’

²⁸ “Kootou e me ki tanittani no hakati kkati na niho kootou raa te saaita kootou e kkite Abraham, Aisak, Jekop ia ma na profet hakaatoa tera e nnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa te saaita kootou e me ki lettua ria i aho raa. ²⁹ Na tama e me ki oo mai i te vahii te anake ia ma te laki,

i te vahi tokorau ia ma te kupu. Na tama raa e me ki nnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa no kkai. ³⁰ Na tama e hakammuri te saaita nei raa e me ki tuu i mua, tena na tama e ttuu i mua te saaita nei raa e me ki hakammuri.”

Jisas e me ki mate i Jerusalem
(*Matu 23.37–39*)

³¹ Te saaita naa hoki e isi na Farisi e oo ake no meake Jisas ma, “Akoe ki haere i taha ma te kina nei no haere teeraa matakaina, maitaname Herot e hihai ki taa Akoe ki mate.”

³² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Oo no meake te manu kai tama naa: ‘Anau e hakaise na tipua i taha, tena ku tokonaki na tama lavvea raa te aho nei ma taiao, tena te aho tana hakatoru raa Anau e me ki hakaoti na uata Anau nei.’ ³³ Tena te aho nei, taiao ia ma teeraa aho; Anau e me ki tuui sara peeraa i Jerusalem, maitaname se tonu ma na profet raa ki mmate i alaa kina, na tama raa e me ki mmate i Jerusalem koi.

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou e taa na profet raa no mmate, tena kootou e maka na tama TeAtua ni kauna ria atu ma na tattara Aia raa! Ehia roo na vahao Anau e hihai ki hakkutu mai kootou, e ssau pera ma na manu hine raa e hakkutu mai na pupunua aia raa i raro na pakau aia raa. Emeia kootou se hihhai ma Anau ki tokonaki kootou! ³⁵ Tena te hare lotu kootou naa e me ki tuu se hai tama. Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma kootou se lavaa te kkite Anau ki tae roo te saaita kootou e tattara ma, ‘TeAtua e hakatapu te Tama tera ni hamai i te inoa TeAriki raa.’”

14

Jisas e tokonaki te tama laavea

¹ He Sabat hokotahi Jisas e haere ma ki haere no kai i te hare te tama hakamaatua na Farisi raa, tena na tama raa ku matamata hemuu iaa Jisas.

² Tena he tama ku haere ake iaa Jisas raa; na vae ia ma na rima aia raa e ssura hakaatoa. ³ Kito Jisas ki meake na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa ma, “Na tuua taatou raa e hakattana taatou ki tokonaki te tama i te aho te Sabat ma sei?”

⁴ Emeia na tama raa e nnoho hemuu se hai tattara roo e meake. Tena Jisas ki too te tama raa no tokonaki no tauareka, tena Aia ki kauna te tama raa no haere. ⁵ Kito Jisas ki meake, “Kame he tama kootou e isi te tamariki, sei naa he manu e teiho i roto te rua e nnoto i te aho te Sabat; eaa akoe kame se lavaa te arato ake te tamariki sei naa te manu raa i aruna i te aho te Sabat raa?”

⁶ Tena na tama raa ku se lavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa.

TeAtua e hakammaha na tama e pasemmu

⁷ Jisas e kite pera ma na tama e oo ake i te kai raa e hirihiri ki nnoho na kina na tama hakananniu e nonnoho raa, kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei. ⁸ “Kame he tama e aru atu akoe ki haere ake i te kai te avana, tena auu se haere no noho i te kina na tama hakananniu raa e nonnoho raa, ka oti te tama hakamaatua te kai raa e isi hoki te tama ni aru tera e hakanaaniu i aruna akoe, ⁹ tena te tama tera ni aru atu koorua hakaatoa raa ku haere atu no meatu akoe ma, ‘Mahike ki noho te tama nei’, tena akoe e me ki napa no haere no

noho i muri roo. ¹⁰ Emeia kame akoe e aruhia ki haere ake i te kai, tena haere koi no noho i te kina i muri raa, tena te tama hakamaatua raa e me ki kite, tena ku haere atu no meatu akoe ma, ‘Na soa, hamai i mua no noho he kina tauareka raa.’ Tena na tama hakaatoa i te kina te kai raa e me ki k kite pera ma te tama hakamaatua te kai raa e hakammaha akoe. ¹¹ Na tama e mee hokolaatou no hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou no mouraro raa e me ki ssauria no hakananniu.”

¹² Kito Jisas ki meake te tama ni aru ake Aia raa, “Te saaita akoe e me ki tanattana na kai raa, tena auu se aru na soa akoe raa, na taina akoe raa, na hareakina akoe raa ia ma na tama tera e hai hekau raa roo, e mee i muri na tama naa e me ki aru atu hoki akoe ki sui muri hea akoe ni ppena raa. ¹³ Te saaita akoe e tanattana te kai, tena ku aru na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama na vae e mmate raa ia ma na tama karemata sseni raa; ¹⁴ tena akoe e me ki hakatapuria, maitaname na tama raa se lavaa te sui muri atu akoe. TeAtua e me ki sui muri atu akoe te saaita na tama e ttonu tahi raa e me ki mahike muri i taha ma te mate.”

*Te tattara hurihuri te kai e rahi
(Matu 22.1–10)*

¹⁵ Tena he tama e noho i te kina raa no kkai laatou ma Jisas e rono na tattara Jisas raa, tena aia ki meake, “Na tama e me ki kkai te kai e rahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hakatapuria.”

¹⁶ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Teeraa he tama e tanattana te kai e rahi, tena aia ki aru tammaki roo na tama. ¹⁷ Te saaita te kai raa ku

tanattana, tena te tama raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no meake na tama aia ni aru raa ma, ‘Oo mai, na mee hakaatoa ku tanattana!’ ¹⁸ Tena na tama raa ku kaamata no tattara hakameemee. Te tama kaamata raa e meake te tama hehekau raa ma, ‘Anau e sui te paupaku vahao nei koi, tena anau e me ki haere no mmata te paupaku raa. Kaaroha, anau e kapitia.’ ¹⁹ Tena teeraa tama ki meake, ‘Anau e sui sanahuru na bulmakau, ia tena anau e me ki haere no haaite na manu nei. Kaaroha roo, anau e kapitia.’ ²⁰ Tena teeraa tama hoki ku meake, ‘Anau e avana vahao nei koi tera hea anau ku selavaa te haere atu.’

²¹ “Tena te tama hehekau raa ki vaakai no meake te tama hakamaatua aia raa. Tena te tama hakamaatua raa ku roto roo, tena ki meake, ‘Haere vave vaa roto na mateara te matakaina nei raa, tena ku hakkoro mai na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama karemata sseni raa ia ma na tama na vae e mmate raa ki oo mai.’ ²² Tena te tama hehekau raa ki meake, ‘Te tama hakamaatua, anau ku oti te ppena na mee hakaatoa tera akoe ni mee mai anau ki ppena raa, e meia te hare nei koi ttana koi.’ ²³ Tena kito te tama hakamaatua raa ki meake te tama hehekau raa, ‘Haere i na mateara vaa roto raa no meake na tama raa ki oo mai ki kkapi roo te hare anau nei. ²⁴ Anau e meatu kootou hakaatoa pera ma se hai tama na tama anau ni aru kaamata raa e me ki hakammata na kai anau nei.’”

*Mannatu hakaraoi no tauttari Jisas
(Matiu 10.37–38)*

²⁵ Tammaki na tama e hahaere ma Jisas, tena Jisas ki hakatike no tattara ake na tama raa, ²⁶ “Te

tama se tau te mee pera ma he disaipol Anau kame te laoi aia i na maatua aia raa, i te avana ia ma na tamalliki aia raa, i na taina ia ma na kaave aia raa ia ma te ora aia raa e raka i aruna ma te laoi aia Anau raa. ²⁷ Na tama se amo na kros laatou no tauttari mai Anau raa se lavaa te mee pera ma ni disaipol Anau.

²⁸ “Kame he tama e hihai ki pena he hare palluna, te tama naa e me ki noho kaamata no mamaanatu te kooina te sui te hare naa ki mmata ma na sileni aia raa e llava te sui te hare naa hakaatoa. ²⁹ Kame akoe se noho no maanatu hakaraoi, akoe e me ki hakatuu koi na pou raa, tena ku se lavaa hoki te hakaoti te hare naa, tena na tama e kkite te hare se oti naa e me ki tataussua akoe. ³⁰ Na tama raa e me ki meatu, ‘Akoe e kaamata no pena te hare raa, tena ku se lavaa koi te hakaoti!’

³¹ “Kame he tuku e haere ma sanahuru na simata na tama ma ki ppuhu ma te tuku tera e hamai ma tipu rua na simata na tama raa, tena te tuku raa e me ki noho kaamata no mamaanatu ma aia e lavaa te ppuhu ma teeraa tuku ma seai.

³² Kame aia e maanatu ma aia se tau, tena te tuku raa e me ki kkave te tattara i teeraa tuku ma laaua ki tattara hakaraoi te saaita te tuku raa koi mmao.” ³³ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Kootou e ssau peeraa hoki. Kootou se lavaa te mee pera ma ni disaipol Anau kame kootou se tiaki na mee hakaatoa kootou e isi raa.

*Te tattara hurihuri te sol
(Matiu 5.13; Mak 9.50)*

³⁴ “Te sol raa e tauareka, e meia te saaita te sol raa ku se mmara, taatou ku se lavaa hoki te mee te sol raa ki mmara hakaraoi. ³⁵ Te sol raa

ku haeo, ia se lavaa hoki te mee pera ma ni muruna, tena te sol raa ku tau koi te peesia. Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

15

Te sipsip ni rano (Matiu 18.12–14)

¹ Teeraa he aho, e tammaki na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara e oo ake ma ki hakallono na tattara Jisas raa. ² Tena na Farisi ia ma na tama poroporo na tuua raa ku tamumu ma, “Tama nei e hihai na tama hai ssara, ia e kaikkai hoki ma na tama raa.” ³ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei:

⁴ “Kame he tama kootou e isi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku rano. Hea akoe e me ki pena? Akoe e me ki tiaki na sipsip tipu sivo ma sivo raa ki kaikkai, tena akoe e me ki haere no sesee te sipsip hokotahi e rano raa te saaita roo akoe e lave te manu raa. ⁵ Te saaita akoe ku lave te sipsip raa, akoe e me ki hihia roo no hakapiri te sipsip raa i te panaua akoe ⁶ no amo i hare. Tena akoe e me ki kannaa ake na soa akoe ia ma na tama e illoa akoe raa hakaatoa, tena ku tattara ake na tama raa ma, ‘Anau e hihia roo e mee anau ku lave te sipsip anau ni rano raa. Oo mai taatou ki hihhia hakaatoa!’ ⁷ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, kame he tama hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia, na ensel i te vaelani raa e me ki hihhia roo, e raka i aruna ma te tipu sivo ma sivo na tama e ttonu tahi tera se tau te ttike i taha ma na hai sara laatou raa.

Te sileni ni rano

⁸ “Kame he hine e isi sanahuru na siliva, tena he siliva hokotahi ku rano. Hea te hine raa e me ki pena? Te hine raa e me ki hakaura te lamu raa no verevere te hare raa, tena ku sesee hakaraoi roo na kina hakaatoa ki lave roo aia te siliva raa. ⁹ Te saaita aia e lave te siliva raa, te hine raa e me ki kanna ake na soa ia ma na tama e illoa aia raa hakaatoa, tena ku meake, ‘Anau e hihia roo e mee anau ku lave te siliva anau ni rano raa. Taatou ki hihhia hakaatoa!’ ¹⁰ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, na ensel i te vaelani raa e me ki hihhia roo kame he tama hai sara hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia.”

Te haanau ni llano

¹¹ Tena Jisas ki tattara ake hoki, “Teeraa he tama e isi e rua na taupeara. ¹² Taupeara paamee raa e meake te tamana aia raa ma, ‘Kou mai te tuhana anau raa vahao nei.’ Kito te tamana tokorua raa ki vvae i lottonu na hekau raa ma na taupeara e rua aia raa. ¹³ Tena na aho i muri raa koi, te taupeara raa ku kou ake na hekau aia raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena ki too na sileni raa no haere i taha. Aia e haere te henua e mmao roo, tena ki kaamata no tatahao puamu na sileni aia raa i na tiputipu sakkino. ¹⁴ Te taupeara raa e suisui na sileni aia raa no oti roo hakaatoa, tena te one raa ku tae ake i te henua raa, tena te taupeara raa ku se hai sileni roo e ttoe. ¹⁵ Tena aia ki haere no hehekau ma he tama i te henua raa. Kito te tama raa ki kauna te taupeara raa ki haere no rorohi na piki aia raa. ¹⁶ Te taupeara raa ku maanatu ma ki kai koi na kai na piki raa e kkai raa, e mee se hai tama e kou ake ni kai ki kai aia. ¹⁷ Tena te hakataakoto raa ku tere ake i te taupeara raa ma, ‘Na tama hehekau te tamana

anau raa hakaatoa e kkai roo no ppohu, ia e isi koi na kai e ttoe, e meia anau ku taapiri koi ki mate taku hikai. ¹⁸ Anau e me ki mahike no haere te tamana anau raa no meake ma, “Tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. ¹⁹ Anau ku se tau te mee pera ma he tama akoe, too anau mo tama koi hehekau akoe.”’ ²⁰ Tena te taupeara raa ku mahike no vaakai muri i te tamana aia raa.

“Te taupeara raa koi mmao roo i taha ma te hare raa te saaita te tamana aia raa ni kite aia, tena aia ku aroha roo i te taupeara aia raa, kito aia ki tere atu no avei te taupeara raa no mohoni. ²¹ Tena te taupeara raa ki meake, ‘Taku tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. Anau ku se tau hoki te mee pera ma he tamariki akoe.’ ²² Emeia te tamana aia raa e kanna ake na tama hehekau aia raa ma, ‘Vave! Kou mai na hekau taualleka raa no hakauru ake te tama nei. Taro ake he ring te matarima aia raa, tena ku hakauru ake ni taka i na vae aia raa. ²³ Tena kootou ku oo no taa te pupunua bulmakau e rahi raa, tena taatou ku pena he kai e rahi ki hihhia taatou ma te tama nei! ²⁴ Maitaname te tamariki anau nei ni mee raa ku mate, tena vahao nei aia ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.’ Tena na tama raa ku kaamata no kkai te kai raa.

²⁵ “Ia te saaita naa te taupeara matua raa e noho i roto te paupaku. Tena te taupeara matua raa ku vaakai mai i hare, tena te saaita aia ku taapiri i hare raa, aia ku rono te rue ia ma na tama e llue. ²⁶ Kito aia ki kanna ake te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Hea na tama

raa e hai raa?’ ²⁷ Kito te tama hehekau raa ki meake, ‘Te taina akoe raa ku tae mai, tena te tamana akoe raa ki taa te pupunua bulmakau e rahi raa ki kkai taatou, e mee te taina akoe raa ku tae laoi mai.’

²⁸ “Te taupeara matua raa ku roto roo, tena aia ku se hihai ki haere i roto hare; kito te tamana aia raa ki hamai i aho no hakorokoro te taupeara matua raa ki haere ake i hare. ²⁹ Tena te taupeara raa ki meake te tamana aia raa ma, ‘Kira ake, na hetau nei hakaatoa anau e hehekau ma akoe pera ma he tama hehekau, tena anau se hai vahao roo e tattara sui na tattara akoe raa. Kaa hea akoe ni kou mai anau? Akoe se hai mee ni kou mai anau ma ki pena he kai ma na soa anau raa. ³⁰ Emeia akoe e taa te pupunua bulmakau e rahi raa, te saaita te tama akoe e kanna ma he tamariki akoe raa ni tae mai, niaina roo ma te tama raa ni tahao puamu na sileni akoe raa i na hhine.’ ³¹ Tena te tamana aia raa ki meake, ‘Taku tama, akoe e noho tahi ma anau, tena na mee hakaatoa anau e ttino raa ni mee akoe. ³² Emeia taatou e tau te kkai no hihhia, maitaname te taina akoe raa ni mee raa ku mate, e meia vahao nei aia ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.’”

16

Te tama hakamaatua e haeo

¹ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Teeraa he tama hai sileni, tena aia e isi te tama hehekau tera e rorohi na hekau aia raa hakaatoa. Te tama hai sileni raa e rono pera ma te tama hehekau aia raa e tatahao puamu na sileni aia raa. ² Tena te tama hai sileni raa ki kanna ake te

tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Aanei ni tattara peehee anau e rono nei? Taataa mai he launiu ki iroa anau te rorohi akoe na hekau anau raa hakaatoa, maitaname akoe ku mee ki hakaotiria.’³ Tena te tama hehekau raa ki tattara hokoia ma, ‘Te tama hakamaatua raa ku mee ki hakaoti anau. Kaa hea anau e me ki pena? Anau ku se ivi te keru na rua, tena anau e napa hoki te kainno huri.’⁴ Te saaita nei anau e iroa hea anau e me ki pena! Te saaita anau ku hakaotiria ma te uata anau raa, na soa anau raa e me ki hakkoro anau ki oo maatou i na hare laatou raa.’

⁵ “Tena kito te tama raa ki kanna ake na tama e isi na taoni i te tama hai sileni raa. Tama raa e vahiri ake te tama kaamata raa ma, ‘E hia na taoni akoe i te tama hakamaatua anau raa?’⁶ Kito te tama raa ki meake, ‘E varu huitarau na galon na sunu.’ Tena kito te tama hehekau raa ki meake te tama raa, ‘Teenei te launiu na taoni akoe, too tena akoe ku taataa haa huitarau na galon na sunu.’⁷ Tena aia ki vahiri ake teeraa tama, ‘Kaa e hia te taoni akoe raa?’ Tena te tama raa ki meake ma, ‘Simata na kopu haraoa.’ Tena te tama hehekau raa ki meake, ‘Teenei te taoni akoe, too tena akoe ku taataa varu huitarau na kopu haraoa.’

⁸ “Ia niaina ma te tama hehekau raa e hai laavaka, e meia te tama hakamaatua raa e hakammaha koi te tama hehekau aia raa, maitaname na tama te maarama nei raa ni tama roo e illoa te hai lavvaka na mee, e kkee roo ma na tama i te maahina raa.”

⁹ Kito Jisas ki tattara ake hoki ma, “Ia tena Anau e meatu kootou: tokonaki na tama e tutuu haeo raa ma na mee taualleka i te maarama nei raa, tena te saaita na mee hakaatoa e oti raa, akoe

e me ki iroa ria i te kina te ora se isi te hakaoti raa. ¹⁰ Te tama e rorohi hakatauareka na mee pammee raa e lavaa hoki te rorohi hakatauareka na mee e llahi, tena te tama se lavaa te rorohi na mee pammee raa se lavaa hoki te rorohi na mee e llahi. ¹¹ Ia tena, kame akoe se lavaa te rorohi hakatauareka na mee i te maarama nei raa, tena kaa akoe e me ki lavaa peehee te rorohi na mee hakamaoni e sui mmaha raa? ¹² Kame akoe se lavaa te rorohi hakatauareka hea teeraa tama e ttino raa, tena kaa koai te tama e me ki kou atu hea akoe e ttino raa?

¹³ “Se hai tama e me ki hehekau i raro na mahi tokorua na tama hakamattua; na tama hehekau peenei raa e me ki haeo teeraa tama, tena ku laoi teeraa tama. Te tama naa e me ki hakarono teeraa tama, tena ku se lavaa te hakarono teeraa tama. Akoe se lavaa te hehekau hakamaoni TeAtua kame akoe e manako sileni.”

Na tattara Jisas

(Matiu 11.12–13; 5.31–32; Mak 10.11–12)

¹⁴ Te saaita na Farisi raa ni llono na tattara Jisas raa, na tama raa ku tataussua Tama raa, e mee laatou ni tama e hihhai sileni. ¹⁵ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou ko na tama e hihhai ki mee pera ma kootou e ttonu i mua na karemata na tama hakaatoa, e meia TeAtua e iroa na hatu manava kootou. Maitaname na mee na tama e hakataakoto ma ni mee hakamaoni raa ko na mee TeAtua e mee ma ni mee vare i na karemata Aia.

¹⁶ “Na tuua Moses ia ma na tattara na profet raa e hai mmahi roo haere no tae te saaita Jon Baptis raa, tena kaamata te saaita naa maatou ku tattara tahi atu te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i

te Vaelani raa, tena na tama hakaatoa ku hai na mahi laatou ma ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ¹⁷ Emeia e hainauhie roo ma te vaelani ia ma te maarama nei te oti, ia se lavaa he paa tattara tera e tattara i te vahi na tuaa TeAtua raa e lavaa te oti.

¹⁸ “Kame he tanata e tiaki te hine aia raa no avana teeraa hine, te tama naa ku sara ma te tuaa i te vahi te avvana huri, tena te tanata e avana te hine e peesia ria raa e sara hoki ma te tuaa te avvana huri raa.”

Te tanata hai sileni laaua ma Lasarus

¹⁹ Tena Jisas ki meake, “Teeraa he tama hai sileni e uruuru na hekau e sui mmaha roo, tena aia e noho hihia taahi na aho hakaatoa. ²⁰ Ia e isi hoki te tama hakaalloha, te inoa aia raa ko Lasarus. Te tinotama te tama raa e uhia na saanuku hakaatoa, tena na vahao hakaatoa te tama raa e nonoho i te totoka te hare te tama hai sileni raa, ²¹ ma ki kai na maanunu na kai e tteiho i taha ma te tebol te tama raa. Na poi raa hoki kame e oo ake no ariari na saanuku Lasarus raa.

²² “Tena ki oti Lasarus ku mate, tena na ensel raa ki ssau te tama raa no hakanoho i te vahi Abraham i te kai e rahi i te vaelani raa. Tena ki oti te tama hai sileni raa ku mate hoki no tanu ria. ²³ Te tama raa ku noho i te kina tera aia e me ki hakalono llihu haeo roo, tena aia ku kira no kite Abraham e mmao roo i taha, tena Lasarus e noho i te vahi tama raa. ²⁴ Kito te tama hai sileni raa ki kanna ake, ‘Abraham taku tamana! Hai aroha mai anau, tena ku kauna ria mai Lasarus ki ttoki te matarima aia i roto te vai, tena aia ku hamai no hakamaariki te arero anau nei.’

²⁵ “Tena Abraham ki meake, ‘Taku tama, akoe e maanatu! Te saaita akoe ni noho i te maarama

i raro raa, akoe e isi roo na mee hakaatoa taualleka, tena Lasarus se hai mee taualleka ni too. Tena te saaita nei Lasarus ku noho hihia i te kina nei, tena akoe ia ku hakalono llihu. ²⁶ Teeraa mee hoki, e isi te rua e nnoto e moe i lottonu taaua ma ki se lavaa he tama maatou e hakahiti atu i te vahi naa, ia ki se lavaa hoki he tama kootou e hakahiti mai i te vahi nei.’ ²⁷ Tena kito te tama hai sileni raa ki meake, ‘Anau e kainno atu akoe, Abraham taku tamana! Kauna ria Lasarus ki haere i te hare te tamana anau raa ²⁸ no tattara ake e rima na taina anau raa ki se lavaa na tama raa te oo mai i te kina e hakalono llihu nei.’

²⁹ “Kito Abraham ki meake, ‘Na taina akoe raa ku oti te llono na tattara na tuua Moses ia ma na launiu na profet raa, tena na taina akoe raa e tau te hakallono na tattara na tama raa.’ ³⁰ Kito te tama hai sileni raa ki meake, ‘Abraham, taku tamana! Na tattara naa se tau, e meia kame he tama e mahike muri i taha ma te mate no haere no tattara ake na tama naa, tena na tama naa e me ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa.’ ³¹ Tena Abraham ki meake, ‘Kame na taina akoe raa se hakallono na tuua Moses ia ma na profet raa, na tama naa e me ki se lavaa hoki te hakallono te tama e me ki mahike muri i taha ma te mate raa.’”

17

*Na Hai sara
(Matiu 18.6–7; 18.21–22; Mak 9.42)*

¹ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Na mee tera e me ki mee na tama ki hai sara raa e me ki ttae mai, tena na tama e tauttari na mee raa e me ki hakalono llihu haeo roo. ² E me ki tauareka roo kame he tama e nnoa he hatu e rahi roo i te uaa te tama naa, tena kulletu te tama naa

i te lottai, ka oti te tama naa ku tatakore alaa tama ki hai ssara hoki. ³ Tena kootou ki hakamattonu hea kootou e ppena raa!

“Kame te taina akoe raa e sara, akoe ku hai ake te tama naa, tena kame aia e tike i taha ma na hai sara aia raa, tena akoe ku hai aroha atu te tama naa. ⁴ Kame te taina akoe raa e sara ma akoe e hitu na vahao i roto te aho hokotahi, tena na vahao hakaatoa aia e haere atu no meatu akoe pera ma, ‘Anau ku aroha,’ tena akoe ki hai aroha te tama naa.”

Te tiputipu te hakatina

⁵ Kito na aposol raa ki meake TeAriki ma, “Mee na hakattina maatou raa ki hai mmahi.”

⁶ Tena Jisas ki meake, “Kame kootou e isi na hakattina e llahi pera ma na hua te mastet raa, tena akoe e me ki lavaa te meake te laakau e homo nei ma, ‘Llana ma na patiaka akoe raa no haere no tuu i te moana!’ tena te laakau naa e me ki hakarono akoe.

Na uata te tama hehekau

⁷ “Ia kame he tama e hehekau ma kootou tera e tuei seai naa e rorohi na sipsip. Tena te saaita te tama hehekau raa e hamai i hare raa, eaa akoe e me ki meake te tama hehekau raa ki hakavave no kai na kai aia raa? ⁸ Seai! Emeia akoe e me ki meake te tama hehekau raa ma, ‘Tanattana na kai anau raa, tena akoe ku uru na hekau akoe raa no pare mai na kai anau raa ki kai, tena te saaita roo anau ku oti te kai, ia ku oti te unu raa, tena akoe ku lavaa te kai.’ ⁹ Akoe se lavaa te hakammaha te tama hehekau akoe raa, niaina roo ma te tama raa e hakarono na tattara akoe. ¹⁰ E ssau peenaa ma kootou naa hoki, te saaita kootou ku oti te ppena na mee TeAtua e hihai ma kootou ki ppena

raa, kootou e me ki mee ma, ‘Maatou ni tama hehekau vare koi, tena maatou e ppena koi niaa maatou e me ki ppena raa.’”

Sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo

¹¹ Te saaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia e haere tautari te kooina e tere vaa lottonu Samaria laaua ma Galili raa. ¹² Aia e haere i roto te matakaina raa, tena sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo ku ttiri Aia. Na tama raa e ttuu hakammao, ¹³ tena ki kanna ake hakamaroa ma, “Jisas! TeAriki! Hai aroha mai maatou.”

¹⁴ Jisas e kite na tama raa, tena aia ki meake, “Oo no huri ake na tinotama kootou raa ki mmata na maatua te lotu raa.”

Na tama raa koi oo koi, tena na tinotama laatou raa ku taualleka. ¹⁵ Tena he tama hokotahi e kite pera ma te tinotama aia raa ku tauareka, tena aia ki vaakai ake no haere hakammaha TeAtua hakamaroa roo. ¹⁶ Aia e teiho no tuturi i mua na vae Jisas raa, tena ki hakammaha Tama raa. Te tama raa he tama i Samaria. ¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Anau e tokonaki sanahuru na tama no taualleka, kaa teehee teeraa tokosivo? ¹⁸ Aiea te manu siri nei e vaakai mai hokoia no hakammaha TeAtua naea?” ¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Mahike i aruna no haere; te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.”

Jisas e me ki vaakai mai i muri

(Matiu 24.23–28; 24.37–41)

²⁰ E isi na Farisi e vahiri ake ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hamai vahao hee. Tena Jisas ki meake, “Te hamai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa se isi na hakkatu taatou e lavaa te kkite. ²¹ Se hai tama e lavaa te mee ma,

‘Kira ake, teenei te Hakamaatua ana nei!’ ia se hai tama e lavaa te mee ma, ‘Teeraa te Hakamaatua ana raa!’; maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e nnoho ma kootou.”

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “E isi te saaita koi hamai i muri tera kootou e me ki hihhai ki kkite he aho i na aho te Tamariki te Tama nei ni hehekau raa, e meia kootou se lavaa te kkite he aho na aho naa. ²³ E me ki isi na tama e me ki meatu ma, ‘Teenei te Tamariki te Tama nei!’ ia ku meatu ma, ‘Kira ake, te Tama raa i te kina raa.’ Emeia auu se oo no seseen. ²⁴ Te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai i muri raa e ssau pera ma he uila tera e taaraki no hakamaarama te vaelani raa hakaatoa. ²⁵ Emeia te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono llihu haeo roo i mua, tena te aho naa, na tama e me ki se hihhai te Tama naa. ²⁶ Na tiputipu na tama raa ni ppena te saaita Noa raa e me ki ssau pera ma na tiputipu na tama raa e me ki ppena te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa. ²⁷ Na tama hakaatoa e kkai, ia e unu, tena na taanata e avvana na hhine haere roo no ttae te saaita Noa ni haere i roto te vaka raa, tena te tai uu raa ku haere ake no loohia te henua raa no mmate na tama raa hakaatoa. ²⁸ Na tiputipu na tama nei e ssau pera ma na tiputipu na tama te saaita Lot raa. Na tama raa e kkai, ia e unu, tena na tama raa e suisui na mee, tena alaa tama e sui na hekau alaa tama, tena na tama e ttori na kai, tena alaa tama e ppena na hare. ²⁹ Te aho Lot ni haere i taha ma Sodom raa, te ahi ia ma na hatu na salfa raa ku tteiho mai i taha ma te vaelani no ttuni na tama raa hakaatoa no mmate. ³⁰ Na mee ni kapihi mai te saaita Lot raa e me ki kapihi mai hoki te aho te Tamariki te Tama nei e

me ki vaakai mai raa.

³¹ “Te aho naa kame he tama e noho i aruna te tauhuhu te hare, te tama naa se lavaa te tiho i roto te hare raa ma ki too niaa aia e ttino raa, ia e ssau hoki pera ma te tama e noho i roto te paupaku raa, te tama naa se lavaa te vaakai hoki i hare.

³² Kootou ki mannatu te mate te avana Lot raa.

³³ Te tama e manako te ora aia i te maarama nei raa se lavaa te too te ora e ora tahi, ia te tama se manako te ora aia i te maarama nei raa e me ki too te ora e ora tahi. ³⁴ Anau e meatu kootou, te poo naa e rua na tama e me ki mmoe i aruna te lomoena hokotahi, tena TeAtua e me ki too teeraa tama i taha, tena ku tiaki teeraa tama. ³⁵ E rua na hhine e me ki nnoho hakaatoa no tukituki na hakaopu, tena TeAtua e me ki too teeraa hine i taha, tena ku tiaki teeraa hine. ³⁶ [E rua na taanata e me ki uata i roto te paupaku hokotahi, tena TeAtua e me ki too teeraa tama i taha, tena ku tiaki teeraa tama.”]

³⁷ Kito na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “TeAriki! Na mee nei e me ki kapihi mai i te kina hee?”

Tena Jisas ki meake, “He kina peehee e moe te mee e mate, na manu kai ttama lellee raa e me ki muimui atu i te kina naa.”

18

Te tautukaha hine ia ma te tama hakatonutonu

¹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa te tattara hurihuri nei ma ki poroporo ake na tama raa ki se mamannatu tammaki no lotu tahi. ² “He tama hakatonutonu e noho i te matakaina raa. Te tama raa se matakū TeAtua, ia se hakammaha hoki alaa tama. ³ Tena i roto te matakaina

naa e isi hoki te tautukaha hine e noho, tena te hine raa e haere tahi ake no kainno ake te tama hakatonutonu raa ma, ‘Tokonaki no hakatonu anau ma te tama e hakatauttau ma anau raa.’
⁴ Saaita roroa roo te tama hakatonutonu raa se hihai ki tokonaki te tautukaha hine raa, tena ki oti roo aia ku tattara hokoia ma, ‘Niaina ma anau se mataku TeAtua, ia se hakammaha alaa tama,
⁵ e meia anau ku kkarō e mee te tautukaha hine nei e hamai tahi no kainno mai anau ki tokonaki aia. Anau e me ki mee te hakataakoto te hine nei ki tauareka, kaa sei te hine nei e me ki hahamai tahi no mee te tino anau raa ki ttahi aia.’”

⁶ Tena TeAriki ki meake, “Hakallono atu hea te tama hakatonutonu haeo raa e tattara raa. ⁷ Eaa! TeAtua se lavaa te tokonaki no hakatonutonu na tama e ttani tahi ake Aia te ao ma te poo ma ki tokonaki laatou raa? Eaa! Tama raa e me ki nnahe te tokonaki na tama raa? ⁸ Anau e meatu kootou, TeAtua e me ki vave no tokonaki na tama Aia raa. Emeia, kaa te Tamariki te Tama nei e lavaa te kite na hakattina peenei te saaita Aia e vaakai mai raa?”

Te tattara hurihuri te Farisi ia ma te tama e aoao na takis

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei i na tama e hakataakoto ma laatou e ttonu tahi, tena ki se hihhai alaa tama raa. ¹⁰ “Tokorua na tama e oo i te Hare Tapu ma ki lotu, teeraa tama he Farisi, tena teeraa tama he tama e aoao na takis.

¹¹ “Te Farisi raa e tuu hakammao hokoia no lotu peenei, ‘Anau e hakammaha atu Akoe TeAtua, maitaname anau se manako, anau se kairarao, anau se karemat kairarao pera ma alaa tama. Anau e hakammaha Akoe, e mee anau se ssau

pera ma te tama e aoao na takis e tuu i te kina raa. ¹² Anau e hakamaatapu e rua na aho i roto te latapu hokotahi, ia tena anau e hoki atu te hakasehui na mee hakaatoa anau e too raa.’

¹³ “Emeia te tama e aoao na takis raa e tuu hakammao no kkira i raro no tukituki te hatahata aia, tena ki lotu ake peenei, ‘TeAtua, hai aroha mai anau, e mee anau he tama hai sara.’”

¹⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e meatu kootou, te tama e aoao na takis raa e tonu i mua na karemata TeAtua te saaita te lotu raa ni oti, seai ma ko te Farisi raa. Na tama e mee hokolaatou ki hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou ki mouraro raa e me ki ssau ria no hakananniu.”

Jisas e hakatapu na tamalliki pamme
(*Matiu 19.13–15; Mak 10.13–16*)

¹⁵ E isi na tama e kou ake na tamalliki laatou raa iaa Jisas ma Tama raa ki hakatapu na tamalliki raa. Na disaipol raa e kkite, tena ki hai ake na tama raa ma ki se mee peeraa, ¹⁶ e meia Jisas e kanna ake na tamalliki raa ki oo ake Aia, tena ki meake, “Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, tena kootou ki se ppui na tamalliki naa, e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama peenei. ¹⁷ Anau e meatu te hakamaoni! Te tama se hihai ki too te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma na tamalliki peenei raa e me ki se lavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

Te vahiri te tama hai hekau
(*Matiu 19.16–30; Mak 10.17–31*)

¹⁸ He tama hakamaatua na Jiu raa e vahiri ake Jisas ma, “Te Rabai e tauareka! Hea anau e me ki pena ki lavaa anau te too te ora e ora tahi raa?”

¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, TeAtua Hokoia koi e tauareka. ²⁰ Akoe e iroa na tuua nei: ‘Auu se avvana huri, auu se taa tama, auu se kailallao, auu se tattara malliu alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa.’”

²¹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, “Anau e tautari roo na tuua naa hakaatoa, kaamata roo te saaita anau ni paamee raa.”

²² Jisas e rono na tattara te tama raa, tena Aia ki meake, “He mee hokotahi koi akoe e tau te ppena. Kou ake na mee hakaatoa akoe e ttino raa ki sui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa, tena akoe e me ki isi na mee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.” ²³ Emeia te saaita te tama raa ni rono na tattara raa, aia ku se hihia roo, e mee aia he tama e hai hekau roo.

²⁴ Jisas e kite pera ma te maanatu te tama raa ku haeo roo, tena Aia ki meake, “E me ki hainattaa roo ma na tama hai sileni raa te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ²⁵ Te hainattaa te tama hai sileni ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hainattaa roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa.”

²⁶ Tena na tama e llono Jisas e tattara raa ku vahiri ake ma, “Kaa koai na tama e me ki ora naa?”

²⁷ Kito Jisas ki meake, “Na mee tera e hainattaa roo ma taatou na tama te ppena raa, e hainauhie roo ma TeAtua.”

²⁸ Kito Pita ki meake, “Kira ake! Maatou e tiaki na mee hakaatoa maatou e ttino raa no tauttari Akoe.”

²⁹ Tena Jisas ki meake, “Hakamaoni! Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma he tama peehee e tiaki te hare aia, te avana aia, na taina aia, na maatua aia ia ma na tamalliki aia raa no tautari na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ³⁰ e me ki too tammaki roo na mee te saaita nei ia ma te ora e ora tahi tera e hamai i muri raa.”

*Jisas e tattara tana hakatoru i te mate Aia
(Matiu 20.17–19; Mak 10.32–34)*

³¹ Tena Jisas ki too te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa i te vahi, tena ki meake, “Hakallono! Taatou e me ki oo i Jerusalem ki mee na tattara na profet raa ni tattaa i te vahi te Tamariki te Tama nei raa ki hakamaoni. ³² Na tama i Jerusalem raa e me ki kou ake te Tama raa i na rima na tama sei ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me ki tataussua Tama raa, tena ku hai na haeo Tama raa, tena ku sasavare Tama raa. ³³ Na tama raa e me ki riki Tama raa, tena ku taa Tama raa no mate, e meia i te aho tana hakatoru raa, Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

³⁴ Emeia na disaipol raa se hai mee e illoa i na tattara Jisas raa. Na hakataakoto na tattara raa e huuna ria tera hea na tama raa se illoa hea Jisas ni tattara ake raa.

*Jisas e tokonaki te tama karemata sseni
(Matiu 20.29–34; Mak 10.46–52)*

³⁵ E isi te tama karemata sseni e noho i te vahi te mateara raa no kainonno te saaita Jisas ni haere no taapiri i Jeriko. ³⁶ Te tama raa ku rono

te kanohenua raa e hakallaka vaa mua, tena aia ki vahiri ake, “Hea kootou e mee naa?”

³⁷ Kito na tama raa ki meake te tama raa ma, “Jisas te Tama i Nasaret raa ku hamai.”

³⁸ Tena te tama karemata sseni raa ki kanna ake ma, “Jisas! Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

³⁹ Kito na tama e ttuu i mua te tama raa ku hai ake te tama raa ma ki noho hemuu. Emeia te tama raa e kanna ake hakamaroa roo ma, “Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

⁴⁰ Tena Jisas ki tuu no meake na tama raa ki kou ake te tama karemata sseni raa i Aia. Te tama raa ku taapiri ake, kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma, ⁴¹ “Hea akoe e hihai ma Anau ki ppena ma akoe naa?”

Kito te tama raa ki meake, “TeAriki, anau e hihai ma anau ki kite.”

⁴² Tena Jisas ki meake te tama raa ma, “Tena akoe ku kite naa! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.”

⁴³ Te saaita naa koi te tama raa ku lavaa te kite, tena aia ki haere tautari atu vaa muri Jisas, tena ki hakammaha TeAtua. Te saaita te kanohenua raa ni kkite ma te tama raa ku kite, na tama raa hakaatoa ku hakammaha ake TeAtua.

19

Jisas laaua ma Sakius

¹ Jisas e haere peeraa i Jeriko, tena ki haere hakaraka. ² Teeraa he tama hakamaatua na tama e aoao na takis raa, te inoa aia raa ko Sakius, tena aia he tama hai sileni hoki. ³ Tama raa e hakahikkahi ma ki kite ma Jisas koai, e meia aia he tama e popoto roo, tena aia ku se lavaa te

kite Jisas e mee te kanohenua raa e tammaki roo. ⁴ Tena kito Sakius ki tere i mua te kanohenua raa no kake i aruna te laakau e rahi roo ma ki lavaa aia te kite Jisas, e mee Jisas e haere atu hoki te ara naa. ⁵ Jisas ku tae i te kina te laakau raa, tena Aia ki kkira i aruna no meake Sakius ma, “Tiho mai vave i raro, e mee Anau e me ki noho i te hare akoe raa te aho nei.”

⁶ Sakius ku hihia roo no tiho vave i raro, tena aia ki too Jisas no oo laaua i te hare aia raa. ⁷ Na tama hakaatoa ni kkite raa ku kaamata no tamumu ma, “Jisas e haere i te hare te tama hai sara!”

⁸ Tena Sakius ki tuu i aruna no meake Jisas ma, “TeAriki! Hakarono mai, anau e me ki vvae hea anau e ttino raa i lottonu, tena ku kou ake i na tama hakaalloha raa, tena kame anau ni hai laavaka he tama anau e me ki kou ake e haa na tuhana ki raka ma hea anau ni hai laavaka no too i te tama raa.”

⁹ Tena Jisas ki meake, “Te aho nei TeAtua ku tokonaki na tama i roto te hare nei raa no ora, maitaname teenei he mokopuna Abraham hoki. ¹⁰ Te Tamariki te Tama nei e hamai ma ki sesee na tama e llano raa, tena ku tokonaki na tama raa ki too te ora hakamaoni.”

*Tattara hurihuri te sanahuru na siliva
(Matiu 25.14–30)*

¹¹ Na tama raa koi hakalollono koi na tattara raa, tena Jisas ku tattara ake te tattara hurihuri nei. Aia ku taapiri roo i Jerusalem, tena na tama raa e kkahu ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri koi ki hakahura ake. ¹² Kito Jisas ki meake, “Teeraa he tama e hakamaatua roo, tena aia e horau i te henua e mmao roo i taha ma ki

tuku te henua raa, tena i muri aia ku vaakai ake i te henua aia raa. ¹³ I mua aia ni horau raa, aia e kanna ake te sanahuru na tama hehekau aia raa, tena ki kou ake na tama raa na siliva taki ttahi, tena ki meake na tama raa, 'Kootou ki mmata ma e hia kootou e lavaa te hakaipiri ake i aruna te siliva hokotahi nei te saaita anau e haere raa.' ¹⁴ Emeia te saaita naa hoki na tama roo te henua aia raa ku se hihhai te tama raa, tena laatou ki kauna ria atu na tama i muri te tama raa ma ki meake na tama te henua te tama raa e haere raa ma, 'Maatou ku se hihhai te tama nei ki mee pera ma he tuku maatou.'

¹⁵ "Te tama raa e haere no tuku, tena ki vaakai mai i muri. Te tama raa e tae ake koi, tena ki kanna ake na tama hehekau aia raa ki oo ake no ttuu i mua aia ki mmata ma e hia na sileni laatou ni lavaa te too raa. ¹⁶ Te tama kaamata raa e haere ake, tena ki meake, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too sanahuru na siliva i aruna ma hea akoe ni kou mai raa.' ¹⁷ Tena te tuku raa ki meake, 'Tauareka roo, akoe he tama hehekau tauareka! Anau e me ki tuku akoe ki rorohi sanahuru na matakaina e llahi.' ¹⁸ Tena te tama hakarua raa ki haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too e rima na siliva i aruna ma hea akoe ni kou mai anau raa.' ¹⁹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake te tama raa, 'Ako e me ki rorohi e rima na matakaina e llahi.'

²⁰ "Tena teeraa tama ku haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Teenei te siliva akoe; anau e huu i roto te paamaro. ²¹ Anau e matakua akoe, e mee akoe he tama e hakamataku. Akoe e too na mee tera seai ma ni mee akoe raa, tena akoe e kkope na kai tera akoe ni se ttori.' ²² Tena te tuku raa ki meake, 'Ako e he tama hehekau

haeo! Anau e me ki too na tattara akoe naa ki hakatonutonu akoe! Akoe e iroa pera ma anau he tama hakamataku, tena anau e too na mee tera seai ma ni mee anau raa, tena ki too hoki na kai tera anau ni se ttori raa. ²³ Aiea kaa akoe se ppono te siliva nei i roto te benk raea? Tena anau e me ki too muri te siliva nei ma na siliva laatou e hakapiri ake i aruna raa.'

²⁴ "Tena te tuku raa ki meake na tama e ttuu vaa raa, 'Too te siliva naa i taha ma te tama raa, tena ku kou ake te tama e isi sanahuru na siliva raa.' ²⁵ Kito na tama raa ki meake te tuku raa ma, 'Tama hakamaatua! Tama raa e isi sanahuru na siliva!' ²⁶ Tena te tuku raa ki meake, 'Anau e meatu kootou pera ma na tama e isi tammaki na mee raa e me ki too alaa mee e hakapiri ake hoki i aruna, tena na tama se isi na mee raa niaina ma na mee raa e moisi, e meia na mee raa e me ki too ria i taha ma laatou. ²⁷ Tena kou mai na tama ni se hihhai ma anau ki tuku laatou raa i te kina nei vahao nei, tena ku taa na tama raa ki mmate i mua na karemata anau!'"

*Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matiu 21.1–11; Mak 11.1–11; Jon 12.12–19)*

²⁸ Jisas e tattara ake te tattara hurihuri raa no oti, tena Aia ki haere i mua na tama raa i Jerusalem. ²⁹ Jisas ku taapiri i Betfage laaua ma Betani i te kina te Mouna e hhomona Oliv raa, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo i mua ³⁰ ma na tattara nei, "Oo i te matakaina e tuu mai i mua raa, tena te saaita koorua e uru atu i te matakaina naa, koorua e me ki kkite te donki e nnoa tera se hai tama ni kake i aruna no tere, tena koorua ku vvete te donki naa no hakattaki mai. ³¹ Kame he tama e vahiri atu ma, 'Koorua e

vvete te donki naa ki aa,' tena koorua ku meake pera ma, "TeAriki e hihai te manu nei."

³² Tokorua raa e oo no kkite pera ma na mee laaua e kkite raa e ssau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa. ³³ Tokorua raa ku vvete te donki raa, tena te tama te manu raa ki vahiri ake tokorua raa ma, "Koorua e vvete te donki naa ki aa?"

³⁴ Kito tokorua ki meake ma, "TeAriki e hihai te manu nei." ³⁵ Tena tokorua raa ki hakattaki ake te donki raa iaa Jisas. Tena na disaipol raa ki hakapiri na kaukahu laatou raa i aruna te donki raa, tena laatou ki hakkake Jisas i aruna. ³⁶ Jisas e tere i aruna te donki raa, tena te kanohenua raa ku sosora na kaukahu lolloa laatou raa vaa aruna te mateara.

³⁷ Jisas ku taapiri i Jerusalem i te kina te mateara e haere i raro te Mouna e hhomo na Oliv raa, tena tammaki roo na disaipol Aia raa ku kaamata no hakammaha TeAtua, tena ki hakammaha ake TeAtua hakamaroa roo, e mee laatou ku kkite na mee e llahi roo.

³⁸ "TeAtua e hakatapu te Tuku tera e hamai i te inoa TeAriki raa!*

Na mahi TeAtua ia ma te Noho Laoi i te vaelani!"

³⁹ E isi na Farisi i roto te kanohenua raa e hai ake Jisas ma, "Rabai! Meake na disaipol Akoe raa ki se vaa!"

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, "Anau e meatu kootou, kame na tama nei e ttuu hemuu, tena na hatu nei hokolaatou e me ki kaamata no vaa."

Jisas e tani i te aroha Aia i Jerusalem

---

* **19:38** 19.38 TeAriki: Na tattara nei e mmahu i roto Psalm 118.26. I roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei e meia e isi koi Jihova

⁴¹ Jisas ku taapiri roo i Jerusalem, tena te saaita Aia ni kite te matakaina raa, Aia ku tani roo Tana aroha, ⁴² tena ki meake, “Kame kootou e illoa hakamaoni hea e me ki kou atu te noho laoi! Emeia kootou se lavaa te kkite te noho laoi raa. ⁴³ E isi te saaita e me ki hamai, tena na tama e haeo kootou raa e me ki oo atu no hakkutu na kerekere raa ki palluna, tena ku llepo areha kootou i na vahi hakaatoa. ⁴⁴ Na tama raa e me ki seu te matakaina e rahi kootou naa, tena ku taa kootou ki mmate; na tama raa se lavaa te tiaki he hatu ki mmau i te kina aia ni mmau raa, maitaname kootou ni se illoa te saaita TeAtua e me ki tokonaki kootou raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matiu 21.12–17; Mak 11.15–19; Jon 2.13–22)

⁴⁵ Tena Jisas ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa, ⁴⁶ kito Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara nei e mmau i roto te Launiu Tapu TeAtua raa pera ma,

‘Te Hare Tapu Anau nei he hare e me ki lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo he hare na tama kailallao.”

⁴⁷ Jisas e akoako i roto te Hare Tapu raa na aho hakaatoa. Na maatua hakananniu raa, na tama e poroporo na tuaa raa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa e hihhai ma ki taa Jisas ki mate, ⁴⁸ e meia na tama raa se hai ara e lave ki taa Tama raa, maitaname te kanohenua raa e hihhai ki hakallono na tattara Tama raa, tena na tama raa hoki se hihhai ma laatou ki se llono he tattara hokotahi.

20

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23–27; Mak 11.27–33)

¹ Teeraa he aho Jisas e akoako ake te kanohenua raa i te vahi te Rono Tauareka raa i roto te Hare Tapu, tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuaa raa, hakapaa ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake ² no meake Jisas ma, “Akoee ki mee mai maatou ma ni mahi peehee akoe e isi ki ppena na mee nei?”

³ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi. Kootou ki mee mai Anau, ⁴ na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi e oo mai koi te tama?”

⁵ Tena na tama raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma, “Taataou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ ⁶ Tena kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi koi te tama,’ tena te kanohenua nei e me ki maka taatou na hatu, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.”

⁷ Kito na tama raa ki meake ma, “Maatou se illoa ma na mahi Jon e isi raa ni mahi e oo mai i hee.”

⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.”

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te pauptaku

(Matiu 21.33–46; Mak 12.1–12)

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei: “Teeraa he tama e ttori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena aia ki kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama, tena te tama raa ki tiaki te henua aia raa no haere no noho i taha ma te henua raa saaita roroa roo. ¹⁰ Te saaita na hua na laakau raa ku lleu, tena te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no mmata na tama e lollohi te paupaku aia raa, tena ku too te tuhana aia raa. Emeia na tama e lollohi te paupaku raa e taa te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki vaakai se hai mee e kou ake. ¹¹ Tena kito te tama hakamaatua raa ki kauna teeraa tama; e meia na tama e lollohi te paupaku raa e taa te tama raa hoki, tena ki ppena hakahaeo roo i te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki haere se hai mee hoki e kou ake. ¹² Tena aia ki kauna te tama tana hakatoru raa, tena na tama lollohi te paupaku raa ki taa te tama raa no masessere haeo roo, tena ki ppehi te tama raa i aho. ¹³ Tena te tama hakamaatua te paupaku raa ki tattara ma, ‘Hea anau e me ki ppena? Anau e me ki kauna te taupeara hokotahi anau e hakasessere mahi nei. Na tama naa kame e me ki hakammaha hakamaoni taku tama nei.’ ¹⁴ Emeia, te saaita na tama e lollohi te paupaku raa ni kkite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, ‘Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Taatou ki taa te tama nei ki mate, tena taatou ku too na mee hakaatoa aia e ttino raa ma taatou!’ ¹⁵ Kito na tama raa ki lletu te taupeara raa i taha ma te paupaku raa, tena ki taa te tama raa no mate.”

Kito Jisas ki vahiri ake, “Kaa hea te tama hakamaatua te paupaku raa e me ki ppena i na tama e

lollohi raa? ¹⁶ Te tama hakamaatua raa e me ki hamai no taa na tama raa ki mmate, tena ku too te paupaku raa no kou ake alaa tama ki lollohi.”

Te kanohenua raa e llono na tattara nei, tena na tama raa ki meake ma, “Te mee naa se tonu!”

¹⁷ Kito Jisas ki kira ake na tama raa, tena ki meake, “Kaa te hakataakoto na tattara te Launiu Tapu raa e mee maea?”

‘Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa ni hakahekeheke ma e haeo raa ko te hatu roo e mmau hokoia i na hatu hakaatoa.’

¹⁸ Na tama e hhina i aruna te hatu nei raa e me ki motumotu matalliki roo, tena kame te hatu naa e tteiho i aruna he tama, te hatu naa e me ki hakappela te tama naa ki mee mo rehu.”

*Te vahiri i te suisui na takis
(Matu 22.15–22; Mak 12.13–17)*

¹⁹ Na tama poroporo na tuua ia ma na maatua hakananniu raa e hahaivi ma ki hakapiki Jisas i te kina raa, e mee laatou e illoa ma Jisas e tattara te tattara hurihuri raa i laatou; e meia laatou e mattaku hoki i te kanohenua raa. ²⁰ Tena na tama raa ku kirakira he saaita e ttana. Na tama raa e sui na tama ki oo no malliu ma laatou ni tama e ttonu, tena ku oo no vahihhiri ake Jisas ma ki taaiki Tama raa ma na vahiri, ki lavaa laatou te too Jisas no kou ake i na tama hakamattua te taumani i Rom raa. ²¹ Tena na tama haeo raa ki meake Jisas, “Rabai, maatou e illoa pera ma na tattara ia ma na akoako Akoe raa e ttonu. Maatou e illoa pera ma Akoe se maanatu ma he kakkae peehee te tama e isi, e meia Akoe e akoako ake te hakamaoni TeAtua raa i na tama hakaatoa. ²² Akoe ki mee mai maatou ma e sara ma na tuua

taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma seai?”

²³ Emeia Jisas e iroa ma na tama raa e malliu, tena Aia ki meake na tama raa, ²⁴ “Huri mai he sileni. Teenei he pohouru, ia he inoa aai e mmau te sileni nei raa?”

Kito na tama raa ki meake, “He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom.”

²⁵ Tena kito Jisas ki meake, “Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea aia e ttino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua e ttino.”

²⁶ Tena na tama raa ku se hai mee roo e lavaa ma ki taaiki Jisas i mua te kanohenua raa hakaatoa, kito na tama raa ki nnoho hemuu, e meia laatou e mamahharo roo i na tattara Tama raa.

Te vahiri i te ora muri
(*Matiu 22.23–33; Mak 12.18–27*)

²⁷ Na Sadyusi raa ko na tama e mee ma na tama e mmate se lavaa te ora muri, tena na tama raa ki oo ake no meake Jisas ma, ²⁸ “Rabai, Moses e taataa mai na tuua nei i taatou ma: ‘Kame he tanata e mate se hai tamalliki i te avana aia raa, tena te taina aia raa e me ki avana te tautukaha hine raa ki lavaa laaua te hura tama, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki te tanata ku mate raa.’ ²⁹ Tena teeraa he tokohitu na haanau; te taina matua raa e avana no mate se hai tamalliki. ³⁰ Tena te tama pare ake raa ku avana te hine raa no mate hoki se hai tamalliki, ³¹ tena te tama hakatoru raa ku avana hoki te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. ³² Tena ki oti roo te hine raa ku mate. ³³ Ia tena, i te aho na tama e mmate raa e me ki ora muri i taha ma te mate raa, koai te tama na tama nei e me ki

avana te hine raa? E mee te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa.”

³⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na taanata ia ma na hhine te maarama nei raa e avvana, ³⁵ e meia na taanata ia ma na hhine tera e me ki ora muri i taha ma te mate no nnoho i te maarama i muri raa se lavaa te avvana. ³⁶ Na tama raa e me ki mee pera ma ni ensel, tena na tama raa hoki se lavaa te mmate. Na tama raa ni tamalliki TeAtua, e mee laatou ni ora muri i taha ma te mate. ³⁷ Ia tena Moses ni hakamatahua mai pera ma na tama e mmate raa e me ki mahhike muri no ora. I na tattara i te vahi te pupuu e ura raa, Moses e tattara pera ma TeAriki ko ‘TeAtua tera Abraham, TeAtua tera Aisak, tena TeAtua tera Jekop.’ ³⁸ Aia he atua na tama e ora, sei ma he atua na tama e mmate, maitaname na tama hakaatoa e ora koi i Aia.”

³⁹ Kito na tama e poroporo na tuaa raa ki meake, “Rabai, na tattara Akoe naa e ttonu!” ⁴⁰ Tena na tama raa ku mattaku te vahiri ake alaa vahiri hoki.

*Te vahiri te Mesaia
(Matiu 22.41–46; Mak 12.35–37)*

⁴¹ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Aiea na tama raa e tattara ma te Mesaia raa he Mokopuna Devit raea? ⁴² E mee Devit hokoia ni tattara mai i roto te launiu na Rue raa pera ma,

‘TeAtua e meake TeAriki anau raa ma,
Noho i te vahi laaua Anau nei,

⁴³ ki tae roo te saaita Anau e tuku na tama e kiri
lloto Akoe raa i raro na vae Akoe raa pera
ma he tuai.’

44 Devit e kanna te Mesaia raa ma, ‘TeAriki’; kaa te Mesaia raa e lavaa te mee pera ma he Mokopuna Devit peehee?”

Lollohi hakamattonu i na tama e poroporo na tuua

(Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40)

45 Te kanohenua raa e nnoho no hakallono Jisas e tattara raa, tena Aia ki meake na disaipol aia raa ma, 46 “Lollohi hakamattonu i na tama poroporo na tuua raa. Na tama raa e hihhai ki uru na kaukahu lolloa, tena e hihhai hoki ma na tama ki hakammaha laatou i na kina na maket, tena na tama raa e hihhai hoki ki nnoho i na kina na tama hakamattua e nohonnoho raa, tena e hihhai hoki ki nnoho i na kina taualleka i te kina na kai e llahi raa. 47 Na tama raa e hihhai ki hai lavvaka no kailallao na hare na tautukaha hhine raa, tena ki hakatannata ma laatou e too na lotu e lolloa! Emeia na hakalono llihu laatou e me ki too raa e me ki haeo roo.”

21

Te hoki te tautukaha hine e hakaalloha
(Mak 12.41–44)

1 Jisas e kkira hakataka no kite na tama hai sileni raa e ponopono na hoki laatou raa i roto te papa na sileni i te Hare Tapu raa, 2 tena Aia e kite te tautukaha hine hakaalloha e ppono e rua na peni i roto te papa raa hoki. 3 Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou pera ma te hoki te tautukaha hine nei ni ppono raa e raka roo i aruna ma na hoki na tama hakaatoa. 4 Maitaname na tama e ppono tammaki na sileni raa e isi hoki na sileni e ttoe; e meia te hine nei

he tama hakaalloha, tena aia e hoki ake na peeni hakaoti aia e isi raa hakaatoa, tena aia ku se hai sileni hoki e ttoe ki tokonaki aia.”

Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e me ki maseu

(Matiu 24.1–2; Mak 13.1–2)

⁵ E isi na disaipol Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e tiputipu laoi roo ma na hatu e mmau i te hare raa ia ma na hoki na tama raa e hoki ake TeAtua raa. Tena Jisas ki meake, ⁶ “E isi te saaita e me ki tae mai tera na mee taualleka hakaatoa kootou e kkite e mmau i te Hare Tapu nei raa e me ki maoha i raro.”

Na hakaalono llihu e me ki ttae mai

(Matiu 24.3–14; Mak 13.3–13)

⁷ Kito na tama raa ki vahiri ake, “Rabai, na mee nei e me ki kapihi mai vahao hee? Kaa hea e me ki huri mai ki illoa maatou te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa?”

⁸ Tena Jisas ki meake, “Lollohi hakamattonu, tena kootou ki se hakapanimu. Tammaki na tama e me ki malliu ma laatou e tattara te vahi Anau, tena na tama naa e me ki oo atu no meatu ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ ia ma, ‘Te hakaoti raa ku mee ki tae mai i te maarama nei!’ Emeia kootou ki se tauttari na tama naa. ⁹ Kootou ki se mattaku te saaita kootou e llono na taua na henua e llahi ia ma na taua i roto koi na henua raa; na mee nei e me ki kapihi atu i mua, e meia na mee nei se huri atu pera ma te hakaoti te maarama nei raa ku taapiri.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, tena na nohorana e me ki ppuhu hokolaatou hoki. ¹¹ Tammaki na

henua e me ki ttiri na ruru henua hai mmahi, te one ia ma na maahana haeo e me ki ttiri na kina hakaatoa, tena e me ki isi na mee hakamattaku kootou ni se kkite i mua raa e me ki oo mai peeraa i te vaelani, ¹² e meia i mua na mee nei e kapihi atu, kootou e me ki hakapiki ria, tena na tama raa e me ki kou atu na hakalono lihu i kootou; na tama raa e me ki too kootou no kkave i te hare lotu raa ki hakatonutonu ria, tena ku too kootou no ppono i te hare karapusi; kootou e me ki ttuu i mua na tuku ia ma na tama hakamattua raa e mee kootou e tauttari Anau. ¹³ Teenaa te saaita tauareka kootou te tattara ake te Rono Tauareka raa. ¹⁴ Kootou ki mmoe koi te maanatu hokotahi, ia ki se mamannatu tammaki hea kootou e me ki tattarama ki tokonaki kootou raa, ¹⁵ maitaname Anau e me ki kou atu kootou na tattara ia ma te atamai tera na tama e haeo kootou raa e me ki se lavaa te mee ma kootou e ssara. ¹⁶ Na maatua kootou raa, na taina kootou raa, na hareakina kootou raa, na soa kootou raa e me ki too kootou no kkave i na tama e kiri lloto kootou raa, tena na tama raa e me ki taa alaa tama kootou no mmate. ¹⁷ Na tama hakaatoa e me ki kiri lloto kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹⁸ Emeia se lavaa roo he rouru i aruna na pohouru kootou raa e me ki hopo. ¹⁹ Tuu mmau, tena kootou e me ki too te ora hakamaoni.

*Te saaita na hakalono lihu
(Matiu 24.15–21; Mak 13.14–19)*

²⁰ “Kootou e me ki illoa pera ma Jerusalem ku mee ki seua ria, te saaita kootou e kkite na tama na taua raa ku alleha Jerusalem. ²¹ Tena na tama i Judia raa e me ki huro peeraa i na mouna raa, tena na tama e nnoho i roto te matakaina

e rahi raa e me ki huro i taha, tena na tama e nnoho i mmao ma te matakaina raa e me ki se lavaa te oo i roto te matakaina raa. ²² E mee teenaa ko ‘Na aho na hakalono llihu TeAtua raa’, ki mee na tattara hakaatoa te Launiu Tapu raa ki hakamaoni. ²³ Te aho naa, na hhine hai ttama ia ma na hhine e mee na tamalliki pammee raa e me ki hakalono llihu haeo roo. Na mee sakkino roo e me ki ttae ake te henua naa, tena TeAtua e me ki kou ake na hakalono llihu Aia raa i na tama te henua naa. ²⁴ E isi na tama e me ki taaiaria no mmate ma na paraamo, tena alaa tama e me ki too ria no kkave i alaa henua pera ma ni tama karapusi, tena na tama e nnoho pouri raa e me ki hakananniu i roto Jerusalem ki ttae te saaita TeAtua e tuku ake laatou raa e oti.

*Te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai
(Matiu 24.29–31; Mak 13.24–27)*

²⁵ “E isi na mee kootou ni se kkite i mua raa e me ki kapihi ake i te laa, te maremo ia ma na hetuu. Na henua hakaatoa i roto te maarama nei raa e me ki mamannatu tammaki, ia e me ki mattaku te mmuu te peau ia ma te ttahe te moana. ²⁶ Te mattaku na tama raa e me ki mee na karemata laatou raa no pouri te saaita laatou ni nnoho no ttari hea e me ki kapihi mai i roto te maarama nei raa, tena na mee i te vaelani raa e me ki se lavaa te oo tonu i na ara laatou e hahaere raa. ²⁷ Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai i roto te pukureurehu ma na mahi hai mmahi ia ma te maahina. ²⁸ Te saaita na mee nei e me ki ttae atu raa, kootou e me ki ttuu no kkira i aruna, e mee TeAtua ku taapiri ki hamai no tokonaki kootou ki ora.”

*Te tattara hurihuri te laakau fik
(Matiu 24.32–35; Mak 13.28–31)*

²⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, “Kootou ki mannatu te laakau fik raa ia ma alaa laakau hoki. ³⁰ Te saaita kootou e kkite na laumea na laakau raa ku hura ake, kootou ku illoa koi pera ma te saaita na reurehu raa ku taapiri. ³¹ E ssau hoki, te saaita kootou e kite na mee nei e kapihi atu raa, tena kootou e me ki illoa pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu.

³² “Mannatu pera ma na mee nei e me ki kapihi mai i mua na tama e nnoho vahao nei raa e mmate hakaatoa. ³³ Te vaelani ia ma te maarama nei e me ki oo no oti, e meia na tattara Anau raa se lavaa te oo no oti.

Tanattana tahi i te hamai TeAriki

³⁴ “Kootou ki hakamattonu ki se lavaa kootou te kapitia hai mahi i na kai e llahi ia ma te unu tahi, tena ki se mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, ka oti te aho naa ku hakateki no tae atu no ttaohi kootou ³⁵ pera ma he taaiki. Te aho Anau e me ki vaakai mai raa e me ki ttae na tama hakaatoa i roto te maarama nei. ³⁶ Kootou ki hakamattonu, tena ku lotu tahi ki lavaa kootou te isi na mahi te uru atu ma na hakalono llihu tera e me ki ttae atu raa, ia ki lavaa hoki kootou te ttuu i mua te Tamariki te Tama nei.”

³⁷ Jisas e akoako na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena te hiahi Aia ku haere no noho te poo naa i aruna te Mouna e hhomo na Oliv raa. ³⁸ Te tahata roo na aho hakaatoa na tama raa e oo ake i te Hare Tapu raa no hakallono Jisas e tattara.

22

Na tama hakamattua raa ku sесе te ara ma ki taa Jisas ki mate

(Matiu 26.1–5; Mak 14.1–2; Jon 11.45–53)

¹ Te saaita te Kai te Haraoa Mannihi tera laatou e kanna hoki ma te Pasova raa ku taapiri. ² Na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poro-poro na tuaa raa e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki sесе he ara ma ki taa hemuu Jisas ki mate.

Judas e hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa

(Matiu 26.14–16; Mak 14.10–11)

³ Tena Satan ku tau i roto Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol Jisas raa. ⁴ Kito Judas ki haere no tattara ake na maatua hakananniu raa laatou ma na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ki illoa na tama raa te ara aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa. ⁵ Na tama raa ku hihhia roo, tena ki meake ma laatou e me ki sui Judas na sileni. ⁶ Judas e hihai te hakataakoto na tama raa, tena aia ku kaamata no matamata hemuu he saaita e tauareka tera aia e me ki kou ake Jisas i na tama hakamattua raa ki se illoa te kanohenua raa.

Jisas ku tanattana ki kai te Kai te Pasova

(Matiu 26.17–25; Mak 14.12–21; Jon 13.21–30)

⁷ Te saaita ki taa na punua sipsip raa e teiho mai i te aho te Kai te Haraoa Mannihi raa. ⁸ Jisas e kauna Pita laaua ma Jon ma na tattara nei, “Oo no tanattana mai te Kai te Pasova raa ki kkai taatou.”

⁹ Tena tokorua raa ki vahiri ake ma, “Ako e hihai ma maaua ki oo no tanattana te kai raa i hee?”

¹⁰ Kito Jisas ki meake, “He tanata e amo te lloo vaitea e me ki ttiri koorua te saaita koorua e uru atu i roto te matakaina naa, tena koorua ku tauttari te tanata naa i roto te hare aia e haere no uru raa, ¹¹ tena koorua ku meake te tama hakamaatua te hare naa pera ma, “Te Rabai raa e mee mai maaua ki meatu akoe ma teehee te rum Aia e me ki kai te Kai te Pasova raa ma na disaipol Aia naa?” ¹² Te tama naa e me ki huri atu te rum e rahi i aruna, tena koorua ku tanattana mai na mee hakaatoa ki kkai taatou i te kina naa.”

¹³ Tena tokorua raa ki oo no kkite pera ma na mee raa e ssau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa, tena laaua ki tanattana na kai te Pasova raa.

Te Kai TeAriki

(Matiu 26.26–30; Mak 14.22–26; 1 Korin 11.23–25)

¹⁴ Te saaita ki kkai te kai raa ku ttae, tena Jisas ma na aposol Aia raa ku nnoho ma ki kkai. ¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e hihai roo ma ki kai te kai te Pasova nei ma kootou i mua Anau e hakalono llihu. ¹⁶ Ia tena Anau e meatu kootou pera ma Anau se lavaa hoki te kai te kai nei ki ttae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

¹⁷ Jisas e too te kapu raa no lotu ake TeAtua, tena ki meake, “Too te kapu nei no unu, tena ku hakataka atu ki unu kootou hakaatoa. ¹⁸ Anau e meatu kootou pera ma Anau se lavaa hoki te unu te wain nei ki tae roo te saaita te mee nei e huri

mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

¹⁹ Tena Jisas ki too te muri haraoa raa no lotu ake TeAtua, tena ki ttohi te haraoa raa no kou ake na tama raa, tena Aia ki meake, “Teenei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu kootou. Ppena te mee nei ki mannatu kootou Anau.”

²⁰ Tena te saaita te kai raa ku oti Aia ku too hoki te kapu raa, tena ki meake, “Teenei ko te kapu te tattara e ivi TeAtua e mmoe i roto te toto Anau tera e me ki nnini atu ki tokonaki kootou raa.”

²¹ “Emeia kkira mai! Te tama e me ki hakari ake Anau i na tama haeo raa e noho i te tebol nei ma Anau! ²² Te Tamariki te Tama nei e me ki mate ki tautari hea TeAtua ni hakamoe raa, e meia te tama tera e me ki hakari ake Anau i na tama haeo raa e me ki hakalono llihu haeo roo.”

²³ Tena na disaipol raa ku vahihhiri hokolaatou ma koai roo te tama laatou e me ki hakari ake Jisas i na tama haeo raa.

*Te tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu
(Matiu 18.1; Mak 9.34; Luk 9.46)*

²⁴ Tena na disaipol raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu. ²⁵ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tuku na tama e nnoho pouri raa e isi na mahi i aruna na kanohenua laatou raa, tena na tama hakananniu raa ku ttapa ria pera ma, ‘Na Soa te Kanohenua.’ ²⁶ Tena kootou ki se mee peeraa, e meia te tama hakanaaniu kootou raa e me ki mee pera ma he tama mouraro, tena te tama hakamaatua raa e me ki mee pera ma he tama hehekau. ²⁷ Koai te tama e hakanaaniu, te tama e noho ma ki kai raa ma te tama e kou ake na kai raa? Hakamaoni te tama e noho i raro raa

e hakanaaniu. Emeia Anau e nnoho ma kootou pera ma he tama hehekau.

²⁸ “Kootou e nnoho roo ma Anau te saaita Anau ni hahaaite ria raa; ²⁹ tena Anau e me ki kou atu kootou na mahi ki mee pera ma ni tuku, e ssau pera ma te Tamana Anau raa ni kou mai na mahi Anau ki hakamaatua raa. ³⁰ Kootou e me ki kkai, ia e me ki unu ma Anau i roto te Hakamaatua ana Anau raa, tena kootou e me ki nnoho i aruna na nohorana no hakamattua na kaha sanahauru ma rua Israel raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.31–35; Mak 14.27–31; Jon 13.36–38)

³¹ “Saimon, Saimon! Hakarono! Satan ku oti te too te tattara TeAtua ki hahaaite kootou hakaatoa, ki vvae na tama taualleka raa i taha ma na tama haeo pera ma te tama e ttori na kai raa e vvae na hua na wit raa i taha ma na penu. ³² Emeia Anau e lotu ma akoe Saimon, ki hai mahi te hakatina akoe raa ki se lavaa akoe te tteiho. Te saaita akoe e vaakai muri mai Anau raa, akoe ku tokonaki hoki na taina akoe raa ki hai mmahi na hakattina laatou.”

³³ Kito Pita ki meake, “TeAriki, anau e tanatana ki haere no karapusi, ia ki mate ma Akoe!”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Pita, Anau e meatu akoe, i mua te manu tane raa e tani te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

Na mee e hainattaa e me ki kapihimai i muri

³⁵ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Te saaita Anau ni kauna kootou ki oo no takutaku se hai sileni ni too, ia se hai muri kopu

ni too raa, tena se hai taka e uru raa, kootou e isi na mee kootou e hihhai tera kootou se isi?"

Kito na tama raa ki meake, "Seai!"

³⁶ Tena Jisas ki meake, "Emeia te saaita nei, te tama e isi te muri kopu na sileni raa ku too, tena te tama se isi te paraamoā raa ku kou ake te kaukahu matoru aia raa ki sui teeraa tama, tena aia ku too na sileni raa no sui he paraamoā ma aia. ³⁷ Anau e meatu maitaname te kina e mmau i roto te Launiu Tapu e tattara ma, 'Te Tama raa e hukui ma na tama kailallao raa,' ku hakamaoni i Anau te aho nei, e mee hea na tama ni tattaa i te vahi Anau raa e me ki hakamaoni."

³⁸ Kito na disaipol raa ki meake, "TeAriki! Kira mai! E isi e rua na paraamoā."

Tena Jisas ki meake, "Ku tau peenaa na tattara naa!"

Jisas e lotu i roto Getsemani

(Matiu 26.36–46; Mak 14.32–42)

³⁹ Jisas ku tiaki te matakaina raa, tena ki haere ma na disaipol Aia raa i te Mouna e hhomō na Oliv raa pera ma Aia ni hahaere i mua raa. ⁴⁰ Jisas ku tae i te kina raa, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa ma, "Kootou ki lotu ki se lavaa kootou te tteiho i na hahaaite."

⁴¹ Jisas e haere no mmao hakamarie i taha ma na tama raa, tena Aia ki tuturi i raro no lotu.

⁴² Aia e lotu ma, "Tamana, kame Akoe e hihai, Akoe ku too te kapu te hakalono lihu nei i taha ma Anau. Teenei seai ma he hihai Anau, e meia teenei he hihai Akoe e hihai ma Anau ki ppena."

⁴³ Tena te ensel i te vaelani raa ku tuu ake no tokonaki Tama raa. ⁴⁴ Jisas ku tipuaina haeo roo, tena Aia ki lotu roo ma na mahi Aia, tena na

kahota Aia raa ku nnini i aruna te kerekere raa pera ma ni toto e kkoo.

⁴⁵ Te saaita Jisas ni lotu no oti, Aia ku mahike i aruna no vaakai atu no kite na disaipol raa ku mmoe se llono roo, e mee na alloha laatou raa e mee roo laatou no matanaennae. ⁴⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e mmoe naea? Mahike i aruna no lotu ki se lavaa kootou te ttiri na hahaaite.”

Jisas ku hakapiki ria

(Matiu 26.47–56; Mak 14.43–50; Jon 18.3–11)

⁴⁷ Jisas koi tattara koi te saaita te kanohenua raa ni ttae ake, tena Judas he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku hakattaki ake na tama raa. Judas e haere ake iaa Jisas raa ma ki mohoni Tama raa. ⁴⁸ Tena Jisas ki meake, “Judas, te mohoni akoe naa e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei i te kanohenua raa?”

⁴⁹ Na disaipol ni nnoho ma Jisas raa ku kkite hea e me ki kapihi ake raa, tena na tama raa ku vahiri ake Jisas ma, “TeAriki! Eaa, maatou e me ki ppuhu ma na paraamo a maatou nei?” ⁵⁰ Tena he tama na tama raa ku ttuu te katarina te vahi laaua te tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo.

⁵¹ Tena Jisas ki meake, “Ku tau peenaa.” Tena Aia ki taohi te katarina te tama raa no hakam-mau ake no tauareka.

⁵² Kito Jisas ki meake na maatua hakananniu raa, tena na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ia ma na tama hakamattua tera ni oo ake ma ki ttaohi Aia raa ma, “Eaa, kootou e oo mai roo ma na paraamo ia ma na hika ki taohi Anau pera ma Anau he tama tahao haeo? ⁵³ Anau e nnoho ma

kootou na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena kootou se mee ma ki taohi Anau. Emeia teenei te saaita kootou ki hehekau, te saaita na mahi te pouri raa ku hakamaatua i roto kootou.”

Pita ku kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.57–58; 26.69–75; Mak 14.53–54; 14.66–72; Jon 18.12–18; 18.25–27)

⁵⁴ Na tama raa ku hakapiki Jisas, tena ki too Tama raa no kkave i te hare te pohouru hakanaani na maatua raa, tena Pita ki haere tautari atu hakammao. ⁵⁵ E isi te ahi e ura i roto te kina te hare raa, tena Pita ki haere atu no nnoho ma na tama e nnoho i te kina te ahi raa. ⁵⁶ Te saaita te taukupu hehekau raa ni kite Pita e noho i te kina te ahi raa, te taukupu raa ku kkira hakamattonu ake roo iaa Pita, tena ki meake, “Te tama nei hoki e hahaere ma Jisas.”

⁵⁷ Emeia Pita e kore, tena ki meake te hine raa ma, “Anau se iroa te Tama naa.”

⁵⁸ Tena se roroa hoki e isi te tanata ku kkira ake no maatino Pita, tena ki meake, “Ako e hoki e hai i roto na tama raa!”

Emeia Pita e kore, tena ki meake te tanata raa ma, “Seai, anau se hai na tama naa.”

⁵⁹ Saaita raa ku roroa ake hakamaarie, tena teeraa tama hoki ku hamakkau ake pera ma, “Te tama nei e hahaere hakamaoni ma Jisas, maitaname aia he tama i Galili.”

⁶⁰ Tena Pita ki meake te tanata raa, “Anau se iroa hea akoe e tattara naa.”

Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani. ⁶¹ Tena Jisas ki hakatike no kkira tonu ake roo iaa Pita, tena Pita ku maanatu na tattara TeAriki raa ni tattara ake aia raa ma, “I mua te manu tane raa e tani te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao

pera ma akoe se iroa Anau.” ⁶² Pita ku aroha roo, tena aia ki haere i aho no tanitani roo.

*Na soldia raa ku tataussua Jisas
(Matiu 26.67–68; Mak 14.65)*

⁶³ Na tama e lollohi Jisas raa ku tataussua Jisas, tena ki riki Tama raa. ⁶⁴ Na tama raa e nnoa na karemata Jisas raa, tena ki meake Tama raa ma, “Tini ma koai te tama ni lliki Akoe raa?” ⁶⁵ Kito na tama raa ki hai ake tammaki roo na tattara haeo iaa Jisas.

*Jisas i mua na tama hakananniu
(Matiu 26.59–66; Mak 14.55–64; Jon 18.19–24)*

⁶⁶ Te mee raa ku maarama, tena na tama haka-mattua raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa ku kkutu hakaatoa, tena na tama raa ki kou ake Jisas no hakatuu i mua te kuturana raa. ⁶⁷ Kito na tama raa ki meake, “Mee mai, Akoe ko te Mesaia?”

Kito Jisas ki meake, “Kame Anau e meatu, kootou e me ki se lavaa te hakattina Anau, ⁶⁸ tena kame Anau e vahiri atu, kootou e me ki se lavaa te mee mai hoki. ⁶⁹ Emeia te saaita nei te Tamariki te Tama nei e me ki noho i te vahi laaua TeAtua Hai mahi raa.”

⁷⁰ Tena na tama raa hakaatoa ki meake, “Kaa Akoe ko te Tamariki TeAtua?”

Kito Jisas ki meake, “Teena koi kootou e illoa naa.”

⁷¹ Tena na tama raa ki meake, “Taatou se hihhai ki too ni tattara alaa tama hoki! Taatou hokotaatou e llono na tattara te Tama nei!”

23

Jisas i mua Pailat

(*Matiu 27.1–2; 27.11–14; Mak 15.1–5; Jon 18.28–38*)

¹ Tena na tama te kuturana raa hakaatoa ku mahike i aruna no too Jisas no kkave iaa Pailat raa, ² tena na tama raa ku kaamata no hatuhatu na malliu laatou iaa Jisas ma, “Te Tama nei e hahaiivi ma ki mee na tama raa ki hakataukaa ma te taumani, tena ki mee na tama raa ki se lavaa te sui ake na takis laatou raa i te tuku i Rom raa, tena Aia e mee mai Hokoia ma Aia ko te Mesaia ia ma he tuku.”

³ Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, “Akoie ko te tuku na Jiu?”

Tena Jisas ki meake, “Teena koi akoe ku mee mai naa.”

⁴ Kito Pailat ki meake na maatua hakananniu raa laatou ma te kanohenua raa ma, “Anau se hai mee e lave ki meatu ma te tama nei e sara.”

⁵ Emeia na tama raa e vanake ake koi ma, “Te Tama nei e haere vaa roto Judia raa hakaatoa ma ki hakatike na hakataakoto na tama raa ma na akoako Aia raa. Aia e kaamata mai i Galili, ia tena vahao nei Aia ku tae mai i te kina nei.”

Jisas i mua Herot

⁶ Pailat e rono na tattara na tama raa, tena aia ki vahiri ake ma, “Teenei he tama i Galili?” ⁷ Te saaita Pailat ni iroa pera ma Jisas he tama i te henua Herot e rorohi raa, tena aia ki kauna Jisas ki haere iaa Herot raa, e mee Herot e noho te saaita naa hoki i Jerusalem. ⁸ Herot ku hihia roo te saaita aia ni kite Jisas, e mee aia ni rono tammaki na mee i te vahi Jisas, tena aia hoki

ko na hahaiivi roo ma ki kite Jisas. Aia e hihai ma ki kite Jisas e ppena he mirakol. ⁹ Tena Herot ku vahihhiri ake Jisas tammaki na mee, e meia Jisas e noho hemuu koi, se hai tattara roo e meake. ¹⁰ Tena na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuaa raa ku oo ake no ttuu i mua no hatu na malliu laatou iaa Jisas. ¹¹ Herot ma na soldia aia raa ku tataussua Jisas, tena ki tattara haeo roo i Tama raa, tena laatou ki hakauru ake na hekau taualleka roo iaa Jisas, tena ki kauna Tama raa ki vaakai iaa Pailat raa. ¹² Tena te aho naa koi Pailat laaua ma Herot ku ssoa; i mua raa laaua e haeo roo hokolaaua.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate

(Matiu 27.15–26; Mak 15.6–15; Jon 18.39—19.16)

¹³ Pailat ku kanna ake na maatua hakananniu raa, na tama hakamattua raa ia ma te kanohenua raa ki hakkutu ake hakaatoa, ¹⁴ tena aia ki meake na tama raa, “Kootou e kou mai te Tama nei i anau, tena ki mee ma te Tama nei e hakattaki sara na tama. Tena anau e lahulahu te Tama nei i mua na karemata kootou hakaatoa, tena anau e kite pera ma te Tama nei se isi te mee e sara ma na tattara haeo kootou ni tattara mai raa. ¹⁵ Herot hoki se hai tattara e kou mai ma te Tama nei e sara, e mee aia e kauna ria mai te Tama nei ki vaakai mai taatou. Te Tama nei se isi te mee e sara ki lavaa taatou te taa Aia ki mate. ¹⁶ Tena anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.” ¹⁷ [Te saaita na Kai na Pasova hakaatoa, Pailat e me ki hakattana he tama karapusi.]

¹⁸ Tena te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma, “Taa Tama naa ki mate! Hakattana

Barabas ma maatou!” ¹⁹ (Barabas e ponotia i roto te hare karapusi e mee aia e usuusu te kanohenua raa ki se hakallono te taumani, tena aia e taa hoki te tama no mate.)

²⁰ Pailat e hihai koi ma ki hakattana Jisas, tena aia ki tattara hakaraoi ake hoki te kanohenua raa.

²¹ Emeia na tama raa e vaa ake koi ma, “Tii Tama naa i aruna te kros! Tii Tama naa i aruna te kros!”

²² Tena Pailat ku tattara ake na tama raa te hakatautoru na vahao ma, “Kaa he sara peehee te Tama nei e ppena? Anau se hai mee e lave ki mee ma te Tama nei e sara ki lavaa te Tama nei te taia ria ki mate. Anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.”

²³ Emeia na tama raa e vaa ake hakamaroa roo pera ma Jisas e tau te ttii ria i aruna te kros, tena i te hakaoti roo na tama raa ku too hea laatou ni ttani ake raa. ²⁴ Tena Pailat ku tuku ake hea te kanohenua raa e kainno ake aia raa. ²⁵ Pailat e hakattana Barabas, te tama te kanohenua raa e hirihiri raa; teenaa ko te tama tera ni ponotia i roto i te hare karapusi e mee aia e usuusu na tama ki se hakallono te taumani raa, tena ki taa hoki te tama no mate raa, tena Pailat ki kou ake Jisas i na rima te kanohenua raa ki ppena hea laatou e mannatu ki ppena raa.

Jisas ku ttii ria i aruna te Kros.

(Matiu 27.32–44; Mak 15.21–32; Jon 19.17–27)

²⁶ Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas i taha, tena na tama raa ki oo no ttiri te tama te matakaina Sairini, te inoa aia raa ko Saimon, tena Saimon e hamai peeraa i na henua i na vahi raa, tena aia e haere ki haere ake i te matakaina raa. Kito na tama raa ki ttaohi Saimon no hakaipiri ake te kros raa i aruna te tama raa, tena

ki meake te tama raa ki amo atu te kros raa vaa muri Jisas.

²⁷ He kanohenua e rahi roo e tauttari Jisas, tena i roto te kanohenua raa e isi na hhine e haere tanittani, tena ki taa na tinotama laatou hokolaatou i te alloha laatou iaa Jisas. ²⁸ Jisas e huri ake no meake na hhine raa ma, “Na hhine i Jerusalem! Auu se ttani ma kootou e alloha Anau, e meia ttani ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa. ²⁹ Maitaname e isi na aho koi oo mai, tena na tama e me ki tattara ma, ‘Na hhine ni se hai tamalliki ia ma na hhine se hai tamalliki ni hannau raa ia ma na hhine se hai tamalliki ni anaana raa e me ki hakatapu ria!’ ³⁰ Teenaa ko te saaita na tama raa e me ki meake na mouna palluna raa ma, ‘Hina mai i aruna maatou!’ tena ku meake na tutu raa ma, ‘Hakammuni maatou!’ ³¹ Kame na tama e lavaa te kou mai na hakalono lihu peenei Anau te Tama e ssau pera ma he laakau e homo mata ora nei raa, tena kaa hea e me ki kapihi atu kootou na tama e ssau pera ma ni laakau ku mmate raa?”

³² Na tama raa e hakattaki ake Jisas ma tokorua hoki na taanata kailallao ma ki taa ki mmate. ³³ Te saaita na tama raa ni ttae i te kina e hui ma, “Te ivi te Pohouru raa”, na tama raa ku ttii Jisas ma te tokorua na taanata raa. Na tama raa e ttii teeraa tama i te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Jisas raa. ³⁴ Tena Jisas ki meake, “Tamana, ssirihia hea na tama nei e ssara. Na tama nei se illoa hea laatou e ppena raa.”

Na soldia raa e ttahao huhu na hatu ma koai te tama e me ki too na kaukahu Jisas raa. ³⁵ Te kanohenua raa e ttuu i te kina raa no mmata na mee nei, te saaita na tama hakamattua na Jiu

raa ni tataussua ake Jisas ma, “Te Tama nei e tokonaki alaa tama; tiaki ki mmata ma Aia e lavaa te tokonaki Aia Hokoia kame Aia ko te Mesaia TeAtua e hirihiri raa!”

³⁶ Na soldia raa hoki ku tataussua ake Jisas. Na tama raa e oo ake no kou ake te wain e mmara raa iaa Jisas, ³⁷ tena ki meake, “Tokonaki Akoe Hokkoe kame Akoe ko te Tuku na Jiu.”

³⁸ Na tama raa e tattaa na tattara nei i aruna te kros ma, “TEENEI ko TE TUKU NA JIU.”

³⁹ He tama te tokorua na tama kailallao e mmou i aruna na kros raa e hai ake hakahaero roo iaa Jisas ma, “Ako seai ma ko te Mesaia? Tokonaki Akoe Hokkoe, tena ku tokonaki hoki maaua.”

⁴⁰ Tena teeraa tama ki meake, “Ako se mataka TeAtua? Te hakalono lihu akoe e too naa e ssau pera ma te hakalono lihu Aia raa hoki. ⁴¹ Taaua e tonu te too na hakalono lihu nei, e mee taaua e ppena na mee e ssara, e meia te Tama nei se isi te mee e sara e ppena.” ⁴² Tena aia ki meake Jisas ma, “Jisas, maanatu mai anau te saaita Akoe e Tuku raa.”

⁴³ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Anau e meatu te hakamaoni. Te aho nei koi, akoe e me ki noho ma Anau i Paradais.”

Jisas ku mate

(Matiu 27.45–56; Mak 15.33–41; Jon 19.28–30)

⁴⁴ ⁴⁵ Te mee raa kame ku tae te laa latea te saaita te laa raa ku pouri, tena te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere no tae te toru te hiahi, tena te paamaro e tootoo i roto te Hare Tapu raa ku mahaa rua. ⁴⁶ Tena Jisas ku kanna hakamaroa ma, “Tamana! Anau e kou atu

TeAnana Anau nei ki moe na rima Akoe.” Aia e tattara peenei, tena ki mate.

⁴⁷ Te tama hakamaatua na soldia raa e kite te mate Jisas raa, tena aia ki hakammaha ma, “Hakamaoni roo, teenei he Tama tauareka.”

⁴⁸ Te saaita te kanohenua ni hakkutu ake i te kina raa ma ki mmata Jisas e ttii ria raa ni kkitte na mee roo hakaatoa raa, na tama raa ku vakkai i na hare laatou raa, tena ku alloha roo no tukituki na hatahata laatou. ⁴⁹ Na tama e illoa roo Jisas raa hakapaa ma na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa e ttuu hakammao no matamata.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Matiu 27.57–61; Mak 15.42–47; Jon 19.38–42)

⁵⁰ ⁵¹ Teeraa he tama e hui ma ko Josep he tama i te matakaina Arimatea i roto Judia raa. Te tama raa he tama tauareka, ia he tama na tama e hakammaha, tena aia e noho no hakattari ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ki hamai. Niaina ma aia he tama i roto te kuturana na tama hakatonutonu na Jiu raa, e meia aia se hakatina roo na hakataakoto na tama raa ia ma na mee na tama raa e ppena raa.

⁵² Josep e haere no mmata Pailat, tena ki kainno ake ma aia e me ki too te tinotama Jisas raa. ⁵³ Tena Josep ki turi iho te tinotama Jisas raa i raro no mmini te tinotama raa ma na paamaro, tena ki kkave no ppono i roto te rua na tama ni keru i te kina na hatu matakau raa, tena te rua naa hoki ni se hai tama e mate ni moe i mua. ⁵⁴ Teenaa ko te aho rima, tena te Sabat raa hoki ku mee ki ttae.

⁵⁵ Na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa ku oo laatou ma Josep no kkite te rua raa,

tena ki kkite hoki ma Josep e hakamoe peehee te tinotama Jisas raa. ⁵⁶ Tena na hhine raa ki vakkai i hare no tanattana na karena ia ma na lloo mannoni ki amuhi te tinotama Jisas.

Na tama raa e hamalollo i te aho te Sabat raa, ki tauttari hea na tuua raa e hihai laatou ki ppena.

24

Jisas ku ora muri

(Matiu 28.1–10; Mak 16.1–8; Jon 20.1–10)

¹ Te tahata roo te aho te latapu; na hhine raa ku oo i te taruma raa, tena ki too na karena ia ma na lloo mannoni laatou ni tanattana raa. ² Na hhine raa e oo no kkite te hatu ni ppui te totoka te taruma raa ku oti te hakatakape ria i taha, ³ tena laatou ki oo no uru i roto te taruma raa; e meia laatou ku se kkite te tinotama TeAriki Jisas raa. ⁴ Na hhine raa ku ttuu no mamannatu hokolaa-tou, tena te saaita naa koi e rua na taanata e uru na kaukahu e kivakiva roo ku ttuu ake i te vahi laatou. ⁵ Na hhine raa ku mattaku no hakammaru i raro, tena tokorua raa ki meake na hhine raa, “Aiea kootou e seseen te Tama e ora raa i te kina na tama e mmate nei naea? ⁶ Te Tama naa ku seai; Aia ku oti te ora muri. Kootou e mannatu hea Aia ni tattara atu kootou i Galili pera ma, ⁷ ‘Na tama hai ssara raa e me ki hakapiki te Tamariki te Tama nei, tena ku ttii Tama raa i aruna te kros raa, tena te aho tana hakatoru raa Aia e me ki mahike muri no ora.’”

⁸ Na hhine raa ku mannatu na tattara Jisas raa, ⁹ tena laatou ki oo i taha ma te taruma raa no tattara ake te sanahuru ma tahi na disaipol Jisas raa ia ma alaa hakattina ana i na mee hakaatoa laatou ni kkite raa. ¹⁰ Na hhine raa ko Meri

Makdala, Joana ia ma Meri te tinna Jems raa. Na hhine raa ia ma alaa hhine hoki tera ni oo laatou raa ku tattara ake na mee raa hakaatoa i na aposol raa. ¹¹ Emeia na aposol raa e mannatu ma hea na hhine raa e tattara ake raa seai ma ni tattara hakamaoni, tena na aposol raa se hakat-tina hoki na tattara na hhine raa. ¹² Kito Pita ki mahike i aruna no tere i te kina te taruma raa, tena aia ki huru i raro no kite koi na paamaro na tama raa ni mmini Jisas raa. Tena aia ki vaakai i hare, ia e maaharo hoki hea ni kapihi ake raa.

Erua na disaipol e ttiri Jisas i aruna te mateara e haere Emeus
(Mak 16.12–13)

¹³ Te aho naa hoki e rua na disaipol Jisas raa ku oo i te matakaina Emeus raa, he matakaina e hitu na mael te mmao aia i taha ma Jerusalem, ¹⁴ tena tokorua raa e haere tattara hokolaaua na mee hakaatoa ni kapihi ake raa. ¹⁵ Tokorua raa e tattara, tena ki vahihhiri hokolaaua, tena Jisas Hokoia ku haere hakataapiri ake no hahaere ma tokorua raa. ¹⁶ Tokorua raa e kkite Tama raa, e meia laaua se illoa ma teeraa ko Jisas. ¹⁷ Tena Jisas ki vahiri ake tokorua raa, “Hea koorua e haere tattara hokkoorua naa?”

Tena tokorua raa ku ttuu hemuu no kira hakaalloha ake na karemata laaua raa. ¹⁸ Tena te tama e hui ma ko Kliopas raa ki meake, “Eaa, akoe ko te Tama hokotahi koi tera se iroa hea ni kapihi mai i roto na aho ku llaka raa?”

¹⁹ Tena Jisas ki vahiri ake ma, “Ni mee peehee?”

Kito tokorua raa ki meake, “Na mee tera ni kapihi ake iaa Jisas te Tama i Nasaret raa. Te Tama nei he profet, tena TeAtua ia ma na tama

hakaatoa e hakattina pera ma te Tama nei e isi na mahi i roto na tattara Aia ia ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa. ²⁰ Na maatua hakananniu ma na tama hakamattua maatou raa e kou ake te Tama raa i te tuku i Rom raa ki kou ake he tattara laatou ki taa Tama raa ki mate, tena ma laatou ki ttii Tama raa i aruna te kros. ²¹ Tena maatou e hakattina pera ma Aia ko te Tama e me ki hakattana na tama Israel raa! I aruna na mee nei hakaatoa, teenei ko te hakatoru na aho tera na mee nei ni kapihi mai. ²² Emeia e isi na hhine i roto te kuturana maatou nei e mee maatou no oho; na tama raa e oo te tahata roo i te kina te taruma raa, ²³ tena laatou ku sekkite te tinotama Tama raa. Kito na tama raa ki vakkai mai no tattara mai ma laatou e kkite karemata roo na ensel raa e tattara ake ma te Tama raa ku oti te ora muri. ²⁴ Tena alaa tama te kuturana maatou nei ku oo hoki i te taruma raa no kkite pera ma te taruma raa ku tuu vare hakamaoni e ssau koi pera ma na hhine raa ni tattara mai raa.”

²⁵ Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Koorua e vvare roo, koorua e hainatta roo te hakattina na tattara hakaatoa tera na profet raa ni tattara mai raa! ²⁶ Eaa, te Mesaia raa se tau te too na hakalono llihu nei hakaatoa, tena ki oti Aia ku too na mahi Aia i aruna?”

²⁷ Kito Jisas ki hakamaarama ake tokorua raa na tattara hakaatoa tera e tattara i te vahi Aia i roto te Launiu Tapu raa, kaamata te launiu Moses raa ia ma na tattara hoki na profet raa hakaatoa.

²⁸ Te saaita laatou ku tappiri i te matakaina laatou e oo raa, Jisas ku haere pera ma Aia e me ki haere hakaraka; ²⁹ e meia tokorua raa e

taohi Aia, tena ki meake, “Nnoho taatou; te laa raa ku mee ki huru, ia te mee raa hoki ku haere ki pouri.” Tena Jisas ki oo ma tokorua raa no nnoho laatou.

³⁰ Jisas ku noho i raro ma ki kkai laatou, tena Aia ki too te haraoa raa no hakatapu, tena ki ttohi te haraoa raa no kou ake tokorua raa. ³¹ Tena na karemata tokorua raa ku tallaki, tena laaua ku illoa ma teeraa ko Jisas, e meia Tama raa ku hakateki koi no seai. ³² Kito tokorua raa ki tattara hokolaaua ma, “Eaa, na tattara Tama raa se ssau pera ma he ahi e ura i roto taaua te saaita Aia ni tattara mai, tena ki hakamaarama mai hoki na tattara te Launiu Tapu raa i aruna te mateara?”

³³ Te saaita naa koi tokorua raa ku mahhike i aruna no vakkai i Jerusalem no kkite te sanahuru ma tahi na disaipol raa e kkutu ma alaa tama.

³⁴ Tena na tama raa ki tattara ake tokorua raa ma, “TeAriki ku ora muri hakamaoni! Tama raa e hakkite ake Aia iaa Saimon!”

³⁵ Tena tokorua raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake laaua i aruna te mateara raa ia ma te saaita hoki Jisas ni ttohi te haraoa raa, tena laaua ku illoa ma teeraa ko TeAriki.

Jisas e hakkite ake Aia Hokoia i na disaipol Aia raa

(Matiu 28.16–20; Mak 16.14–18; Jon 20.19–23; Na hehekau 1.6–8)

³⁶ Tokorua raa koi tattara ake koi na tama raa, tena Jisas ku hakateki no tuu ake i lottonu na tama raa, tena ki meake, “Te noho laoi ki nnoho ma kootou.”

³⁷ Na tama raa ku mattaku ma laatou e kkite te tipua. ³⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa,

“Kootou e mattaku naea? Aiea kootou e mermannatu tammaki i roto na hakataakoto kootou naea? ³⁹ Kira mai na rima ia ma na vae Anau nei ki kkite kootou pera ma teenei ko Anau hakamaoni. Taohi te tinotama Anau nei ki illoa kootou, maitaname te tipua se isi na punnohi ia ma na ivi peenei ma Anau e isi nei.”

⁴⁰ Aia e tattara ake peenei, tena ki huri ake na rima ia ma na vae Aia raa. ⁴¹ Na tama raa se hakattina koi, e meia laatou e hihhia roo, tena e isi na hakataakoto, kito Jisas ki vahiri ake ma, “Kootou e isi na kai e mmoe i te kina nei ki kkai?” ⁴² Tena na tama raa ki kou ake te punnohi te ika e moa raa, ⁴³ tena Jisas ki too te ika raa no kai i mua na tama raa hakaatoa.

⁴⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Teenei ko na tattara roo Anau ni tattara atu te saaita Anau koi nnoho ma kootou raa. Na tattara hakaatoa i roto na Tuua Moses raa, na tattara na profet raa ia ma te launiu na Rue tera e tattara i te vahi Anau raa e me ki oo mai no hakamaoni.”

⁴⁵ Tena Jisas ki taaraki na hakataakoto na tama raa ki illoa na tattara te Launiu Tapu raa. ⁴⁶ Tena Aia ki meake, “Teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara: te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena e toru na aho i muri Aia e me ki ora muri, ⁴⁷ tena na tama e me ki kaamata i Jerusalem no takutaku ake na kanohenua hakaatoa i te vahi te ttike i taha ma na hai sara ia ma te ssirihia na hai sara i te inoa te Mesaia. ⁴⁸ Kootou e kkite karemata na mee nei hakaatoa. ⁴⁹ Tena Anau Hokonnau e me ki kou atu hea te Tamana raa ni tattara hakamaoni atu ma Aia e me ki kou atu kootou raa. Emeia kootou ki nnoho no hakattari i roto te matakaina e rahi nei ki ttae roo te saaita na mahi i aruna raa e ttae atu kootou.”

Jisas ku vaakai muri i te vaelani
(*Mak 16.19–20; Na hehekau 1.9–11*)

⁵⁰ Tena Jisas ki hakattaki na tama raa i taha ma te matakaina raa no taapiri i Betani, tena Aia ki ssau na rima Aia i aruna no hakatapu na tama raa. ⁵¹ Te saaita Aia koi hakatapu koi na tama raa, Aia ku haere i taha ma na tama raa no too ria no kkave i te vaelani. ⁵² Kito na tama raa ki lotu ake Tama raa, tena ku hihhia roo no vakkai i Jerusalem, ⁵³ tena ki nnoho na aho naa hakaatoa i roto te Hare Tapu raa no hakammaha ake TeAtua.

cxxxix

Nukumanu
Nukumanu: Nukumanu (Old Testament)
Olpela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2022-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287